

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
gemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/L. — Telefon št. 72.Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knafovi ul. št. 5/L. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.Inseratni oddelki: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št.Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.Račun pri pošt. č. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842. — Praha č. 78.189,
Wien Nr. 105.241.

Ljubljana, 17. julija.

Danes je bila imenovana nova radi-
kalsko - radičevska vlada. Petek slab
začetek. Na željo radičevcev bo zato hi-
storija nekoliko korigirana in ukaz o
imenovanju novih ministrov bo datiran
z jutrišnjem dnem. Jutri dopoldne bodo
člani nove vlade tudi položili prisego in
v ponedeljek se kabinet RR predstavi
Narodni skupščini.

Glasila in voditelji ostankov doseda-
njega opozicijskega bloka »Narodnega
sporazuma in seljaške (ljudske) demo-
kracije« razglašajo, da bodo tudi novo
vlado brezobzirno pobijali. V tej napo-
vedi spozna nezdruvo jedro našega
parlamentarizma, ki se neprestano suče
okoli rušenja vlade. Vsaka opozicija čis-
to pogrešno misli, da je samo zato tu,
da ruši vlado, ne ozira se pri tem na
splošne interese naroda in države ter
na temeljne politične principe.

Ako bi bilo za presojo nove vlade me-
rodajno zgolj moralno stališče, potem bi
smeli reči, da je sodba že izrečena.
Sporazum med obema danes koalirani-
ma strankama je bil dosežen potem pre-
vare obojestranskih dosedanjih zavezi-
nikov in morda imajo prav oni, ki pra-
vijo: nova vlada se je v prevari rodila
in bo od prevare poginila. A vendar se
nam zdi, da sodba, ki jo imamo o ravn-
anju vsakega izmed obeh kompascen-
tov, ne more in ne sme biti preuranjena
glede režima, ki nastopa z novo koalici-
jo. Prigleten radičevcev k pozitivnemu
državnopolitičnemu delu je vsekar
tako važen dogodek, da smo si svesti
splošnega odobravanja, ako pravimo,
da je vsekar treba počakati vladnih
skleptov in ukrepov ter parlamentarnih
dejanj nove vladne večine, da bo mo-
goče pravilno in v javnem interesu —
sine iura et studio — soditi. Politika pri
nas ni ravno čedna in prijetna stvar, a
s tem je treba računati. Zato se mora
v vsaki politični situaciji obdržati mirne
živce, pa z višjega stališča gledati na
dogodke.

Novo vlado bomo predvsem presojali
po tem, kako bo izvrševala nacionalni
program dosedanjega Narodnega bloka,
na katerem bazira, kakor se zatrjuje,
sporazum med radikali in radičevci.
Ako le ta sporazum iskren, potem je v
naši državi likvidirano hrvaško vpra-
šanje, pokopana so sploh vsa državno-
pravna gesla, ki so skoraj sedem let
vzmetirala državo in ovirala njeno
konsolidacijo. Mi vemo, da je pritegnit-
ev radičevcev v vlado eksperiment in
le želimo, da naj bi — navzlic temu, da
je druga taktika zmagala, kakor smo jo
mi svetovali — ta poskus v polnem ob-
segu uspel. Ni nobenega dvoma, da bi
trajno spreobrnjenje radičevcev značilno
velikanski napredek za celokupno drža-
vo in njeno bodočnost.

Čim je smatrati državnopravna vpra-
šanja za definitivno likvidirana, bomo s
tem večjo intenziteto mogli posvetiti
pažnjo kulturnim, gospodarskim in so-
cijalnim vprašanjem. Pri vsem tem gre v
prvi vrsti za prakso pri uporabi dolo-
čih vidovdanske ustave in drugih zakonov,
gre za to, da se principi moderne demo-
kracije v naši državni politiki izvedejo
tako, da bomo dejansko in ne samo na
papirju vsi državljani in vsi deli države
enakovredni. Iste pravice in iste dol-
žnosti za vse in povsod! Izvedbo vidov-
danske ustave in izenačenje zakonov,
ki so dosedaj delali poedincem in poedi-
nim pokrajnam hude krivice, mora nova
vlada nadaljevati tamkaj, kjer so sa-
mostojni demokrati v prejšnji vladi to
obsežno a velevažno delo pripravili in
pričeli.

Posebno važnost polagamo na to, da
bo nova vlada trdno držala napredno
in nacionalno smer prosvetne politike.
S svobodoljubnim in modernim šol-
stvom je treba ustvariti novo genera-
cijo državljanov, ki bodo ne glede na
socijalni položaj sposobni za naloge
življenja, a tudi državljani, ki bodo
znali ceniti svojo skupno domovino ter
dvigniti srečo in moč Jugoslavije in
Jugoslovenov.

Slovenski del samostojnih demokra-
tov se še posebej zaveda, da tvori v
naši ožji domovini po številu najjačjo
nacionalno-unitaristično in napredno
politično organizacijo, ki je že izza ča-
sa Avstrije najodličnejše sodelovala pri
nastanku in pri konstruktivni zgradbi
naše nove države. Še večjega pomena
kot številna moč te organizacije je
njena notranja politična, kulturna in so-
cijalno-ekonomska sila. Zanašajoč se
na granitno in že nešteto krat v zvesto-
bi preizkušeno članstvo, nima sloven-
ska SDS strahu pred nikomur in le
škoda bi bilo za državno in narodno
misel v Sloveniji, ako bi novi režim
s partizanskimi eksperimenti skušal
pri nas napredne sile zavajati v nepo-
trebne boje.

Narodno-radikalna stranka v Beo-
gradu, ki nosi glavno odgovornost za
nadaljni razvoj političnih dogodkov v
državi in tudi pri nas v Sloveniji, je
tekem dolgotrajnega sodelovanja z naš-
mi reprezentanti v vladi in v Narodni
skupščini imela dovolj prilik, da se je
mogla uveriti o težkočah, v katerih se
narodna in napredna misel v Sloveniji

Nova vlada RR sestavljena

Ukaz je bil podpisan sinoči z današnjim datumom. — Sestava
novega kabineta. — Vlada se v ponedeljek predstavi Narodni
skupščini.

Beograd, 17. julija. p. Nova vlada je
sestavljena. Popoldne ob 5. uri je mi-
nistrski Gjurčič predložil kralju ukaz o
imenovanju ministrov kabineta RR.
Kralj je ukaz podpisal. Na izrečno žel-
jo radičevcev, ki ne želijo, da prične
njihovo delovanje v vladi v petek, bo
nosil ukaz datum jutrišnjega dne, to je
18. julija ter se zapisuje novega kabi-
neta vrši jutri dopoldne ob 10. uri. Ta-
koj nato se sestane ministrski svet k
svoji prvi seji, na kateri se bo posveto-
val o svojih prvih ukrepih.

Nova vlada se predstavi Narodni
skupščini v ponedeljek.

Beograd, 17. julija. p. Danes je poli-
tični položaj stal v znaku pričakovanja
ukaza o novi vladi RR. Vse se je zani-
malo danes samo za ukaz, vse drugo je
stopilo v ozadje. Dopoldne je g. Pašić
dolgo časa konferiral z Aco Stojanovi-
čem in ostalimi člani strankinega direk-
torija. Na tej konferenci je bila defini-
tivno določena lista ministrov. Vsi dose-
dajni radikalni ministri ostanejo, izvr-
ši se le sprememba v nekaterih resor-
tih. Ministrstvo pravde prevzame Mar-
ko Gjurčič, socijalno politiko Milan Si-
monović, a ministrstvo prosvete Velja
Vukičević. Radičevci prevzamejo por-
tfele po nastopnem redu: P. Radić, dr.
Benjamin Suprin, dr. Kraljač in dr. N.
Nikić. Ta vrstni red se je moral pose-
bej ugotoviti, ker postanejo vsi štirje
prvi ministri.

Ob pol 11. uri so odšli radičevski mi-
nistrski kandidati k Pašiću, kjer jih je
Pavle Radić predstavil. Ob tej priliki so

radičevci izrekli željo, da se naj nova
vlada ne imenuje danes, ker je petek in
torej nesrečen dan. Nadalje se je raz-
pravljalo tudi o nekaterih ukrepih, ki jih
bo nova vlada storila na svoji jutrišnji
prvi seji.

Popoldne je Pašić ponovno razpravl-
jal z direktorijem radikalne stranke. Ob
4. uri popoldne je bil na dvoru minister
ver Miša Trifunović. Za njim je šel h
kralju ob 5.15 minister Gjurčič, ki bo
zastopal ministrskega predsednika v ča-
su njegove odsotnosti iz države. V av-
dienci je ostal do 6. Pri tej priliki je
predložil g. Gjurčič kralju v podpis
ukaz o novi vladi RR.

Ob 6.30 sta prišla v ministrsko pre-
sedništvo dr. Nikić in Pavle Radić, ki
je odšel nato na dvor, kjer ga je spre-
jel vladar v polni avdienci. Lista no-
vega kabineta še ni avtentično znana.
Ne ve se še ali ostane v vladi RR do-
sedajni vojni minister general Dušan
Trifunović, ker se je za ta portfelj po-
javilo več kandidatov.

Jutri popoldne prevzamejo novi mi-
nistrski svoje resorte. Seja Narodne sku-
pščine se bo vršila v ponedeljek dopoldne
z dnevnim redom: določitev dnevnega
reda zbornice. Kot prva točka pridejo
na dnevni red skupščine: dvanajstine in
tem povodom deklaracija vlade. Opozi-
cijski blok napoveduje pri debati o dva-
najstinih novi vladi najostrejši boj.

Kralj Aleksander se verjetno povrne
že jutri zvečer na Bled. Ministrski pre-
sednik Pašić se odpelje v inozemstvo v
ponedeljek zvečer ali v torek zjutraj.

Radičevo sporočilo merodajnim faktorjem

Radić je bil vedno monarhist, republikanec pa le zato, da je pre-
slepil avstrijake, komuniste in klerikalce. — Postal bo tudi
centralist. — Korošec je bedak in ga bo Radić pohrustal, Davi-
dović je pošten toda naiven, Lj. Jovanović je pošten in pame-
ten, Pašić pa pošten, pameten in političen. — Radić za odcepi-
tev Hrvatov od katoliške cerkve in za združjenje s pravoslav-
no. — Na Slovence je pozabil ...

Beograd, 17. julija. r. Današnja »Politika«
prinaša na svoji prvi strani veliko sliko
Stjepana Radića, zraven pa objavlja izjavo,
ki jo je baje Stjepan Radić dal v zaporu
nekemu svojemu prijatelju, da jo izroči v
Beogradu merodajnim činiteljem. V tej iz-
javi pripoveduje Radić, kako je postal
iskren monarhist, ter pravi, da se to ni zgo-
dilo radi tega, da bi prišel iz zapore, tem-
več iz prepričanja! Poleg tega smatra, da
je naš kralj zelo kulturn in evropski vla-
dar, vzgojen v evropskem pojmovanju svo-
jega položaja in dolžnosti, tako da bi mogel
kraljevati tudi v Angliji, Naglašja, da mora
priti do sporazuma med Srbi in Hrvati, ker
je tak psihološki moment in ker psihološka
dinamika naravnost sili k aranžmaju med
radičevci in radikali. Radić je bil celo pri-
pravljen sprejeti homogeno radikalno vla-
do, le Pribeževića in njegove družbe ne mo-
re prenesti. Radićeva izjava je polna mr-
nje proti samostojnim demokratom in po
vrsti žali v njej ugledneje voditelje SDS,
izmišljajoč si vsakovrstne stvari. Pravi, da
sedaj ne zahteva več revizije ustave, ker
se bo v praksi pokazalo, kaj je treba revir-
dirati. Ako so Srbi bošči vojskovođe in di-
plomati, potem znajo Hrvati boljše graditi
ceste in urediti šole. Srbi so borci, a Hrva-
ti so tvorci. In zato Hrvati ne zahtevajo
sedaj revizije ustave, temveč sprejemajo
stališče g. Pašića, naj se ustava prezkusi
bodisi eno, dve, tri ali več let. Radićevci
ne žele več državnopravne avtonomije, pač
da samouprave. Sporazum pomenja, da do-
be Srbi in Hrvati svojo državo, v kateri
se bodo Srbi počutili, kakor se počutijo
Hrvati in Slovenci. Pravzaprav ni važna
državnopravna avtonomija, temveč je važ-
na samouprava, ki se ima izvesti po po-
trebah seljaka, kakor se bo to pokazalo v
praktičnem življenju. Zajedničarji so večni
statisti, in kamor jih človek vrže, tamkaj
tudi ostanejo. Tako so postali republikanci,
a jim je takoj rekli, da bodo morali preiti
k monarhistom, in zaradi tega se sedaj
sramujejo in hočejo ostati republikanci.
Z dr. Korošcem je težko delati, ker ničesar
ne razume in hoče vse spraviti po svojo
kuto. Njegovo stranko bomo polagoma po-
hrustali, pravi St. Radić. Nadalje trdi, da
sta mu davidovičeva Groj in Mihajlović
zatrjevala, da nimajo davidovičevci nič-

sar proti sodelovanju HSS z radikali. Davi-
dović je pošten človek, kar mnogo velja.
Ljuba Jovanović je pošten človek, kar
velja še več, a Pašić je pošten, pameten
in politič, kar največ velja. In zato gredo
radičevci najraje z radikali skupaj.

Nadalje pravi Radić, da je izjavo od 27.
marca in resolucijo HSS od 26. marca dik-
tiral sam preko dr. Nikića. Zatem zopet
besno napada samostojne demokrate in m.
dr. trdi (kar je bilo sicer že davno de-
mantirano) da so mu samostojni demokrati
po Danilu Dimoviću ponujali osnove pre-
čanske fronte, veruje, da ga radikali ne bo-
do prevarili, ker to ni v njihovem interesu.
Povdarja, da je izjavil radikalom, da bo
v slučaju, ako preidejo samostojni demo-
krati k radikalom, stopil v opozicijski blok
ter energično nastopil proti njim, in da te-
daj ne bodo likvidirali samostojni demokra-
ti, nego bo likvidirala radikalna stranka
Besno napada Sv. Pribeževića in dr. Zer-
java, o katerih trdi, da sta razprla hrvaški
in srbski narod. Nekoliko dalje trdi, da bo
morebiti časoma postal tudi centralist. Za-
jedničarjem očita, ker so v Beogradu šli v
hotel »Petrograd« in ker niso šli dalje od
Beograda. Nadalje pojasnjuje, zakaj je upro-
pustil Davidovičovo vlado in pravi, da ni
imel zaupanja vanjo, ker je vedel, da se
ne bo mogla držati. Pravi, da mu je vse
prešnje bilo samo voljno geslo, sedaj misli
resno. Potem trdi, da ni govoril grdo o
kralju, zlasti ne o mo o Pompadurki in da si
je to izmislil le Pribežević dva dni po skup-
ščini v zagrebški pivovarni. Nadalje poja-
njuje, zakaj je bil republikanec in pravi, da
je s tem hotel prepričati habsburgovščino
in komunizem (!). Drugi vzrok, ki ni po-
znan in ki za sedaj odkrito navaja, pa je
bila nevarnost klerikalizma. Dr. Korošec
ima glavo v Rimu, Radić je že razmišljal
o tem, kako bi se ustvarila hrvaška cer-
kev, neodvisna od Rima, narodna cerkev, ki
bi se tekom časa spojila s srbsko pravo-
slavno cerkvijo. Mogoče se bo s časom da-
la vporabiti v ta namen starokatoliška hr-
vaška cerkev. Ob koncu svoje izjave pra-
vi, da je sporazum z radikali dosežen brez
pogovora in da čvrsto veruje, da se bo s
skupnim pomirjenjem in skupnimi silami naša
država izgradila tako, kakor to zasluži
ona, naš kralj in srbsko-hrvaški narod.
Slovenci po Radiću očitno nimajo besede.
On jih dosledno prezira. Njemu smo
»kranjski Hrvati«, ki jih pozna k večjemu
kot »volčice«.

Črna kuga v Rusiji

Pariz, 17. julija. a. Kakor se doznava, je
v donskem in astrahanskem okrožju v Ru-
siji izbruhnila črna kuga. Ruske oblasti so
ukrenile strogo karanteno, da se kuga ne
raznese po sosednih okrožjih.

Zrakoplovska nesreča

Pariz, 17. julija. k. V Chalons sur Marne
sta danes dopoldne trčili dve vojaški letali
tamošnje letalske šole. Tri osebe so bile
pri tem ubite.

Stjepan Radić bo te dni izpuščen

Radičevski načrti za zopetno izvolitev zaprtih voditeljev.
Radić napoveduje obisk v Beogradu.

Beograd, 17. julija. p. Večernik »Vreme-
na« poroča: Po zatirjanju dobro poučenih
krogov bo nova vlada izpustila Stjepana
Radića iz preiskovalnega zapore, da se bo
mogel iz svobode braniti pred sodiščem.
Ako bo obsojen, pride do amnestije, ki mu
bo spregledala vso kazen in mu vrnila vse
državljanke pravice.

Stjepan Radić namerava, ako bo amnesti-
ran, priti kmalu potem v Beograd in zapro-
siti za avdienco pri kralju, da se mu oseb-
no zahvali in da mu podrobno poroča o
novi politiki HSS. Tudi bi pri tej priliki sto-
pil Radić v stike z vodilnimi krogi radikal-
ne stranke.

Nadalje piše »Vreme«, da bo Stjepan Ra-
dić še v tekoči skupščinski periodi zopet
izvoljen za poslanca, in sicer v kakem voli-
nem okrožju, kjer radičevci ne morejo ni-
česar izgubiti. Vsi njihovi poslanci tega

okrožja bi odstopili, ravno tako tudi vsi na-
mestniki, tako da bi bilo treba razpisati no-
ve nadomestne volitve v tem okrožju. No-
silce liste bi bil Stjepan Radić, okrajni kan-
didati pa doslej zaprti voditelji stranke,
dr. Maček in tovariši. Kot konkreten pri-
mer se navaja varaždinsko volilno okrožje,
kjer so bili na zajedniškari listi dr. Trum-
bića izvoljeni sami radičevci.

V političnih krogih menijo, da so to vest
lansirali potom »Vremena« radičevci sami
kot željo radikalom, naj bi omogočili njho-
vemu voditelju Stjepanu Radiću, da se mo-
re zopet povrniti k aktivni politiki.

Zagreb, 17. julija n. Da Stjepan Radić res-
no pričakuje, da bo vsak čas izpuščen iz
preiskovalnega zapore, dokazuje dejstvo,
da je bil danes dvakrat pri njem krojač,
da mu pomei novo obleko.

Pred odločilno francosko akcijo v Maroku

Odhod maršala Petaina na fronto. — Francoska ojačenja. —
Francози razpršili rifovske čete. — Madžarski dobrovoljci v
Abd el Krimovih četah.

Pariz, 17. julija. l. Vojno ministrstvo
je objavilo včeraj nastopni komuniké:

»V smislu sklepov, ki jih je vlada že
prej sprejela, so bila poslana v Maroko
ojačenja, da se zagotovi francoska cona
in da se olajša z uspehi sklep miru z Abd
el Krimom. Ojačenja se sedaj koncen-
trirajo, da se omogoči pod daniimi po-
goji njihova kar najboljša uporaba. Vla-
da je sklenila, da pošlje v Maroko mar-
šala Petaina, ki se bo z maršalom Lyau-
teyem posvetoval o vseh ukrepih za hitro
omogočenje uspeha. Maršal Petain
odpoteje nocoj iz Pariza v Toulouso,
odkoder se poda z letalom v Maroko.«

Odhod maršala Petaina v Maroko,
kjer so deloma že zbrane nove franco-
ske čete, se smatra kot odgovor na zad-
nje Abd el Krimove priprave za nove
napade. Abd el Krim je namreč koncen-
triral svoje čete v središnji fronte proti
mestu Fez in je tako ustvaril nov polo-
žaj, o katerem se je vršilo včeraj važno
posvetovanje med ministrskim predse-
dnikom Painlevéjem, maršalom Petainom
ter generaloma Faguemotom in Debe-
neyem.

Neposredno pred svojim odhodom v
Rabat je izjavil maršal Petain novinar-
jem, da je njegov odhod v zvezi s pri-
hodom trgoške divizije, ki je na poti iz
Porenja v Casablanca. Istočasno pridejo
francoske čete iz Alžirije v Tazo. Njega-
va naloga je namestiti teh čet na ma-
roški fronti.

Trgovski boj proti Trstu

Alarm službenega glasila italijanske
vlade.

Rim, 17. julija. l. Službeni organ »Po-
polo d'Italia« priobčuje uvodnik pod na-
slavom »Trgovski boj proti Trstu«, v
katerem piše o jugoslovenski in nemški
ofenzivi proti trgovskemu prometu pre-
ko Trsta. List nadaljuje:

Mlada jugoslovenska trgovska morna-
rica je nevarna konkurentinja v Jadran-
skem morju. Parobrodna društva v Spli-
tu in na Sušaku kupujejo nove in moder-
ne parnike za osebni promet ob dalmat-
inski in celo italijanski obali. In ne sa-
mo to. Njihovi parniki vozijo celo v Ori-
ent in severno Afriko. Poleg italijan-
skih se pojavljajo nove jugoslovenske
linije.

Nevarnost, ki preti od te ofenzive, je
zelo resna za tržaško luko. Treba je
nujno preskrbeti za potrebno obrambo.

Padec industrijskih papirjev
na rimski borzi

Rim, 17. julija. k. Na današnji borzi so
industrijski papirji zopet močno padli. Pa-
dec utemeljujejo z likvidacijo zelo špekul-
ativnih pozicij. Tečaj lire je ostal nespre-
menjen.

Mussolinijeva bolezen

Dunaj, 17. julija. s. »Wiener Allgemeine
Zeitung« javlja iz Rima, da je Mussolini ba-
je obolen na neki želodčni bolezn in da bo
prihodnje dni operiran. Zdravniki so baje
ugotovili želodčnega raka.

Nadaljevanje stavke na
tržaškem Tehničnem zavodu

Trst, 17. julija. k. Včeraj je vodstvo »Sta-
bilitate Tecnica« zopet otvorilo delavnice,
vendar pa se je le malo delavcev vrnilo na
delo. Organizacijsko vodstvo je ugotovilo,
da ni mogoče zopet pričeti z delom, dokler
niso podane objektivni pogoji za direktna
pogajanja, in je pozvalo delavce naj se ne
vrnejo na delo.

Nesoglasja v angleški vladi

London, 17. julija. k. Večerni listi poro-
čajo, da je prišlo v vladni stranki do akut-
nega nesporazumljenja radi programa o
gradnji križark. Možno je, da bo prvi lord
admiralitete Bridgeman odstopil, če bi vla-
da odklonila zahtevo admiralitete.

Strankarske zadeve

Beograd, 17. julija r. Minister Srškić je
odpotoval danes v Sarajevo, da ustvari
tamkaj razpoloženje za novonastali polo-
žaj. Vesti, ki prihajajo iz Bosne, niso niti
najmanj prijetne za radikale. Bosenski ra-
dikali zahtevajo, da ne sme v Bosni biti
noben uradni premečen ali preganjan.

Zagreb, 17. julija. n. Potrjuje se govori-
ce, da pride v nedeljo na zborovanje Hr-
vaške zajednice do ostrega spopada med
skupinama dr. Lorkovića na eni in Ivica
Kovačevića in Peršića na drugi strani. Go-
vori se, da bosta začela Kovačević in Per-
šić izdajati nov list z imenom »Novi Hrvat«.

Beograd, 17. julija. p. V nedeljo dopoldne
ob 10. ima glavni odbor Samostojne demo-
kratske stranke v Beogradu v hotelu »Im-
perial« sestanek, na katerem poroča Sve-
tozar Pribežević o novem položaju, ustvar-
jenem z imenovanjem nove radikalno-radi-
čevske vlade.

Nettunski dogovori

Rim, 17. julija. a. Jutri popoldne ob
16.30 bodo v Nettunu podpisane firen-
ške konvencije, ki so bile sklenjene po
dolgotrajnih pogajanjih v Benetkah in
Firenci. Konvencije se bodo imenovala
»Nettunski dogovori«, da se bodo tako
razlikovale od pogodb, podpisane v
Rimu.

Zanimiva debata v nemškem
parlamentu

Berlin, 17. julija. k. V državnem zbo-
ru se je danes nadaljevala pred nekaj
dnevi pričetna debata o zakonskem osu-
nutku o pravici nošenja uniforme. Pri
tej priliki je poslanec v. Ramin naglašal
da nošenje stare uniforme ne sme pri-
vesti do strankarske agitacije. Označil
je postopanje republike za pasjo podlo-
žnost napram zunanjim sovražnikom
in se obrnil proti socijalnim demokra-
tom, češ da so politični zavratni morilci
Rathenau, Erzbergerja in drugih izšli
iz oficirskega zbora. Govornik odklanja
političen umor, pravi pa, da ga socijal-
ni demokratje niso vedno odklanjali. Pri
tem je nastal na levi veliki ropot, na-
kar je bilo posvetovanje odgodeno na
torek.

Energičen odpor češkega naroda proti Vatikanu

Češka narodno-socialistična stranka je prevzela vodstvo proti rimske agitacije. — V nedeljo priredi nad 100 taborov za izstop iz katoliške cerkve.

Praga, 16. julija.

Demisija ministra železnice Jiří Stříbrného, ki je dejanski voditelj čsl. socializmov, je v čsl. republiki vzbudila ogromno senzacijo ter še pojačala napetost med državno in vatikansko politiko. Demisija je bila, kakor znano, podana vsled tega, ker je odbor vladine koalicijske odločitve takojšnje javno razpravo o njeni interpelaciji čsl. socialističnega kluba, ki zahteva predvsem ukinjenje diplomatskih stikov med ČSR in Vatikanom ter stoji na stališču, da treba že končno izvesti ločitev cerkve od države in šole. Odbor je računal z dejstvom, da pripada koaliciji tudi klerikalna stranka, ki je zagrozila s svojim izstopom, ako se zahtevi čsl. socializmov ugodni. Izstop klerikalcev bi seveda razbil že itak pičlo vladno večino. Odbor koalicijske je sicer soglasno (torej tudi s klerikalnimi glasovi!) odobril postopanje zunanje ministrstva proti Vatikanu (odpoklic čsl. poslanika pri Vatikanu) ter proglasil, da je krivda na izbruh konflikta povsem na strani papeške Stolicke, glede interpelacije čsl. socializmov pa je izmislih razne kompromisne predloge, ki so bili od čsl. socializmov vsi odklonjeni.

Stranka čsl. socializmov ima v kabinetu tri ministre, Stříbrného, dr. Franke in dr. Beneša. Mnogo se razpravlja o tem, zakaj je demisijiral le gosp. Stříbrný. Stvar je precej preprosta. Čsl. soc. stranka ni nameravala izstaviti takojšnje krize vlade, kar bi se bilo gotovo zgodilo, če bi bil demisijiral tudi zunanji minister Beneš, temveč je smatrali ostavko ministra Stříbrného zaenkrat le kot demonstracijo in kot pričiščilo. Da bi ne izgledalo, kakor da je Beneš drugega mišljenja nego strankino vodstvo, se tudi minister dr. Franke ni pridružil ostavki g. Stříbrného.

Medtem je bila narodno-socialistična interpelacija natiskana in razdana poslancem ter bi tekom 24 ur morala priti na dnevni red poslanske zbornice. Da se prepreči daljša nesreča je vlada parlament odgodila na nedoločen čas.

Pogajanja med strankami se bodo nadaljevala ter se upa, da bo mogoče najti kompromisno formulo.

Dogodki v vladi in parlamentu pa nam ne podajajo popolne slike položaja, ki je nastal v ČSR vsled drzne provokacije vatikanske diplomacije. Papeževa demonstracija proti prezidentu Masaryku in češkoslovaški državi radi proslave Jana Husa je pričetek ostrega boja proti sami katoliški cerkvi. Češki narodni socializmi so ponovno izdali parolo »Proč od Rima« ter sistematično organizirajo izstopanje iz katoliške cerkve. Polagoma se pri njih uveljavlja načelo, da noben pristav ne sme biti »rimske suženja«. Po čsl. državi se vršijo protetni shodi proti papežu in njegovi politiki in samo čsl. soc. stranka jih je te dni sklicala nad 100. Ni dvoma, da je protirimska propaganda med češkim narodom baš vsled zadnjih dogodkov uspešnejša nego je bila kadarkoli prej. Zahteva po ločitvi cerkve od države in po interkonfesionalni šoli nastaja zahteva ogromne večine naroda.

Klerikalna stranka se nahaja v zelo nevarnem položaju. Danes je poskušala sklicati v Pragi protestni shod, ki bi naj v imenu čsl. katolikov branil papeža, toda shod, katerega so se udeležili klerikalni poslanci in senatorji se je klavrno ponesrečil. Na Vaclavskem trgu se je zbrala velika množica ljudi, tako da je bil dohod v nekatere ceste zaprt. Na trgu se je vršilo ogromno improvizirano protizborovanje z govori, v katerih so pozivali demonstrante na izstop iz katoliške cerkve. Klerikalno zborovanje v Lucerni se je končalo brez incidenta. Ko pa so zborovalci odhajali iz dvorane, jih je množica sprejela z ogorčenjem in velikim krikom. Med posameznimi skupinami je prišlo do prepričev in burnih demonstracij. Policija je le s težavo napravila red.

Medtem napenja ministrski predsednik Svehla vse sile, da izravna konflikt v koaliciji ter upa, da se mu to kmalu posreči.

Drzne radičevske potvorbe

Kaj pišejo radičevci doma in kaj govorijo v Ameriki.

Radičevski »Dom« tega tedna prinaša o nedavni »konvenciji« radičevskih organizacij v Ameriki dolgo poročilo, ki smo ga v posameznih točkah včeraj na kratko posneli tudi mi. Izkazuje pa se, da je poročilo v »Domu« gorostasen falzifikat. Kajti medtem je dospela »Republika«, ki je glasilo navedenih organizacij in po njej je razvidno, da je »konvencija« bila ultraseparatistična in republikanska manifestacija ter da sta Stipa in Pavle Radič originalno poročilo o njej neverjetno zločinsko in obenem naivno poivirila za svoj »Dom«.

Predvsem glasom »Republike« na konvenciji ni bilo zastopanih 35 organizacij, marveč samo 17, dočim jih je deset poslalo pozdrave. A tudi teh 17 organizacij, ki so glasovale za novo Radičevo politiko, je glasovalo zanj v docela drugem smislu, kakor to predstavlja »Dom« in kakor v Beogradu razlaga Pavle Radič. Glasovale so za republikanski program, ki se ga niso odrekale niti v celoti niti v podrobnostih, glasovale so za borbo proti »srbskemu militarizmu«, kateri da doma podjarmlja narode jugoslovenskega področja, zunan pa ogroža svetovni mir, glasovale so za »novo politiko« samo zato, ker jim je bilo sporočeno, da gre le za novo taktiko!

Glavna poročevalka sta na konvenciji bila dr. Ljudevit Kežman in Vekoslav Meller, ki je še nedavno bil v Zagrebu klerikalec, nato pa se je v Ameriko podal hujškat radičevske izseljenice. Ta zlozlasni avanturist Meller je v svojem govoru poudarjal, da je dvakrat obiskal Stjepana Radiča v zaprtju ter se z njim razgovarjal o Pavletovi deklaraciji v Narodni skupščini. Na podlagi svojih razgovorov z Radičem sporoča Meller, da se HRSS ni nikomur obvezala, da opusti republiko. Meller je izjavil: »Mi smo, kar smo bili, republikanci in pacifisti!« Neki seljak republikanec je naravnost delal nekemu poslancu, da so z izjavo Pavla Radiča v beograjskem parlamentu Nikoli Pašiću odpasane bombe, ki jih je imel pri sebi, da jih prej ali slej vrže na hrvatski narod. Vera se veruje, politika se preloži. Radičev »Dom« to deloma potrjuje deloma zamlčuje, kakor tudi ne omenja, da je Meller zaključil z vzklikom: »Živela republika!«

O dr. Kežmanovem govoru prinaša »Dom« tri in pol stolpca, vendar pa lovkavo izpušča ravno njegove zaključne besede, ki se glasijo: Moram govoriti še o eni važni stvari: o našem republikanstvu. Pravi, da smo prenehali biti republikanci. Kje in kdaj? Tega ne vedo povedati. Pravi, da smo izprijeli ime HRSS v HSS. Kje in kdaj? Tudi tega ne vedo povedati. Dejstvo je samo, da se v domovini ne smemo posluževati imena HRSS, ker nam ga policija pleni.

»Na prav kretenski način potrjuje »Dom« resolucije ameriških radičevcev. Že kar prvo resolucijo navaja »Dom« takole: »Prvič odobravamo in sprejemamo program Hrvatske Radičeve Seljačke Stranke.« V resnici (odnosno v »Republiki«) pa se ta resolucija glasi: »Prvič odobravamo in sprejemamo program, po katerem bo Hrvatska, urejena kot mirotna seljaška republika

našla mir, pravico in svobodo!«

V tretji resoluciji izjavlja konvencija, da sprejema tudi glavno vsebino deklaracije Pavla Radiča, ker ona »ne znači in ne more značiti, da se HRSS odreka svojega programa — bilo v celoti, bilo v posameznostih, marveč je ta izjava samo potreben uvod k sporazumu med hrvatskim in srbskim narodom.« V »Domu« pa je podčrtani nasus gladko izpuščen. V šesti resoluciji konvencija ne obsoja »nezakonitosti in nasilja PP-vlade, kakor to navaja »Dom«, marveč centralizem in militarizem jugoslovenske vlade v Beogradu.«

Največjo lopovščino pa je »Dom« izvršil s potvorbo poslednje (9.) resolucije ki poziva ameriško javnost, naj ne podpisuje posojila za našo državo, dokler ne bodo radičevci sprejeti v vlado. To resolucijo smo po »Domu« citirali že včeraj za dokaz radičevske perfidije in učenjavanja v Ameriki. Toda iz »Republike« je razvidno, da »Dom« niti ne prinaša celotne resolucije, marveč je črtal končni odstavek, ki se glasi: (»... samo sodelovanje zastopnikov v res parlamentarni vladi SHS bo jamčilo, da se bodo vsote posojila uporabile v konstruktivne svrhe) ne pa razmetale za oboroževanje, ki bi sedanjim oblastem v Beogradu še nadalje omogočalo doma podjarmljati narode jugoslovenskega področja, zunan pa ogrožati svetovni mir!«

Konvencija je poslala brzojavni pozdrav Stjepanu Radiču izrecno kot predsedniku Hrv. Republikanske (ne kakor »Dom« pravi: Radičeve) Seljačke Stranke, nadalje prezidentu Coolidgeu ter senatorju Borahu, predsedniku senatskega odbora za zunanje posle v Washingtonu. Ne glede na to, da je senator Borah znan germanofil in odkrit nasprotnik vseh novostvorjenih držav, je pozdrav njemu in Coolidgeu interesanten zato, ker je poslan v imenu »hrvatskih republikancev v Ameriki«, s čemer je dr. Kežman hotel ameriške radičevce predstaviti kot hrvatske pristaje ameriške republikanske stranke, ter s tem mazati oči i Borahu i Coolidgeu. In v tej pozdravni brzojavki je konvencija glasom »Republike« izjavila, da do senatorja Boraha goji simpatije tudi ves narod doma na Hrvatskem, ki je združen v mirni borbi proti militarizmu beograjske vlade. To nesramno denunciacijo germanofilu Borahu skuša »Dom« zmanjšati s tem, da »militarizem« nadomešča z »nečloveštvom in nezakonitostjo«.

Vse te dokazane mistifikacije Radičevega »Doma«, ki je izšel v sredo 15. julija, ko je radičevski klub v Beogradu ravno odobril sporazum in vladno bratstvo z radikali, dokazujejo vso gnilobo in moralno pokvarjenost radičevcev. Kierkoli se morejo, skrivaj trujejo narod s svojim protidržavnim in republikanskim strupom, pred Beogradom pa si z mlačno vodo umivajo obraz. Med ameriški izseljenici še nadalje napreduje njihova protidržavna hujkarija. Že poročilo »Republike« o tem svedoči dovolj; a da je na konvenciji bilo v resnici še mnogo hujše, si lahko predstavljamo sami. Bolj in bolj se upravljuje slutnja, da radikali niso pravilno spoznali volkov v ovčji obleki.

Aventinska opozicija vzdržuje obdolžitve proti Mussoliniju in de Bonu

Rim, 16. julija.

Sinoči je izšla posebna izdaja dnevnika »Epoca«, ki je priobčila kot prva dokument, ki ga je izdala aventinska opozicija proti oprostitvi razsodbi v preiskavi proti generalu De Bonu.

Dokument je naperjen proti komunikaciji najvišjega sodnega dvora, ki poroča, da je preiskava dognala De Bonovo nedolžnost glede vseh zločinov, ki so se izvršili na poslancih Matteottiju, Mazzolaniju, Misuriju, Amendoli, Bergaminiju, Nittiju, novinarju Gianniniju, duhovniku Minzoniju in delavcu Peciniju.

Opozicija vzdržuje v svojem poglasu, ki je bil pred objavo predložen vsem opozicijskim senatorjem in poslancem, vse obdolžitve proti De Bonu. Proglas se pričena z ugotovitvijo Mussolinijevega poziva parlamentarni opoziciji z dne 3. januarja, naj ga v smislu ustave zatoži parlamentu. Mussolini je sprejel v parlamentu vso moralno in zgodovinsko odgovornost za vse, kar se je zgodilo.

Proglas ugotavlja oprostitev bivšega glavnega ravnatelja javne varnosti ramljanja dokazov od gori navedenih zločinov in poudarja, da je bil De Bono po oprostitvi imenovan celo za guvernerja v Tripolitani. Nato omenja že znano dejstvo, da je De Bono po lastni Duminijevi izjavi izdal zani ponarejen potni list, govori o znanih dveh Duminijevih pismih Finziju, v katerih obtožuje De Bona, navaja ponovno tudi že znani razgovor med De Bonom in Rossijem, vse v zvezi z vednostjo ministrskega predsednika Mussolinija. Razgovor je potrdil sam Finzi.

V nadaljnjih izjavanih govori proglas o obstoju »črke«, katere član je bil tudi De Bono. Sodni dvor je sicer opustil De Bona tudi od te »črke«, niti pa mogoč zanikati obstoja »črke«. Glede sodelovanja De Bona pri Matteottijevem umoru ugotavlja, da je iz razsodbe razvidno, da je nepravilno zasegel Duminijev kovčeg kot corpus delicti in da je vzel Duminijeva pisma, ki so se pozneje našla v donisnem uradu.

Proglas zaključuje, da ostane opozicijska zvesta svoji nalogi v obrambo resnice in pravice in da bo z vsemi sredstvi in na vseh bojiščih nadaljevala svoje delo, ki ga je prevzela po Matteottijevem umoru napram državi in narodu.

Javnost smatra ta proglas za nov premišljen napad opozicije na Mussolinija, ki je nemudoma preskrbel za objavo preiskovalnega izdaja, ki naj bi paraliziral mogočen utis proglasa. Fašistovski časopisje skuša omalovaževati proglas in trdi, da temelji izid preiskave proti De Bonu na »neizpodbitnih dokumentih«, ki dokazujejo njegovo in tudi Mussolinijevo nedolžnost! Kakšni so ti dokumenti, pa dokazuje baš proglas, ki je znova zmešal možgane fašistovskim mogočnem.

Pred odločitvijo v maroškem vprašanju

V maroški aferi je zaznamovati moment, ki bo za nadaljni razvoj te zadeve nedvomno velikega, če ne celo odločilnega pomena.

Znano je, da se je že dolgo pripravljala akcija za skupno delovanje Francije in Španije v Maroku. V poslednjih mesecih se so večkrat pričeli razgovori med odposlanci obeh strani, ali kljub temu ni prišlo do ničesar konkretnega, dasi se je že davno napovedovala skupna špansko-francoska ofenziva proti Abd el Krimu. Dogovor je obsegal le do ločbe za blokado rifovske obale, da se prepreči tihotapsko dobavljanje orožja Rifovcem.

Baš te dni pa se je zaključila večja špansko-francoska konferenca v Madridu, tičeča se Maroka. Poroča se, da je konferenca končala z uspehom in da se je sklenil ter podpisal poseben dogovor med obeh državama. Glavna točka tega dogovora so predlogi, mirovni predlogi, s katerimi se obneta Francija in Španija na Abd el Krima. Mirovni pogoji se bodo v imenu obeh držav sporočili Abd el Krimu oficijozno. Pogoji ostanejo seveda tajni, vendar se javlja iz raznih verodostojnih virov, da se nislita obe državi zadovoljiti s tem, da ostane Abd el Krim faktično gospodar v Rifu, da ohrani formalno avtonomno vlado, dasi nominalno pod suverenostjo maroškega sultana, kateremu pravno še vedno pripada Rif. Ker meja med francoskim Marokom in špansko cono še vedno ni točno določena, bi se mogle do voliti ob priliki te razmejitve Abd el Krimu neke male teritorialne koncesije.

Malvy, predstavnik Francije na madridskih pogajanjih, se je v razgovorih z novinarji izrekel zelo optimistično o mirovni ponudbi. Smatra, da Abd el Krim ne bo odklonil ponudbe, marveč jo sprejel. Faktično je šlo pri pogajanjih za novo razdelitev con v Maroku. Pred mirov, pogajanja ne zahtevajo od Abd el Krima nikakih pogojev vojaškega značaja, n. pr. umaknitve rifovskih čet. Ako pa bi Abd el Krim proti pričakovanju odklonil mirovna pogajanja, tedaj je gotovo, da bi imel opraviti z našo vojni fronto.

Težišče maroškega problema je tedaj sedaj v mirovni ponudbi. Nastane vprašanje, če je upravičeno optimizem, zlasti pri malvy, ki je kot Abd el Krim, vse pridobil s svojo nebrzdano močjo in ki se nedvomno tudi zanašal na našo pomoč. Ako se mirovna pogajanja razbijejo, ne bo kazalo drugega, kot z energično

vojaško akcijo napraviti konec gospodstvu Abd el Krima. Malvy za ta slučaj napoveduje enotno fronto. Toda druga poročila iz Madrida trdijo, da v tej točki nikakor ni prišlo do sporazuma med Španijo in Francijo, marveč da je ostalo baš to, nedvomno najvažnejše vprašanje še vedno odprto, in sicer zato, ker je zahtevala Španija protikoncesije v Tangerju. Toda tudi nestrokovnjaku je evidentno, da je, ako ne bo nič iz mirovne akcije, edina solucija v Maroku: — enotna francosko-španska fronta.

7. anes sklicana seja načelnika in izvrševalnega odbora SDS za ljubljansko oblast je odgodena

Politične beležke

Slomškarji. Te dni je imela »Slovenska zveza« svoj občni zbor, na katerem so ugotovili, da ima 456 članov. Ker šteje UJU 2863 članov, je torej v »Slovenski zvezi« komaj sedmina vsega slovenskega učitelstva, ki se je popolnoma udniala klerikalizmu in klerikalni stranki. Ker so člani UJU po »Slovenčevem« in »Domoljubnem« zatrevljanju samisolski brezverci, ki niso sposobni vzgajati naše mladine v duhu vere naših očetov, in ker zahtevajo klerikalni konfesionalno šolo, nastane sedaj veliko vprašanje, kje bi dobili klerikalci dovolj sposobnih učiteljev za svoje verske šole v slučaju, da bi se njihove želje res izpolnile. Zanimivo je tudi, da so slomškarji na svojem občnem zboru trdili, da načrt novega šolskega zakona zapostavlja grajenje in vzdrževanje šol, kar je seveda očitna laž, ki že radi teza neosobno bje v oči, ker je dosedaj klerikalno časopisje deloma upravičeno trdilo, da šolski zakon nalaga v tem oziru občinam prevelika bremena. Klerikalci torej niti dvakrat ne trdijo isto. Da so slomškarji zahtevali kot skromna sedmina slovenskega učitelstva na svojem zborovanju zase tudi vsa najboljša učiteljska mesta, je seveda samo ob sebi razumljivo, ker so gospodje še razvajeni iz časov klerikalnih režimov, ko je bilo pripadništvo h klerikalni stranki edino odločilno pri zasedbi boljših učiteljskih mest. Po mnenju slomškarjev bi prosvetna uprava menda sploh ne smela nikogar iz njihovih vrst nastaviti na kakj hribovski šoli, ker ima UJU za take šole mnogo več članov na razpolago.

Primer klerikalne metode hujkarija. V »Slovencu« čitamo: »Pri Sv. Duhu na Ostrem Vrhu je toča ugonobila velik del poljskih pridelkov. Učitelj in Pivkov agitator Pohar je o nesreči obvestil poslanca Pivka, kateri pa se menda za to ne zmeni, ker nismo nikjer čitali, da bi se bil za ponesrečence kaj zavzel.« Klerikalci, ki svoje interpelacije razglašajo z velikim hrupom, dasi ž nim običajno nič ne dosežejo, sodijo druge po sebi in menijo menda, da mora tudi dr. Pivko vsako najmanjšo intervencijo razglašati po listih. Proti dr. Pivku zabavljajo, dasi ne vedo, kaj je ukrenil, in dasi bi bila predvsem njihova dolžnost kot slovenske večinske stranke, da posredujejo za oškodovance in jim podpora tudi preskrbe. Kakor pa se vidi, klerikalci pri zasledovanju tega, kaj naredita ali ne naredita slovenska dva samostojna - demokratska poslanca, nimajo toliko časa, da bi opozorili svojih 20 poslancev, kaj je njihova dolžnost.

Dr. Korošec ničesar ne razume, izjavlja Stjepan Radič v beograjski »Politiki«, v kateri govori tudi o nevarnosti klerikalizma ter naglašja, da se morajo Hrvati s Srbi ne samo narodno, ampak tudi versko zediniti. Sodba, ki jo izreka St. Radič o dr. Korošču, bo pravilna, kajti, ako bi se dr. Korošec razumel na politiko, bi se ne bil vezal s St. Radičem na slepo srečo in bi mu ne bil prepustil Hrvat, pučke stranke na milost in nemilost. Sodba St. Radiča o dr. Korošču je sicer bridka za klerikalce, resnična pa je bolj kakor pa njegova svojačasna trditve v božični številki »Slobodnega doma« o sposobnosti takega Slovence, kakor je dr. Korošec. Dogodki so dokazali, da dr. Korošec res ničesar ne razume, najmanj pa, da je razumel Radičevo hvalo.

Z dežja pod kap so prišli slovenski klerikalci. Pod vlado Narodnega bloka se niso zadovoljili z načelom verske strpnosti, ki ga je proglašala pri izdajanju svojih zakonskih načrtov, sedaj se bodo morali boriti proti verski nestrobnosti Stjepana Radiča, svojega bivšega zaveznika, ki razglašja urbi et orbi, da je vedno premišljeval o tem, torej tudi takrat, ko je bil v družbi z dr. Koroščem, kako bi bilo potrebno ustanoviti hrvatsko narodno cerkev, popolnoma neodvisno od Rima, ki bi se polagoma združila s srbsko pravoslavno cerkvijo. Kakor vse kaže, se bodo klerikalci bržkone še hudo kesali, ker so intrigirali proti samostojnim demokratom in indirektno podpirali vstop radičevcev v vlado. Ni izključeno, da si bodo še silno želeli nazaj časov, ko so samostojni demokrati vršili svoje delo po geslu: »Vsakemu svoje!«

Prvi znaki radičevskega terorja. Iz Siska poročajo »Riječi«, da so na prve vesti o sestavi radikalne - radičevske vlade razvili radičevci v tamošnjem okraju silen teror. Tako so v soboto v občini Gušče, ko so prinesli listi vest, da je sestava RR vlade gotova, prišli radičevski seljaki na državna zemljišča ter jih z vzkliki: »Sedaj je republika, sedaj je svoboda!«, pričeli pustošiti in si jih prisvajati. Posredovati so morali orožniki, da so obvarovali državno po-

sest pred upuščanjem. V občini Topolovcu so radičevci streljali in klicali: »Živela republika!« Po vasi so klicali, da bodo vse kraljevece, t. j. one, ki so vdani kralju in državi, pometali v Savo. Nek član glavnega odbora Radičeve stranke je javno izjavil, da ima nalog, klicati: »Živio kralji!«, kadar pride kralj v Zagreb. To bodo radičevci storili le iz taktičnih razlogov, toda njihova srca bodo čustvovala drugače. Iz Siska poročajo nadalje, da je po vseh vaseh nastal nepopisen teror in da pijane radičevske tolpe po cele noči kriče, da bodo sedaj pometali vse kraljevece v Savo. Značilno je, da so sedaj ravno oni, ki so bili vedno za edinstveno državo in ki so bili doslej najtrdnjši stebel države, izpostavljeni preganjanju največjih nasprotnikov države. Vesti iz vrst radičevskih volilcev dokazujejo, koliko vrednosti ima preokret v Radičevi stranki. Ako se bodo ta znamenja nadaljevala, bodo sedanjí sporazumaši prvi, ki bodo najbolj nemilo presenečeni.

Sporazum dveh. Niti radikalni še manj pa radičevski poslanci nimajo pojma o tekstu sporazuma, pa so vseeno glasovali zanj. Na seji radikalnega kluba je sicer vplivni dr. Velizar Janković predlagal, naj se sporazum prečita, a mu ni bilo ugodeno. Kako pa je bilo na seji radičevskega kluba, je itak slavno znano. »Pravda« zato umestno ugotavlja: »Jasno je, da radikalni in radičevski klub dejansko nista glasovala za sporazum, ker jima sporazum vobče ni bil objavljen. V kolikor so glasovali zastran sporazuma, je to glasovanje bilo zgolj načelno. Tako izglasovani sporazum je mnogo izgubil na svoji avtoriteti. Pokazalo se je, da je sporazum samo politična pogodba med Pašićem in Radičem. In to je njegova najslabša stran, da za njim ne stoji avtoriteta strank, temveč avtoriteta dveh oseb.«

Na mnogaja leta! Hrvatski seljaški klub je po svoji veleburni seji, na kateri je izbacil zajedničarje in »enodušno« odobril sporazum, dasi ga ne pozna, poslal Stjepanu Radiču v zapor sledeči brzojavni pozdrav: »Kot svojemu voditelju in predsedniku stranke prilikom izglasovane ti zaupnice na seji kluba dne 14. julija 1925, ti pošiljamo pozdrave naše vdanosti in ti sporočamo, da je naš klub na kraju soglasno sprejel izvršeni akt sporazuma z dolgotrajnim: Živel naš predsednik!« Bi mislil človek, da je Hrvatski seljaški klub nepismen pri sestavljanju brzojavnih »pozdravov vdanosti«? Toda ravno v citiranem brzojavu pove okorna stilizacija prav jasno, na je klub »na kraju (!) sprejel izvršeni (!) akt sporazuma.« Za razmere v demokratizmu v klubu dovolj značilno!

Predlog Krste Cicvarića. Vsi pravijo, posebno pa dr. Laza Marković v »Samoupravu«, da je sporazum radikalov in radičevcev velikanski dogodek, ki predstavlja popoln preokret v našem državnem življenju. E, če je tako, če vstop radičevcev v vlado, res pomenja končno in definitivno poravnava Srbov in Hrvatov, tedaj mora ta izprememba biti svečana in moramo v sporazumu ero vstopiti s pompom in parado. V tem smislu stavlja Krsta Cicvarić v svojem »Beogradskem Dnevniku« nastopni predlog: Vrší naj se svečana seja Narodne skupščine, na kateri kralj prečita tekst sporazuma, ki doslej še nikjer ni bil prečitan, ter naj objavi, da je hrvatsko vprašanje rešeno in končano. To manifestacija bi spremljali mogočni strel topov. In zvonovi naj bi zvonili. Vsekakor pa bi svečani seji moral prisostvovati tudi Stipa Radič, ki bi izrekel fulminanten govor, da bi odjeknil po vsej državi in zunanjem svetu. In bi Stipa Radič bil tudi kraljev gost, doveden v Beograd z muziko, narodnimi nošami in vsemi častmi. Vobče bi prestolna na čelu vseh drugih mest v državi morala biti najsvetečaneje okinčana, vršiti bi se morale iluminacije, po cerkvah in džamijah zahvalne liturgije, v šolah pa predavanja in deklaracije. A ker so slučajno počitnice, naj se predavanja izvršijo po kasarnah. In vse novine bi morale iziti v svečanostni nakladi, v povečanem obsegu, na finejšem papirju in z mnogimi podobami — na državne stroške, bogme! Po sebi je končno razumljivo, da bi se najsvečanejši momenti morali filmovati, ker se potom filma da sijajno vršiti domorodna propaganda. Z eno besedo: Ako je sporazum zares tako veličastno delo, kakor se govori, tedaj mora njegovo proglašenje postati narodni praznik, pri katerem moramo vsi sodelovati. Tako končuje prefrigan Krsta Cicvarić in se nadeja, da bo njegov predlog vsestransko uvaževan.

Po svetu

Konferenca novinarjev Male antante. Pripravljali odbor za konferenco novinarjev Male antante v Bukarešti je na seji 15. t. m. določil rumunsko delegacijo in pa dnevni red. Jugoslovenski in češkoslovaški delegaciji je bilo naročeno, naj pošljeta pripravljalnemu odboru svoje predloge. Konferenca se vrši, kakor znano, 15. avgusta v Sinaju.

Trgovinska pogajanja med Francijo in Nemčijo, ki so se po devetih mesecih brez uspešne prekinila, se bodo nadaljevala s 15. septembrom.

Komunistični proces na Estonskem. Pred vojaškim sodiščem v Dorpatu se je pričel proces proti poslancu Geidemannu in 70 tovaršim, ki so obtoženi, da so hoteli izvršiti komunistični prevrat.

Angleško delegacijo pri Zvezi narodov za prihodnje zasedanje tvorijo: zunanji minister Chamberlain, lord Sheffield, angleški poslanik v Bruslju Graham, sir Cecil Hunt, tajnik v ministrstvu trgovine Samuel in poslanica vojvodinja Atholl.

Naši kraji in ljudje

Ljubljansko občinsko gospodarstvo

Pod sedanjim gerentskim svetom se ljubljansko občinsko gospodarstvo razvijalo smoteno in v skladu z interesi ljubljanskega prebivalstva. To je moral »Slovenec« tudi sam že priznati, a ker ni bilo v skladu s klerikalnimi strankarskimi interesi, je zadnje dni izpremenil svojo pismo, pri čemer pa doživlja samo razočaranja.

Poročali smo že, kako je »Slovenec« pred dobrim tednom priporočal mestni občini nakup tovarne učil na ljubljanskem polju v svrhu preureditve v stanovanj kot lepo socialno delo in kako je začel te dni napadati ljubljanski svet, ko je zvedel, da se pogaja za nakup, dasi bi bilo z nakupom tega poslopja pridobilih že do jeseni lahko najmanj 20 stanovanj. Doživel je s svojim napadom strahovito blamažo, kar ga pa ne moti, da se spušča v novo.

Sedaj se je namreč izpodtaknil nadzorniščem bivšega sokolskega telovadšča ob Linhartovi ulici, ki je mestni občini ponudeno v nakup. V tem pogledu smo zvedeli, da glede nakupa tega zemljišča še ni podpisana nobena pogodba, in je bila naša tozadevna vest prenapetost, ker smo jo posneli po drugem listu. Res je le, da se vrše glede tega nakupa pogajanja in mislimo, da bi bilo v velikem in nujnem interesu mestne občine, ako odkupi to zemljišče.

Kar se tiče nakupne cene sokolskega zemljišča naglašamo, da je bila cenitev izvršena povsem nepristransko po izvedenih in se »Slovenec« strašno moti, ako misli, da je kdo izmed gg. gerentov vplival na to cenitev. Mi smo pripravljali kupiti vsak svet na onem mestu, ki ga nam ponudi »Slovenec« po 14 Din in mu bomo hvaležni, če nam tako poceni pridobi svet. Da so po cenilnih ugotovitvah cene omenjenega zemljišča povsem primerne, je razvidno tudi iz okolnosti, da je mestna občina pod prejšnjim režimom, v katerem se je mestna posest naravnost razmetavala (glej slučaj Ogrin!), prodala svet v bližini sokolskega zemljišča po 50 Din.

Ugovoru, da bi smel o stvareh, ki jih je ukrenil ljubljanski gerentski svet, sklepati samo občinski svet, pa nikakor ne moremo pritrditi, ne, ker ne moremo slediti »Slovenčev« juristariji, marveč tudi zato, ker vemo, kako se je vsaka tudi najmanjša stvar le s težavo izvedla potom občinskega sveta. Ne glede na to, da so bivši klerikalni občinski svetniki uganjali samo demagogijo ter s svojo nesposobnostjo oškodovali občino za milijone in milijone, kakor n. pr. pri mestni plinarni, kopališču na Ljubljanski itd., se niso nikdar mogli odločiti za kakšno resno večjo akcijo, dasi so bila v Ljubljani potrebna zelo nujna dela.

Mnogo tega, kar so klerikalci zamudili, je gerentski svet v preteklem letu brez kričanja izvršil. Napravljeno so tudi načrti za bodoče delo in ako bodo občinski svet ne bo prišel v roke demagogov, ampak v roke resnih delavcev, je zagotovljeno, da se bo Ljubljana razvila v lepo in gospodarsko močno mesto.

Ako klerikalci sedaj napadajo občinsko gospodarstvo ljubljansko, delajo to le iz onemoglosti in iz zavisti, ker vidijo uspešno in hvalevredno delo mestnih gerentov. Klerikalci so bili tisti, ki so guli žepu Ljubljancem, razpajali in zapravljali denar. Pod njihovim režimom so bile mestne blaginje vedno prazne, uspehov pa zato ni bilo videti, ker so njihovi ljudje vse sproti snedli. Sedaj je drugače. Ljudje vidijo, da se pri občini tudi v javnem interesu kaj dela in to boli klerikalce.

Potres v Brežicah

V noči od četrta na petek so čutili v Brežicah več močnih potresnih sunkov, ki so trajali 2 do 3 sekunde. Posebno močan je bil sunek v četrtek ob 23.30 in včeraj ob 16. uri. Manjše sunke je čutilo ljudstvo včeraj ob pol 4, jutraj, ob pol 10, dopoldne in ob 19. zvečer.

Neprestano se ponavljajoči močnejši in rahlejši sunki so prebivalstvo silno zbegali. Veliko meščanov se je včeraj odpeljalo iz mesta v okolico, da tamkaj prenočijo in si poiščejo zavetja, mnogi pa se včeraj sploh niso upali v svoja stanovanja.

Lahen potres. Seizmografa v Zavodu za meteorologijo in geodinamiko v Ljubljani sta 16. t. m. ponoči ob 23. uri 28 min. 51 sek. zabeležila lahni potres v daljavi 75 km od Ljubljane. Epicenter so Brežice. Vodstvo zavoda prosi vse one, ki so ta potres čutili, da mu sporoče svoje opazovanje. Dopisovanje je poštino prosto.

Na Triglavu

Pred nedavnim so naši listi alarmirali publiko, naj ne hodi na Triglav, češ da je popolnoma zasnežen. Ta opomin je bil na mestu, ker je pred štirinajstimi dnevi sneg zares popolnoma zametal najvišje alpske vrhove.

Toda od danes se je stvar že popolnoma spremenila. Sneg je skopnel tudi po najvišjih legah in sedaj leži samo še po osončnih pobočjih in v kotanjah, kamor ga nasujejo plazovi, tedaj le po onih mestih, kjer leži običajno, leto za letom. Seveda ga je letos nekoliko več, kakor običajno druga leta ob tem času, vendar ga ni nikjer toliko, da bi oviral turistiški promet. Triglav je tedaj popolnoma prost snega in kakor običajno lahko dostopen od vseh strani, po vseh potih. Na vrhu Triglava ga je še toliko, da je Aljažev stolp do polovice v snegu, ali to tudi lani ob tem času ni bilo mnogo drugače.

To je potrebno objaviti, ker je oni alarm izpred štirinajst dni ostrasil mnoge, da so odlašali s turami na Triglav. Bila bi pač dolžnost nekoga, da o pravem času obvesti občinstvo o izboljšanim stanju turistiških potov. V sled snega in seveda tudi vsled slabega vremena je bilo letos precej manj turistov v Triglavskem pokorju nego n. pr. lani. Na Kredarici je bilo dne 15. julija jutraj šele 245 turistov, toda tu je nemogoče primerjati s številkami lanskega leta, ker ni lanske vpisne knjige v koči; bilo bi priporočljivo, da bi SPD pustilo, oziroma dalo prinesiti knjigo prejšnjega leta ali celo zadnjih let v kočo, da so tam na vpogled. Sodijo vse, kakor k zanimivostim koč, ne pa v pisarno v Ljubljano. V Staničevi koči je bilo letos do 15. julija 141 turistov, lani do istega datuma pa 230. Razlika je tedaj velika.

Vrh Triglava je sedaj tudi skrinjica italijanskega planinskega kluba goriškega; kakor se po vpisih vidi, je bila zgoraj že lani. Na vrhu smo srečali štiri italijanske vojake, med njimi dva oficirja: prišli so gor z Aleksandrovo kočjo in se tudi vračali tja. Po poti so se srečali z dvema našima orožnikoma. Bili so zelo vljudni in zgovorni. V italijansko turistiško knjigo sta oficirja vpisala tole grajo: Abbiamo constatato come non tutti i turisti SHS rispettino questo registro e non facciamo commenti, lasciando il giudizio alle persone di buona educazione e di buon senso. — E stato anche asportato il timbro. Zares, pečata nismo videli nikjer. — Listali smo po knjigi, kaj je Italijane spravilo v slabo voljo, pa smo našli sredi neke napisano: Evviva Jugoslavija. Živel slovenski Triglav! Oboje to je bilo prečrtano z istim, še

svežim črnilom, s katerim je bil napisan navedeni opomin. Oni navdušeni naš sorojak, ki je napisal inkriminirani vzkliz, za formalno očitno ni imel čuta, ker je zapisal svoje navdušene čačke čez tri četrte strani, po načinu napisov, ki jih šolarji namažejo po ljubljanskih zidovih. Sicer sem pa našel v knjigi še vpis, ki bi ga gospod capitano gotovo z ogorčenjem prečrtal, da ga je videl.

Se nekaj za turiste, ki so namenjeni proti Triglavu: Ob vseh potih je letos izredno mnogo rdečih jagod. V časovni proračun je vzeti tedaj kako uro več kot normalno.

Tragična smrt dveh slovenskih vojakov v Genovi

O veliki nesreči, ki se je te dni pripetila na genovski trdnjavi in pri kateri sta izgubila svoje življenje dva mlada slovenska vojaka, smo na kratko že poročali.

O nesreči prinašajo sedaj tržaški listi še sledeče podrobnosti: Vidič in Štrukelj, rodом iz goriške okolice, sta bila poklicana pod orožje z letnikom 1905. In sta služila pri 90. pešpolku, in sicer Vidič pri osmi, Štrukelj pa pri sedmi stotnici. Tragedija se je odigrala pri neki smodnišnici, ki se nahaja poleg omenjene trdnjave. Tam je stal Vidič zjutraj na straži. Okoli petih, ko je dovršil določeno dveurno službo, je prišel z majhno patruljo Štrukelj, Vidičev rojak in prijatelj, da ga nadomesti na straži. Kakor je predpisano pri menjanju straže, je moral Vidič izprazniti, Štrukelj pa nabasati puško. Ko je Vidič jemal naboj iz puške, se je ta nenadoma sprožila in je zadela Štruklja, ki mu je stal nasproti, naravnost v čelo. Revež je bolesto kričnil, zamahnil z rokama po zraku ter telebnil na tla. Videč svojega tovariša smrtno ranjenega, je Vidič popadel obup. Ves zmeden se je spustil v beg, a kmalu je za hip obstal neodločen, kakor bi premišljal, kaj naj počne. Naposled si je nameril cev puške na glavo ter sprožil. Ker pa ga je kroglja le neznatno oprasnila, si je vnovič nameril puško na prsa in si pogljal krogljo naravnost v srce.

Nesrečna vojaka sta bila prepeljana v bolnico, kjer sta kmalu po prihodu izdihnila. Njuna tragična usoda je vzbudila med vojaštvom, med katerim je več Slovencev, globok vtis in splošno pomilovanje, posebno ker sta bila pokojnika velika prijatelja. Mlada vojaka so položili k večnemu počitku na pokopališču v Staglieno.

Senzacionalna aretacija v Vršču

Smola odličnega gospodarskega delavca.

Ogromno senzacijo je vzbudila te dni v Beli Crkvi aretacija absolventa eksportne akademije na Dunaju, Josipa Češljareviča, ki je bil daleč naokrog znan kot izredno agilen gospodarski organizator. Obožen je radi goljufije in potvarjanja listin.

Češljarevič, ki je jako nadarjen človek, se je po končanih študijah v kratkem uveljavil kot izborni gospodarski delavec ne samo v Beli Crkvi, temveč tudi v Vršču. Subotici in drugih mestih v Vojvodini. Užival je povsod velik ugled in je zato njegova aretacija izzvala tem večjo senzacijo.

Vse njegovo delo se je po njegovi lastni izjavi gibalo v smeri, da bi ideje, ki jih je prinesel s seboj iz šole, izvedel tudi v praksi. Čim se je vrnil v Vršču, se je takoj seznanil skoro z vsemi uglednejšimi in bogatimi Srbi, Madžari in Nemci. Kmalu jih je pripravil do tega, da so ustanovili vinogradniško zadrugo pod imenom Prva vrška vinogradarska zadruga, da bi se pridelek čim racionalneje izkoristil. Ideja je bila odlična. Narod se je zainteresiral in se je številno vpisaval v novo organizacijo. Ohrabren s tem prvim uspehom, je Češljarevič nadaljeval svoje delo. V dveh letih je ustanovil še več drugih trgov, in industrijskih društev, med katerimi zavzema ugledno mesto posebno Za-

druga Srba privrednika. Njegovo delo je vzbudilo splošno pozornost in ljudstvo ga je drage volje podpiralo v njegovem stremeljenju. Njegovo ime se je povsod imenovalo s spoštovanjem. Videč, da je v Banatu veliko število agrarnih društev, ki pa niso dobro uspevala, je ustanovil Češljarevič lansko leto Prvo agrarno zajednico kot zadrugo, v kateri je bil predsednik uprave.

Sel pa je še dalje. Odlučil se je, da ustanovi tudi v Vršču velesoj, kakor jih je videl po raznih mestih v domovini in ostalih državah Evrope. Denarja ni imel, Vrščani pa se kljub vsem njegovim uspehom niso upali spustiti v tako akcijo. Toda Češljarevič ni opustil ideje in tako so se lepega dne pojavili po ulicah veliki modri lepaki, ki so naznanjali, da se priredi v Vršču razstava vzorcev. Ustanovil je pripravljalni odbor, protokolar velesoj pri sodišču in dobil od trgovinskega ministrstva dovoljenje.

Do tu bi bilo vse v redu. Potreboval je samo še 2 milijona dinarjev za financiranje podjetja. V to svrhu se je odločil za loterijo in dobil od poljedelskega ministrstva dovoljenje za izdajo 200.000 srečk po 10 Din z glavnim dobitkom v znesku 150.000 Din pod pogojem, da se uporabi čisti dobiček za velesoj. Dovoljenje je poslal Hrvatskemu štamparskemu zavodu v Zagrebu in nato nadaljeval priprave za razstavo. Vzel je v najem tudi že zemljišče in sprejemal priglase razstavljalcev. Njegove sanje bi se že skoro uresničile.

Tu pa je nastopila katastrofa. Zavod, pri katerem je naročil srečke, je zahteval od Češljareviča za prvo pošiljatev, ki je obsegala 100.000 komadov srečk, plačilo ali vsaj garancijsko pismo. Da bi prišel do denarja, je Češljarevič z velikim naglico prodal srečke. Ker pa je štamparski zavod neprestano urgiral svoje zahtevo, je Češljarevič falsificiral garancijsko pismo in je poslal v Zagreb. Goli slučaj pa je hotel, da je zavod sumil v enega izmed podpisov in je zato vsem podpisanim poslal pismo, proseč jih, da priznajo svoje podpise. Toda ti so celo stvar takoj prijavili policiji, narkar je bil Češljarevič aretiran.

Ob priliki preiskave je izjavil, da se je poslužil tega nezakonitega sredstva samo zato, ker je hotel rešiti vzorčno razstavo, ki naj bi Vršču in Beli Crkvi rešila ekonomskega propadanja.

Tabor ljubljanskih skavtov v Bohinju

Ob Bohinjskem jezeru, mes. julija.

Letošnji tabor ljubljanskih skavtov se razprostira na mali terasi nad divnim Bohinjskim jezerom. Že lansko jesen smo skavti iskali primeren prostor ob tem čudovito lenem jezeru in našli smo ga, da mu v Bohinju skoro ni para. Le žal, da do zadnjeka nismo vedeli, kdo je njegov pravi lastnik. Dasi nam je šumska uprava vse ugodila, smo po čudnem naključju vendarle postali nekaki uzurpatorji. Upamo pa, da nam lastnik, znani rodoljub, ne bo preveč zamislil časne okupacije.

Tehnični oddelek izvidnikov je odšel že 2. julija v Bohinje, s postavljanjem tabora, pa je mogel začeti šele naslednjega dne. Nagajal pa je dež in so se morali boriti izvidniki v naslednjih dneh z nalivi. Delo je bilo nujno, ker je moralo biti do 7. t. m. vse pripravljeno za 100 skavtov. Postaviti tabor v tako mokrih razmerah, niso mačje solze. Treba je napraviti kuhinjo, nabirati les, ter postaviti ognjišče, ob katerem se vrše posvetovanja in večerna zabava; precej daleč v gozdu morajo biti primerna stranišča, za kuhinjo pa globoka rupa za odpadke, kajti v taboru je higijena glavna stvar.

Največ dela smo imeli s šotori. Iz treh različnih vrst smo napravili simetrično

skupino. Sredi nje je velik, pravkar kupljen šotor, v katerem se vrši zabava v dežju in kjer ležimo ranjence in bolnike, ki pa jih — hvala Bogu — ni mnogo. Ob vsakem šotoru smo izkopali globoke jarko, ki so nam omogočile odvzeti in polagoma osušiti tla v šotorih.

Pod glavno teraso se pričenjajo sedeži okoli velikega posvetovalnega ognjišča. Razprostirajo se v polkrogu in v njihovi sredi je sedež starešine Sivega volka. Sedež je udoben, priroden naslanjač, umetno spleten iz vrbovih palic, šib, smrekovega lubja in mehkih vrbovih vejic. Napravil ga je taborov vodja Bistvo oko.

Najlepši taborov ključ pa so totemi po osnutkih Bistrega očesa, ki jih je napravil njegov mlajši brat Beli bober, oba iz znane umetniške rodbine Pengov. Srednji totem je iz lipe izrezljan zelen zmaj, ki sedi s podvihanim repom in razprostrtimi perotmi na tri in pol metra visokem, lepo izrezljanem in poslikanem kolu. Pod zmajevimi nogami je skavtska lilija in na obeh straneh vihrajo svileni trakovi v državnih in slovenskih barvah. Ob straneh stojita še dva totema. Pred šotorom funkcionarjev je kol s totem Bistrega očesa. Medvedjega srca in Kengurija, pred starešinskim šotorom pa se dviga stari totem Sivega volka.

Lega tabora je divna. Ako ležiš v kateremkoli izmed prednjih šotorov, vidiš pod seboj vedno izpreminjajočo se jezersko gladino, libet in divje pečine Pršivca, kjer se na maloštevilnih zelenicah pasejo divje koze. Za hrbtom imamo strmine gorskega grebena, ki se razprostira v loku od Triglava do Črne proste. Le nekaj sivih orjakov nas gleda iz temnih gozdov. V tišini pa čujemo bobnenje Savice, katere peneči slap vidimo v kotu pod mračno Komarčo. Jezero vleče naše poglede z magično stlo nase. Ni čudno! Sedaj plane jug pod te gore in podi belo grebenaste valove proti gozdovom in skalam na severozapadu. Vzhodnik na buta valove ob pečine pri polotoku Naklova glava, da brizgajo pene do mrklj smrek. Zjutraj in zvečer je jezero običajno mirno in temno, njegova skrivnostna noč pa čudovito vpliva na gledalce.

Življenje v taboru nam poteka v strogem redu in po naših lepih zakonih, ki harmonično goje dušo in telo. Malone 100 nas je, a tokom dneva se razgrube vodi po gozdovih, kjer se vadijo v zasledovanju, signaliziranju, čitanju kart in spoznavanju terena; v posebnih skavtskih igrah se urijo vsa čutila, se vadijo v obvezovanju ranjenec ter sploh v prvi pomoči. Ne zanemarjamo pa tudi veslanja in kopanja, kajti krasno jezero nas vleče k sebi, kakor magnet. Pa tudi v taboru samem je mnogo dela. Izvidniki se vadijo v vsem, kar je le koristno in posebno za življenje v taboru potrebno. Pod vrhovnim nadzorstvom gospe dr. Prijateljeve se vadijo tudi v gospodarstvu in kuhinji, kar pri taki množici ni tako enostavno.

Pa tudi mrak prinese svoje veselje. Ko zaide sonce v smeri Triglavskih jezer in začno na gorah in oblakih ugašati zadnji žarki toplega solnca, se zbiramo okoli ognjišča, kjer je pripravljena grmada. Tedaj se starešina vsede na svoj sedež in k grmadi stopi varuh ognja, čegar obleko krasi ognjeni zublji. Vse utihne in sveti ogenj oblake grmado. Zareča svetloba in oživljuje toplota oblike mladino okoli ognjišča. Taborovodja Bistvo oko začne čitati in vse ga vestno posluša, ter se utopi v čudne doživljaje nam sorodnih ljudi. Po čitanju smo imeli še nekaj krasnih deklamacij; k našim srecem so govorili tu v divni prirodi Shakespeare, Rostand, Zupančič in Cankar. Končno zaorijo še nekatere pesmi in nato utihne vse. Nastopi molk in duša vsakega se dvigne tja, kjer najde najdražje, najljubše, najvišje in uteho. Samo prasketanje ognja čuješ. Še kratek pozdrav in vse se razide k počitku.

ELITNI KINO

Matica
Telefon 124.
Predstave ob:
1/5, 1/8. In 9.
Umetniški orkester svira
pri vseh predstavah.
V nedeljo 19. julija
nov spored.

Samo še danes!

Prekrasni ljubavni roman iz umetniških krogov

Slikarjev model

z znano lepoticco **Corine Griffith**. Izvrsna režija. Krasna igra.

Ta film se je predvajal s kolosalnim uspehom v zagrebškem **Kinu Music-Hall**

Samo še danes!

Kulturni pregled

Subotiška opereta v Albaniji

Včeraj smo že na kratko poročali, da se je subotiška opereta podala na daljše gostovanje v Albanijo. Dogodek je gotovo zanimiv, kajti to je prva naša gledališka grupa, ki je odpotovala v Albanijo, da uprizarj tamkaj nekaj operet. Operetni ansambli iz Subotice je najprej gostoval po raznih krajih naše države in se šele nato preko Črne gore napotil v Albanijo. Operetna skupina se je najprej ustavila v Skadru, kjer jo je prebivalstvo prisrčno sprejelo. V Skadru se je mudila skupina osem dni in je vpriporila poleg operetno operet tudi našo narodno dramo »Hasanaginice«. Vse predstave so bile popolnoma razprodane in so igralci dosegli velik uspeh.

Iz Skadra so igralci po posredovanju našega tiranskega poslanika Branka Lazarevića odpotovali v albansko prestolico Tiranu, kjer so bili sprejeti nad vse ljubeznivo in prisrčno. Pri prvi predstavi so bili navzoči vsi najvišji državni funkcionarji ter ves diplomatski zbor. Igralci so za svoja izvajanja želi obilo priznanja ter dosegli tudi velik gromen uspeh. Poleg predstav za prebivalstvo je skupina od predsednika re-

publike Ahmed beg Zoga dobila povabilo, da priredi tudi v njegovi vili dve predstavi. Po predstavi so bili igralci tudi pogosteni ter so na to v polnem zadovoljstvu zapustili albansko prestolico.

Naši umetniki v tujini. Bivši basist osljeske opere g. Pajo Banac se nahaja na umetniški turneji po severni Ameriki, kjer prireja po slovanskih kolonijah koncerte z velikim uspehom. — Slikar Mirko Uzorinac je odpotoval v Pariz v svrhu proučevanja francoske umetnosti. Tudi kipar H. Juhn je bil v lani mesec dni v Parizu, kjer je proučeval tamošnja kiparska dela.

»Obilic« v Sarajevu. Znano beograjsko pevsko društvo »Obilic«, ki je te dni priredilo daljšo turnejo in z velikim uspehom nastopalo po raznih mestih Srbije, Makedonije ter Črne gore, dospe prihodnji ponedeljek tudi v Sarajevo, kjer priredi v terek velik slavnosten koncert. Sarajevska pevsko društva prirede beograjskim gostom na lildžah velik banket, za katerega je mestna občina votirala znesek 6000 Din.

Dramska šola v Sarajevu. V bodoči gledališki sezoni se otvori pri Narodnem

gledališču v Sarajevu dramska šola, ki bo trajala dve leti. V šoli se bodo vršila predavanja v vseh predmetih, ki so potrebni za teoretično in praktično naobrazbo igralcev. Program šole je sledeči: I. skupina: dramaturgija, II. skupina: zgodovina naše in tuje književnosti, dikcija, analiza, III. skupina: tehnika igranja, IV. dopolnjujoči predmeti: muzika, ples in bojne igre. Obiskovalci šole se bodo morali tudi praktično vežbati in javno nastopati.

Češki umetnik v Beogradu. Te dni je dospel v Beograd znani češki umetnik Ljudevit Kuba. Umetnik je namenjen v Južno Srbijo v svrhu študija naših narodnih pesmi in narodnih noš. Ljudevit Kuba je v znamenitem svetu zaslovel po svoji zbirki slovanskih narodnih pesmi. Sloves pa uživa tudi kot slikar.

Švedska knjiga o Poljski. Te dni je izšla v Stockholmu zanimiva knjiga o Poljski. Avtor knjige je 70-letni učenjak in publicist dr. A. Mysarcen, a naslov knjige je »Poljska nekoč in sedaj«. Pisatelj je bil več časa na Poljskem in je ob tej priliki zbiral gradivo za svoje veliko delo. Poljske prilike je proučeval že leta 1916 in izdal takrat lepo delo z naslovom »Poljska in njen preporod«. To delo je imelo takrat veliko propagandno nalogo. Nova knjiga švedskega avtorja izide v kratkem tudi v poljskem jeziku.

MADAME X

Snoči pri Figovcu

Matvez: »Gspudje, al sa že slisal? Vremena Krajncam buja se zjasnile!»

Matafir: »O-slati fek staj muham krajnskimi britel!»

Domače vesti

Jutri, v nedeljo, začnemo pričevati izvirno povest

„Antikrist v Trsteniku“

ki jo je napisal dr. Ivo Šorli.

Naročnina za „Jutro“ do konca julija velja 7 Din.

* Dr. Gojmir Krek odlikovan. Kralj je odlikoval dr. Gojmir Krega, profesorja ljubljanske univerze in člana stalnega zakonodajnega sveta z redom Belega orla petega razreda.

* Odlikovanja. S kraljevim ukazom so bili odlikovani naslednji francoski državljani: francoski narodni poslanec Simon Renau z redom Belega orla tretjega razreda, bivši francoski konzul v Zagrebu Jules Berne z Lagarde in bivši francoski konzul v Dubrovniku Albert Henrie pa z redom Sv. Save tretjega razreda.

* Osebnost. Rumunski poslanik na našem dvoru gospod E. mand, je prišel na Bled, kjer ostane s svojo rodbino dalj časa na letovišču.

* Novi inženjerji. Na tehniški fakulteti ljubljanske univerze so napravili diplomski izpit in postali inženjerji kemije gg. Rihard Klemen iz Črmošnjice, Leon Knez iz Ljubljane in Matija Zumer iz Železnikov. Čestitamo!

* Razpisana službena mesta. Veliki župan mariborske oblasti razpisuje mesti okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Rogatec. Nadalje se odda mesto vodje zemljiške knjige pri okrožnem sodišču v Mariboru in vsako drugo mesto pisarniškega uradnika, ki bi se izpraznilo tekom razpisa. Prošnje je vložiti do dne 17. avgusta.

* Poročil se je g. Boris Kenk, sodnik z gđ. Marijo Deržajev, hčerko pok. zemlj. ravnatelja Marije Deržaje. Čestitamo!

* Smrtna kosa. Včeraj jutraj je preminul v Celju g. Zdravko Krajnc, bivši posestnik in trgovec. Pokojnik je bil vedno vrl narodnjak in je kot tak z veseljem podpiral narodna društva. Pogreb bo v nedeljo, dne 19. t. m. ob 4. pop. iz Cankarjeve ulice št. 7 v Celju na okoliško pokopališče. — V Krčevini pri Mariboru je umrl Karel Čeh, nadučitelj v pokolu. Pogreb bo danes iz hiše žalosni v Krčevini, Praprotnikova ulica. Blag jima spomin, žalujočim naše sožalje!

* Sprejem novih učencev v državno prometno železniško šolo. Za šolsko leto 1925-26 se sprejme v drž. prometno železniško šolo v Beogradu 100 moških kandidatov pod sledečimi pogoji: da so dovršili z uspehom najmanj 6 razredov gimnazije ali realke; da so stari 16, a največ 20 let; do so državljani kraljevine SHS; da so pravilno telesno razviti in zdravi, da niso nemi, gluhi, kratkovidni in da razločijo barve ter da položijo sprejemni izpit. Šola traja dve leti. Absolventi te šole imajo v smislu zakona o drž. prometnem osebju pravo za uvrstitev v II. kategorijo. Učenci se izberejo po natečaju in se takoj po sprejemu, zdravniškem pregledu in položenem sprejemnem izpitu sprejmejo kot pomožna osebje z dnevnico 35 odnosno 1050 Din mesečnih prejemkov. Poleg tega prejmejo po možnosti tudi obleko. Sprejemni izpit se polagajo iz sledečih predmetov: iz srbohrvaško-slovenskega jezika, matematike in geometrije (snov za nižje razrede srednjih šol) in iz zemljepisja (splošno in specialno kraljevine SHS). Prijave za natečaj je poslati priporočeno najkasneje do konca julija prometnemu oddelku generalne direkcije drž. železnice v Beogradu, Krumka ulica št. 13, z označbo točnega prošilovega naslova. Šolska uprava bo pregledala prijave do 10. avgusta in poslala kandidatom, kateri bodo izpolnili predpisane pogoje, brezplačno vozovnico za prihod v Beograd, oni pa, ki bodo pri zdravniškem pregledu ali sprejemnem izpitu odklonjeni, dobe brezplačni vojni listek za vrnitev. Glede natančnejših pogojev se zainteresirani opozarja na razpis v „Uradnem listu“ z dne 16. julija.

* Važno za elektrotehniko. Na podlagi odredbe ministrstva za vojno in mornarico se pošlje diplomiran inženjer v višjo elektrotehnično šolo v Parizu z obveznostjo, da dovrši tudi njeno sekcijo za radiotelegrafijo. Šola s tečajem za radiotelegrafijo traja okoli dvajset mesecev. Pravico do konkuriranja imajo diplomirani inženjerji, ki so dovršili elektrotehniški ali strojni oddelek na naši ali inozemski tehnični fakulteti. Izbrani kandidati se pošlje mesec dni pred začetkom šole v Pariz da se izpopolnijo v francoskem jeziku. Kot prejemke bo dobil skupaj 2000 francoskih frankov na mesec, če nima druge plače ali prejemkov od države. Kandidat, ki se hoče posvetiti tej službeni stroki, naj pošlje oddelku za zrakoplovstvo ministrstva za vojno in mornarico svojo prijavo s potrebnimi prilogami do 1. septembra t. l. Podrobni pogoji so razvidni iz tozadevnega razpisa v 67. številki „Uradnega lista“.

* Generalni tajnik Češkoslovaško-jugoslovenskih lig v Jugoslaviji. Z večerajšnjim praskim brzojavom se je pripeljal skozi Maribor v Jugoslavijo generalni tajnik centralne ČJ lig v Pragi, ministerjalni tajnik prof. Beringer. V Mariboru sta ga sprejela podpredsednik JČL dr. Reisman in predsednik ČJL v Badeljovih prof. Vuga, ki biva v Mariboru na počitnicah. O. prof. Beringer je sporočil imenovanima razveseljevalci vesti o velikem zanimanju najvišjih praskih krogov za kongres v Rogški Slatini. Zato so v Pragi delegirali še drugega češkega zastopnika v Rogško Slatino znane propagatorja Lignih Idej dr. Okamka, župana Bratislave, Centrala v Pragi je obvestila o kongresu tudi vse ostale podružnice Lig po Češkoslovaškem, Prof. Beringer bo sedaj po nalogu praskih lige obiskal ysa naša morská kopačica x svrbo kmo-

maočin propagande za obisk Češkoslovakov Udeležil pa se bo tudi kot oficijelni zastopnik prasko Lige otvoritve liške železnice in Jadranske izločbe ter se 31. julija vrne v Maribor, da se 1. in 2. avgusta udeležijo Lignih prireditvev v Rogški Slatini.

* Prireditve na ljubljanskem velesejmu. Prejeli smo: Ozka vez in medsebojna notranja odvisnost med industrijo, obrtjo in trgovino ter med našimi najrazličnejšimi stanovskimi, kulturnimi in gospodarskimi prostimi združenji mora biti dokumentirana tudi zunanje vidno. Zato je nujno potrebno in v korist stvari same, da se ob času razkaza našega materijalnega gospodarstva o priliki V. Ljubljanskega velesejma od 29. avgusta do 8. septembra vrše istočasno tudi vse druge naše velike prireditve stanovskega, kulturnega, športnega itd. značaja. Uprava ljubljanskega velesejma prosi, da se ji prijavijo vse večje in pomembnejše prireditve za časa letošnjega velesejma, da jih uvrsti v svoj oficijelni katalog, ter tako opozori nanje obiskovalce velesejma.

* Telefonska zveza Ljubljana-Beograd. V smislu odredbe ministrstva za pošto in brzojav so se na raznih telefonskih progah pričele priprave za izboljšanje telefonskega prometa. Tako se na direktni progi Beograd-Ljubljana uređita dva bakrena voda in se na ta način odpravi nedostatek, ki so silno ovirali promptni telefonski promet na tej progi.

* Pevka Buccarini v Rimskih Toplicah. Gida Buccarini, znana operna pevka bo pela danes dne 18. t. m. ob 9. zvečer v zdravilišču Rimske Toplice razne znane arije in pesmi. Pevka Buccarini je tudi znana iz raznih radio-prireditvev po raznih središčih evropskih držav.

* Dramatični odsek izobraževalnega društva Unije iz Ljubljane uprizori 19. t. m. v Medvodah (Sokolski dom) igr „Na poljani“. Spicarjevo dramo v treh dejanjih. Po igri prosta zabava. Med igro svira tamburški zbor Unije. Zabavni večer bo nudil najbogatejši smehopolni program.

* Železničarji, ki ste polagali izpite čez osnovne in meščanske šole se vabite na sestanek pri g. Mikliču 19. t. m. ob 10. dop. Debatna in poročila velevažna. Pridite vsi in točno — Sklicatelj 1495

* Planinski dan na Triglavu. V soboto 18. t. m. zvečer prispe okoli 60 hrvatskih in srbskih turistov v Ljubljano, ki nadaljujejo ob 7. zvečer vožnjo do Mojstrane. Tam prenoče tisti, ki gredo v nedeljo jutraj čez Kot na Triglav. Druga skupina prenočuje v Aljaževem domu in se povsje po Tomlinškovi poti na Kredarico. Na vrhu Triglava sestanek. V nedeljo prenočujejo gostje v Staničevi koči, v Triglavskem in Aleksandrovem domu. V ponedeljek odhoda deloma čez Sedmerna jezera k Savci in k Bohinjskemu jezeru, deloma skozi Voje ali Konjščico k Boh. jezeru. Prenočevanje v depandansi hotela Zlatorog. — Upamo, da bo tudi s strani slovenskih planincev udeležba mnogobrojna. Izlet se vrši ob vsakem vremenu. — Osrednji odbor SPD.

* Strelsko vajo in tekme v Mariboru. Slovensko lovsko društvo, glavna podružnica v Mariboru, priredi dne 19. julija ob 14. uri na vojaškem strelišču v Mariboru vežbalno streljanje in 9. avgusta strelske tekme. Streljalo se bo: 1) na lončene golobe in sicer serije po 5 in 10 golobov; 2) na srnjaka na 100 m; 3) na 20 krožno tarčo s premerom 60 cm na 100 m; 4) malokalibersko streljanje. Strelci naj prinese puške seboj; kdor je ne prinese, si jo lahko izposodi na strelišču. Na lončene golobe se sme rabiti samo na strelišču kupljena municija.

* Poučna predavanja v Dečjem in materskem domu kraljice Marije v Ljubljani. Društvo slovenskih učiteljev je že ob lanskih počitnicah prosilo dr. Matila Ambrožiča, šefa zavoda za socialno-higijsko zaščito dece v Ljubljani, da bi jim priredil poučna predavanja. Vedoželjni vrlim slovenskim učiteljem se je letos ta želja izpolnila. Predavanja se bodo vršila v dopoldanskih in popoldanskih urah ves tekoči mesec, in sicer o: Higijeni dece, o higijeni žene, o splošni higijeni, o tuberkulozi, o alkoholizmu, o prvi pomoči, o duševnem razvoju dojenčkov, o spolnih boleznih in o zdravstveni zakonodaji. Predavatelji za navedene predmete so: dr. M. Ambrožič, dr. Jamar, dr. Pirc, dr. Oswald, dr. Demšar, dr. Zaklarič, dr. Blumauer, dr. Mayer in Puher. Predavanja so jako zanimiva in poučna. Učiteljece pazljivo sledi predavanjem in pišejo v zvezke vse, kar se jim med važnim diči najvažnejše, saj jim bodo ti spiski jako prav prišli, zlasti če med šolskim letom, ko bodo v najožjih stikih s preprostimi in neukim slovenskim kmetijskim ljudstvom. Predavatelji predavajo brezplačno, kar je pač vredno javne pohvale, a jako lepo je tudi od učiteljev, ki bodo žrtvovali polovico poštne znanstvenim predavanjem. A tako gg. predavatelji kakor tudi vrle vedoželjne žene-učiteljice imajo lahko sladko zadoščenje, da so kolikor moči storile za boljše bodočnost slovenskega naroda. Hvaležnost naših ljudi jim bo najlepše plačilo.

* Polovična vožnja za Rogško Slatino. Direkcija državnih železnic je na prošnjo J. Č. Lig dovolila za češkoslovaško-jugoslovenske dneve 1. in 2. avgusta polovično vožnjo na železnici iz vseh krajev Jugoslavije. Vsak udeležnik kupi na odhodni postaji celo karto do Rogške Slatine, ki bo veljala tudi za nazaj s potrditvijo o udeležbi na slavnosti. ki se bo dobilo v Rogški Slatini. Razen reprezentantov oblasti in društev, se odpeljejo vsi udeleženci v Slatino šele 2. avgusta z jutranjimi vlaki. Kdor pa bi hotel tam prenočiti, si mora sam rezervirati prenočišče.

* Polovična vožnja za Rogško Slatino. Direkcija državnih železnic je na prošnjo J. Č. Lig dovolila za češkoslovaško-jugoslovenske dneve 1. in 2. avgusta polovično vožnjo na železnici iz vseh krajev Jugoslavije. Vsak udeležnik kupi na odhodni postaji celo karto do Rogške Slatine, ki bo veljala tudi za nazaj s potrditvijo o udeležbi na slavnosti. ki se bo dobilo v Rogški Slatini. Razen reprezentantov oblasti in društev, se odpeljejo vsi udeleženci v Slatino šele 2. avgusta z jutranjimi vlaki. Kdor pa bi hotel tam prenočiti, si mora sam rezervirati prenočišče.

Lysoform
V slučaju okuženja neobhodno potreben.

šče pri ravnanju zdravilišča. Skupen obed bo stal 30 Din za osebo.

* Pravilnik lekarnarske zbornice. Min. za narodno zdravje je določil posebno komisijo, kateri je poverjena naloga, da sestavi nov pravilnik za lekarnarsko zbornico. Novi pravilnik bo vseboval znatne spremembe in dopolnila že prej izgotovljenega pravilnika, ki pa ni stopil v veljavo, ker so se nekatere določbe izkazale kot nepraktične.

* Pravilnik k stanovanjskemu zakonu z vsemi potrebnimi pojasnili, formulirji itd., kakor jih je napisal član stanovanjskega sodišča g. dr. A. Gradnik, izide v četrtek dne 23. julija v založbi „Jug“ v Ljubljani. Naročila sprejema že sedaj založba „Jug“, Ljubljana, Šelenburgova ulica 7, II.

* Uspeh tenorista g. Kovača in pianistke gđ. Švajgarjeve v Baški. Iz Baške nam poročajo: V torek, dne 14. t. m. sta priredila tenorist ljubljanske opere g. Leopold Kovač in pianistka gđ. M. Švajgarjeva v dvorani hotela „Velebita“ koncert z velikim uspehom. G. Kovač je bil ob vsaki točki burno aklamiran in je moral na splošno zahtevo odličnih gostov dodati še arijo iz Tosce. Prejel je krasen šopek s hrvaško trobojnico. Gđ. Švajgarjeva je z umetniškim umevanjem spremljala vse točke. Svoje solo Lisztovo „Legenda sv. Frančiška na morju“ pa je odigrala tako bravurno, da je žela viharno odobravanje. Po koncertu je bil družaben večer, na katerem je ponovno pozdravljalo občinstvo oba umetnika in izražalo željo, da posetita priljubljeno kopalnišče tudi prihodnje leto.

MADAME X

Novi Tarzan!

V. del Tarzana je ravnokar izšel; naroča se v Zvezni knjigarni, Ljubljana, Marijin trg

* Pravilnik za izvrševanje zakona o stanovanjih je založila v posebni knjižici Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov v Ljubljani, Sodna ulica 4 in stane 3 Din. V knjižici so natisnjeni tudi uradni popravki stanovanjskega zakona.

* Senzacija! Vsed sezone platneni damski čevlji vseh barv 85 Din samo pri „VOIKA“, Ljubljana, Krekov trg 10. 1494

* Strokovnjakom poljske narodnosti. Generalni konzulat poljske republike v Zagrebu naproša vse Poljake brez ozira na državno pripadnost, ki so strokovnjaki v gospodarski stroki, poljedelstvu, industriji, trgovini, bankirstvu in tehnikah, da priobčijo svoje naslove konzulatu, Zagreb, Kukovičeva ulica 16, III.

* Obsodba Jerefova. V dva dni trajajočem procesu proti Viktorju Jerefovju, bivšemu asistentu na zagrebški fakulteti, je bila včeraj dopoldne razglašena razsodba. Jerefov je bil radi zločina goljufije obsodjen na dve leti težke ječe in na povračilo svote v znesku 25.704 Din državi.

* Pridelovanje tobaka. V zadnjem času se dogajajo slučaj, da razne osebe neupravičeno sade tobak za lastno potrebo, kljub strogim odredbam uprave državnih monopolov o tajnem pridelovanju tobaka. Vsi prizadeži se opozarjajo, da najkasneje do 20. julija 1925. unižijo tobačne sadike, ker bi se sicer to storilo na njihove stroške in bi se poleg tega proti njim kazensko postopalo v smislu zakona o tobačnem monopolu člen 157. Zadevna objava glede kaznovanja za nedopustno proizvajanje tobaka je nabita za magistratni razglasni deski.

* Nevhita in toča v Južni Srbiji. Prošli terek je divjala v Južni Srbiji silna nevhita. Toča je zlasti v skopljanskem okrožju napravila ogromno škodo. Posevki so bili v nekaterih krajih popolnoma uničeni. Toča, debela kakor golobja jajca, je pobila precej kuretnice in drugih živali. Tudi poslopja so vsled viharjev mnogo trpela.

* Nesreča dveh slovenskih avijatikov. Na novosadskem aerodromu se je pripetila težka nesreča. Ob pol devetih jutraj sta se z aeroplanom dvignila v zrak kapitan-pilot Pavel Čenčič in poročnik M. Hajnrihar. Vsed motornega defekta je aeroplan z znatne višine treščil na tla. Poročnik Hajnrihar je oblezel mrtev kapitan Čenčič pa je težko ranjen.

* Vlak povozil kmečki voz. Pri Baziji v Slavoniji je predvčerajšnjim osebni vlak povozil kmečki voz, ki je vozil preko tira v trenutku, ko se je železni vlak. Kljub je z vsilo vrgel voz v cestni jarek. Vojak je oblezel mrtev, dva kmeta, ki sta sedela na vozu, pa sta bila smrtonovorno ranjena. Težko, da ostaneta pri življenju.

* Nesreča v premogokopu. V premogokopu v Št. Rupertu nad Laškem se je predvčerajšnjim pripetila težka nesreča. Delavca Tomaž Gradnik in Ivan Lakošek sta zabila in vžgala mino. Ker mina ni dolgo eksplodirala, sta šla pogledat. V tem hipu pa je mina eksplodirala in oba delavca težko ranila. Prepeljali so ju v ljubljansko bolnico.

* Strela je udarila v četrtek popoldne v gospodarsko poslopje, po domače „Pri Starcu“ v Veliki Stari vasi pri Grosupljem. Poslopje je pogorelo do tal. Na kraj nesreče je takoj prišla požarna bramba iz Grosupljeja z dvema brigadnicama, družbi Šmarje in Št. Jurij pa vsako z eno brigadnico. Požarna bramba se je morala omejiti le na to, da je požar lokalizirala. Ogenj je bil ob 7. uri zvečer pogašen. Gašenje se je vršilo pod vodstvom župnega načelnika g. Leopolda Hude, Pogoreli so številni vozovi, razno orodje, mnogo sena in žita. Škoda je zelo velika, a zavarovalnica znaša le deset tisoč dinarjev.

* Smrtna nesreča. Kakor poročajo iz Poljčan, se je na cesti Konjice-Poljčane pripetila prošli terek nesreča, ki je zahtevala človeško žrtve. Maličev uslužbenec Ignacij Vodenik, ki je razvažal pivo gostilničarjem se je z vozom, natovorjenim s praznimi sodi vračal iz Konjice v Poljčane. Mož je brez dvoma zaspal na vozu, ker na neki strmini ni zavril voza; konj, ki niso mogli zadržati voza, so se spustili v polni tek navzdol: voz se je prevrnil in hišec je ob-

ležal mrtev pod težkimi sodi. Pokopali so ga v Konjicah. V Maličevi službi je bil celih deset let.

Iz Ljubljane

u— Določitev cen kranjskih klobas in hrenovkam v Ljubljani. Z ozirom na stabilizacijo cen prasičim žive vage so se maksimalne cene kranjskim klobasom tako-le: kilogram napol prekajenih klobas (ca. 8 kosov) 45 Din, četrtprekajenih klobas (ca. 7 in pol kosa) 41 Din, popolnoma prekajenih klobas 67 Din (ca. 10 kosov). Klobase morajo biti narejene iz najboljšega svinjskega mesa brez primesi govedine. Ta dogovor je bil sklenjen z glavnimi izdelovalci klobas v Ljubljani. Klobase na trgu pa se prodajajo ceneje in to po kakovosti in velikosti. Izdelovalci hrenovk nikakor niso hoteli znižati cene svojim izdelkom ter med njimi in tržnim nadzorstvom ni prišlo do sporazuma. Doslej so se prodajale hrenovke na drobno kg po 40 Din, po kalkulaciji mestnega tržnega nadzorstva pa bi se cene zbog padca cen govedine morale nekoliko znižati ter je tržno nadzorstvo določilo ceno za detajlno prodajo kg po 35 Din, računajoč 10 do 11 kosov na kg, tako da velja ena hrenovka 3.50 Din od dne 20. julija dalje. — Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani.

u— Promenadni koncert železničarskega glasbenega društva „Sloga“ se vrši v „Zvezdi“ jutri ob 11. uri dopoldne. Spored: 1.) Rupprecht: „Iz lastne moči“, korčak. 2.) Plotow: „Alessandro Stradella“, uvertura. 3.) Offenbach: Valček iz opere „Hoffmanove pripovedke“. 4.) Smetana: Fantazija iz opere „Prodana nevesta“. 5.) Wagner: Zbor romarjev iz opere „Tannhäuser“. 6.) Jakl: „Potovanje po kranjski deželi, potpuri slovenskih narodnih pesmi. 7.) Zaključna korčak.

u— Za občni zbor „Doma“ stavbene zadruge državnih nameščencev in vpokojenec v Ljubljani, ki se bo vršil v nedeljo dne 19. t. m. ob 9. uri dopoldne v Mestnem domu, se je med drž. nameščenci in vpokojenci pojavilo nepričakovano zanimanje. Številno prijavljenih članov bi bilo danes še mnogo večje, če bi bilo mogoče informirati interese v vseh podrobnostih in ugodnostih, ki iz pravih samih niso razvidne. Kdor si želi pridobiti prednost pri oddaji stanovanj oziroma gradnji lastne hišice, naj se zanesljivo udeleži občnega zbora, kjer pada sedanjí načelnik obširen referat. Po občnem zboru se bodo mogli na istem mestu in še pod enakimi pogoji vpisati oni novi člani, ki se vsled nezadostne orientiranosti še niso odločili za pristop.

u— Stenografična tekma na Christoforovem učnem zavodu. Domobranska cesta 7, se je vršila v četrtek ob 2. uri popoldne. K tekmi je bilo pripuščenih 30 gojenk in gojencev, ki so dobili odlični, oziroma pohvalni končni red. Diktiralo se je 4 minute z brzino 100 besed v minuti. Tekmo je vodila strokovna učiteljica, gospa Ivanka profesor Robidova. Tema diktata je bila Gašpar Kržižnjakova narodna pravljica „Kaznovana nevošljivost“. Prva je bila gđ. Robas Danica iz Ljubljane, druga gđ. Zupanc Stefanja iz Sočanja, tretja gđ. Sajovic Ida iz Spod. Šiške, četrta gđ. Klančar Jožica iz Ljubljane in peta gđ. Klemenčič Anica iz Malega Mengša. Prireditel tekme kaže razveseljav napredek na polju slov. stenografije. Ta odlični uspeh se je dosegel po 10-mesečnem pouku.

u— Mladinska organizacija. Vse članke ljubljanske „Edinosti“, ki se udeležijo v nedeljo izleta v Hrastnik, opozarjamo, da odhaja vlak ob 12.10 uri popoldne. Vsak posameznik naj bo vsaj 20 minut prej na kolodvoru, da se bodo vzeli vojni listki skupno. Vabljeni so tudi prijatelji društva, da se nam priključijo.

u— Dramatični odsek društva „Unije“. Vsi člani dramskega odseka „Unije“ se opozarjajo na vajo, ki se vrši danes, v soboto ob 7. uri zvečer v Švicariji (Tivoli). Na točnost opozarja — režiser.

u— Pevski odsek Gospodarskega in izobraževalnega društva za dvorski okraj vabi svoje ustanovne in podporne člane ter sploh prijatelje petja na zabavni večer, ki ga priredi danes dne 18. julija ob 20. uri pri „Obilaku“ na Tržaški cesti.

u— Umrli v Ljubljani. Zadnje tri dni so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaj: Ciril Meden, učitelj, 77 let. — Karel Modic, mizarški mojster. — Valentin Ložar, zasebnik, 76 let. — Apolonija Verbič, zasebnica, 79 let. — Alojzija Mencinger, dlnarica, 21 let.

u— Policijske prijave. Od četrta na petek so bili prijavljeni policijski sledeči slučaj: 1 sum tatvine, 1 tatvina, 1 najdba ukradenega kolesa, 1 posest kolesa sumljivega izvora, 1 ekces, 1 prestopke filjakarskih predpisov, 1 sum poljubanja mladoletnih otrok, 1 prestopke kaljenja nočnega miru, 4 prestopki cestnega policijskega reda in 1 goljufija. Arretacije so se izvršile 3 in sicer: 1 radi vlačuganja, 1 prestopke nedostojnega vedenja in 1 radi suma poneverbe.

Danes in vsako soboto zvečer

koncert

na vrtu hotela Struškoli.

u— Zopet okradena cerkev. V četrtek popoldne je opazil viški cerkovnik, da je malo prej obiskal cerkev neznan umozvič in pobral iz stranskih oltarjev dva antipodija, napravljena iz samih čipk, poleg tega pa si je prilepil še zaprta spovednice. Prijavil je slučaj policijski stražnici. Osumljena je neka oseba, ki je bila radi tatvine v viški cerkvi že kaznovana in se je nahajala iste-ga popoldne v cerkvi. Hišna preiskava na stanovanju je ostala brez uspeha, vendar se meni, da bi znal osumljeni spraviti ukradene predmete, vredne 800 Din kam drugam.

u— Žepna tatvina na cesti. Žeparji postavljajo nevarni tudi posameznim pasantom na cesti, posebno okrog kolodvora. Berti Taurčarjevi se je med potjo od kolodvora do Hranilniške ulice v ugodnem trenutku pridružil neznan žepar ter iz izmaknil črno damsko listino z vsebino 1030 Din gotovine ter zdravniškim receptom na ime Berta Čolnika.

u— Ukradeni stoli. Z letnega telovadišča viškega Sokola so ukradeni neznanj umozvič

Obleke
najboljše, najcenejše
ima v največji izbiri
J. Maček
Ljubljana
Aleksandrova 12.

tri navadne stole ter en zaklopni sedež. Stoli so imeli vzgan sokolski znak in so bili vredni 250 Din. Tatove zasleduje policija.

u— Kanarček je ušel in kdor ga vlovil naj ga vrne na naslov: Adamčič, Dalmatinova ulica 10, II.

Iz Maribora

a— Protestni shod proti draginji in za znižanje cen se bo vršil v nedeljo dne 19. julija ob 9. uri dopoldne na Rotovškem trgu. V slučaju slabega vremena bo zborovanje v dvorani gostilne Rotovž.

a— Iz Magdalenskega predmestja nam poročajo: Šele letos smo dobili v slovenske roke Opleševalno društvo za Magdalensko predmestje, katero je doslej vodil z nemškimi in nemčurškimi somišljeniki nemški obč. svetnik Širak, doma iz Št. Jurija ob j. ž. Sedaj prihajajo polagoma na dan metode, ki se jih je posluževal stari „nevtralni“ odbor, da je potom Opleševalnega društva uganjal nemško politiko po mestu in tudi okolici. Iz društvenih zapisnikov je novi odbor ugotovil, da so prejšnji odborniki priredili lani društveni izlet, kar ne spada v delokrog Opleševalnega društva, in sicer baš v najbolj zagrizen nemčurški trg Sv. Lovrenc na Pohorju. Udeležencev je bilo 140 oseb, samih Nemcev in nemčurjev, za katere so poprej nabirali pri najbolj „zanesljivih“ osebah. Iz društvene blaginje se je za ta izlet porabilo preko 500 Din nabranega denarja vsled česar ni čudno, da je slovenski odbor prevzel nasade v popolnoma zanemarnem stanju. Sedaj so vsi bivši odborniki vstopili v odbor magdalenskega „Kirchenvereins“, čeprav so sami „Freidenkerji“. Opleševalnemu društvu pa pod slovenskim vodstvom niti najbližji sosed, obrtniki in trgovci (Bajzer, Kugy, Wesiak, Fuchs, Habjančič Antonija, Leben, Person, Vošnik itd.) nečesto plačevati niti članarine več. Odslej je torej ognjišče magdalenske nemškutarje v „Kirchenvereinu“, kar naj bo nam Slovencem kot merilo za event. sodelovanje.

a— Spes ni Spes. V Mariboru imamo dva stavbenika v Magdalenskem predmestju, ki se oba imenujeta Spes. Loč ju samo krstno ime in pa narodna zavest. Johan Spes, v največjem času tudi Ivan Spes, stavbenik in Frankopanovi cesti, poleg tega še mlinar in pek, je naš narodni nasprotnik, medtem ko e stavbenik Franc Spes s Tržaške ceste odločno naš človek in agilen narodnjak. Nedavno bi postala ta sorodnost imen skoro usodna za našega Franca Spesu radi konflikta, ki ga je imel nemško orijentirani Johan Spes v Rušah z nekim polkovnikom. Otvadba je prišla tudi na srezko poglavarstvo, ki pa je klicalo na odgovor Franca Spesu. Upamo, da je srezko poglavarstvo medtem že ugotovilo pravega krivca, narodne kroge in oblasti pa opozarjamo, da je bil stavbenik Franc Spes s Tržaške ceste že pred vojno odličen delavec v narodnih društvih in zasluži naše popolno zaupanje in podporo.

Iz Celja

e— „Vjesnik kulture“. V Celju se nudi te dni g. Miloš Dimitrijevič, profesor beogradske realke ter dela propagando za beogradske „Vjesnik kulture“, ki ima glavno nalogo zbližati naša tri plemena. Profesor Dimitrijevič išče interesov in sotrudnikov za podjetje beogradske intelektualcev. Iz Celja pojde v Maribor, dočim je v Ljubljani svoje delo že izvršil.

a— Nevhita s točo. Včeraj popoldne se je zgrnila nad Mariborom nenadoma nevhita z grmenjem in bliskom in iz temnih oblakov se je poleg plohe vsula tudi toča, ki pa ni napravila posebne škode.

Iz Trbovelj

t— Z razsvetljavo so Trbovelje ponoči slabopreskrbljene, kar prav gotovo ni v prid javni varnosti. Tako se je zgodilo v četrtek zvečer, da je napadlo več delavcev ženo nekega rudarja in so jo hoteli posiliti, kar pa je preprečil njen mož, ker se je branil s steklenico in glavnem napadalca tudi ranil. O prizadetih se niso zvedele nobene druge potankosti, ker so zbežali na vse strani. Takšnih nočnih dogodkov, o katerih se vobče ne izve, ni malo v Trboveljah, ker jih po navadi ne naznanjajo pristojni oblasti, temveč se kar med seboj poravnajo.

t— Gasilsko društvo v zgornjih Trboveljah je priredilo v gostilni pri Parašuhu odhodnico svojemu dosedanjemu načelniku g. Francu Dežmanu, ki odhaja v Maribor, kjer se bo stalno naselil. Poslovilne besede sta govorila gg. Guček in Naglav. Navzoča je bila gasilska fanfara, ki je pridno igrala. Z g. Dežmanom izgube Trbovelje velikega mečena, ki je podpiral posebno Sokola in gasilsko društvo.

t— Evidenčni urad zemljarskega katastra v Celju naznanja, da bo sprejel v smislu § 18. in 19. evidenčnega zakona z dne 23. maja 1883. naznanila o izvršenih posestnih spremembah davčni urad v Laškem v dneih 10., 11. in 12. avgusta t. l.

t— Nušičeva veseloigra „Nav

Iz življenja in sveta

Svetovni kulturni škandal

Učenjak Gaetano Salvemini pred sodiščem.

Firenze, 13. julija.

Bivši poslanec dr. Gaetano Salvemini, redni profesor zgodovine na tukajšnji univerzi, je svetovno znana veličina v svoji stroki in uživa kot tak priznanje in spoštovanje vsega kulturnega sveta. Ker pa mu je kot resničnemu učenjaku resnica sveta tudi tedaj, ko gre za ugotovitev zgodovinskih dejstev, ki niso ravno prijetna vladajočim oblastnikom, je prišel v vrsto navzkrižja s fašistovskimi mogočniki.

Med drugimi Salveminijevimi deli je bila fašistovskim prenapetostem posebno neljuba publikacija, ki je prav v zadnjem času zagledala beli dan: »Dal patto di Londra alla pace di Roma« (»Od londonske pogodbe do rimskega mira«), v kateri Salvemini mestoma naravnost uničujoče ostro obsoja neiskrenost in zavratnost italijanske zunanje politike zlasti proti Jugoslovenom. Brez dvoma je bila ravno ta publikacija glavni povod, da so oblasti, pač po nalogu osrednje vlade, ki se istovesti z vodstvom fašistovske stranke, posegle po učenjaku. Da se izbrisejo oči domači, a predvsem veliki svetski javnosti, so našli seveda drug kamen spotike: obdolžili so Salveminija, da je sodeloval pri »tajno izdajanju« opozicijskega lističa »Non mollare« (»Ne popuščaj!«). To obdolžitev Salveminija so zgradili na izpovedbo tiskarja Pinzija, ki je bil z drugimi sodružniki vred obtožen istega »zločina« in se je vršila proti njim razprava pred nekaterimi meseci. Pinzi in par soobtožencev so bili obsojeni, ostali pa oproščeni. Pinzija kazni ni bila posebno huda in že tedaj se je ta okolnost pripisovala dejstvu, da je Pinzi tekom razprave obdolžil sodelovanja pri »tajnem subverzivnem« listu predvsem profesorja Salveminija in poleg njega tudi še profesorja dr. Ernesta Rossija. Dobri poznavalci razmer so celo trdili, da je bil ta Pinzi čisto navaden »agent provocateur«. Posledica Pinzijeve izpovedbe je bila, da so 6. junija t. l. aretirali v Rimu prof. Salveminija, ko je prihajal iz naučnega ministrstva, kjer je predsedoval seji komisije za imenovanje srednješolskih ravnateljev. Prof. Rossi se je odtegnel aretaciji z begom, prof. Salveminija pa so prepeljali iz Rima v tukajšnje zapore.

Aretacija prof. Salveminija je v vsej Italiji in prav tako tudi v vsem civiliziranem inozemstvu pobudila pravcarne viharje ogorčenja. V Italiji so vsepovsod začeli zbirati podpise za poslance, v kateri se izraža zaprtemu učenjaku spoštovanje in občudovanje. Poslanica pravi, da se nihče, ki pozna Salveminija, ni mogel odtegniti čaru njegove moralne višine, da vsa evropska kultura vidi v njem enega največjih sodobnih zgodovinarjev, čigar šola je v čast Italiji in čigar politično delovanje je bilo vedno in tudi za tiste, ki v dobri veri ne soglašajo z njim, vzvišen zgled resnosti, nesebičnosti in srčnosti. To poslanico je podpisalo več tisoč najodličnejših predstavnikov vseh slojev in stanov italijanskega naroda. Zastopane so vse stranke, celo fašistovski desidentit, in podpisal bi jo zelo rad tudi marsikateri fašistovski odličnjak, če bi se ne bil bal izključenja iz stranke in od — korita! Neštetni pa so tudi izrazili simpatije iz inozemstva in mu še vedno prihajajo. Koliko pa jih je izginilo v poštnih in brzojavnih uradih, pa ve samo tisti, ki je dal nalog za to!

Danes pa se je pričela pred tukajšnjim tribunalom razprava proti Salveminiju in Rossiju. Rossi je odsoten, učenjak Salvemini pa kot jetnik v zločinski — kletki!

Senatu predseduje isti predsednik, ki je vodil svoj čas razpravo proti Pinziju in soobtožencem, obtožbo zastopa isti državni pravdnik.

Salveminijev branilec predlaga, da se Pinzi ne zasliši kot prič, ker je bil obsojen zaradi istega kaznivega dela,

nja, ki sta ga obtožena današnja obtožena in je današnja razprava le nadaljevanje prejšnje. Pinzi bi lahko nekažnovano govoril neresnico. Državni pravdnik ugovarja, navaja, da je varnostna oblast, nadaljujoč preiskavo, ugotovila nova dejstva in predlaga, da se ti novi podatki priključijo razpravnim spisom. Senat izključi Pinzija, glavno pričo obtožbe, od pričevanja in priključi nove podatke razpravnim spisom. Državni pravdnik predlaga nato odgoditev razprave v svrhu proučitve novih podatkov, branilec ugovarjata, senat sklene, da se razprava prenese do novega razpisa, da se dovoli prof. Salveminiju začasna svoboda, da se pa ne preklicke zaporni ukaz proti profesorju Rossiju.

Po razpravi je prišlo do krvavih nasilstev na trgu pred sodiščem. Fašisti so z gorjaci napadli Salveminijeve prijatelje, med njimi vseučiliškega profesorja dr. Levija, posl. Gonzaleza in z zlato vojno svetinjo odlikovanega rezervnega majorja Rossettija, ki so morali pobegniti v neko prodajalnico, dočim so se drugi napadenci zatekli v drugo trgovino. Fašisti so hoteli vdreti v prodajalnico. Močni oddelek orožnikov, ki jim je branil vdor, ni zadostoval. Prišli je morala stotnja vojaštv. Ker pa so fašisti zbornali svoje pristaje od vseh strani, da je bil trg nabito poln, so nasilniki po poltretjeurnem obleganju predli orožniki in vojaški kordon, vdrl v prodajalnico in ponovno planili z gorjaci na Salveminijeve prijatelje. Sedem ljudi je moralo iskati pomoči v bolnišnici, med njimi zgoraj imenovani trije in na urednik genovskega »Lavora«, Ausaldo.

Tako pač pomaga fašistovska vlada, oziroma državna stranka do zmage resnici in pravici v procesu, ki ga ves kulturni, civilizirani svet smatra za največjo sramoto Italije in njene fašistovske vladavine!

Od pastirice do milijonarke

Med ruskimi emigranti, ki bivajo v Zenevi, je prišla te dni na dan velika škandalozna afera. V nekem najboljšem sanatoriju v Zenevi stanuje že dve leti ruski emigrant Nikolaj Hakov, ki pa je bolehen, senilen in vsled slabosti v zadnjem času tudi pod skrbstvom. V carski Rusiji je bil višji častnik v carski gardi. Po prevratu je Hakov zapustil Rusijo, otvoril v Zenevi menialnico in pozneje tudi igralnico. Pri tem poslu je naglo obogatel in si v nekaj mesecih napravil veliko premoženje, v znesku nad 10 milijonov frankov.

Živel je nekaj časa tudi v Nizzi in v Parizu ter obiskal čisto tudi London. Z njim je potovala mlada in krasna Rusinja Timofejeva Teodana iz Moskve, ki je službovala pri Hakovu najprej kot služkinja, a pozneje postala celo njegova priležnica. Oba sta si v Zenevi uredila krasno vilo in zahajala v najfinije kroge tamonje aristokracije. Hakov je bil sicer skopuh, toda njegova prijateljica je razkošno razsipala denar. Mlada Rusinja, ki je bila hčerka nekega kočarja in je vso svojo mladost preživela kot pastirica, je stala bogatega Hakova obilo denarja. V njegovo hišo so pričeli zahajati ruski umetniki, večinoma le radi lepe Teodane. Med gosti je bil tudi 38letni Konstantin Stadler, ki je poznal Hakova še iz Rusije. Stadler je užival pri Hakovu veliko zaupanje in je bil točno informiran o vseh imovinskih razmerah njegove hiše. Lepega dne pa je Stadler to zaupanje strašno izrabil. Nudila se mu je prilika, ko mu je Hakov izročil ček za 5000 frankov, da ga vnovči. Stadler je denar porabil in nato s spretnim prigravarjem izrabil Hakova in ponemveril še okoli 560.000 frankov. Stadler je pričel zelo razkošno živeti. S seboj je peljal vedno Hakovo prijateljico ter ji v nekem hotelu naročil kopeli iz šampanjca in sladkega vina. Hotelskemu osebju je dajal po 2000 frankov napitnine. Ko je Hakov prišel

pod skrbstvo, pa so vsa Stadlerjeva dejanja prišla na dan. Stadler je bil seveda takoj aretiran, Rusinja pa je bila oproščena, ker je Stadler vso krivdo prevzel nase.

Mnogomoštvo v Tibetu

Dočim si v Evropi rzibajo moške in ženske z neštetimi spisi, časopisnimi članki in knjigami glave z rešitvijo seksualnega vprašanja, so znali v daljni Aziji Tibetanci že zdavnaj premagati vse te težkoče na prav originilen način.

Mnogozenstvo ni v Orientu nič posebnega. Toda da je socialno že precej razvit narod, kot so Tibetanci, uvedel mnogomoštvo in ga zakonito priznal, je pač nekaj nenavadnega.

V Tibetu postane žena, ki si jo je izbral najstarejši sin, navadno skupna last vseh bratov, ki morajo zato prevzeti tudi vso odgovornost za vzdrževanje rodbine. Ako zapusti en brat družino, ne more zahtevati odškodnine za to, ker se je odrekel pravici do solastnine na skupni ženi. Mlajši bratje imajo le toliko časa pravico do skupne žene, dokler žive v rodbinski zvezi. So pa tudi slučaji, ko zahteva oče ali stric pravico, da živi z ženo. Potem vstopi v zakonsko skupnost tudi oče, toda to se dogaja le v višjih krogih. Bolj redko se pripeti, da ima žena svoje moše iz dveh ali več rodbin.

Kje je iskati vzroke za to čudno zakonsko življenje? Najverjetneje je, da so tu merodajni gospodarski razlogi. V Tibetu je skupna last vsega rodbinskega premoženja še vedno v navadi. Zato tudi skušajo kolikor mogoče ovirati ustanavljanje posebnih gospodinjstev. Omeniti je treba, da pri mnogih narodih v Aziji, in tako tudi v Tibetu, prevladujejo moški in da je žensk razna eno ženskoumihumihumihxvžgaum meroma veliko manj. Zato prideta na eno žensko skoraj dva moška, dočim je med kulturnimi narodi število obeh spolov skoraj popolnoma enako, in je navadno še nekaj več žensk kot moških.

Zanimivo za ta pojav v Tibetu je, da so tamkajšnje žene z njim popolnoma zadovoljne. Po njihovem mnenju ima žena, ako ima več mož, tudi več veljave v gospodinjstvu.

Moralne muke na smrt obsojenih

Vprašanje umestnosti smrtnih kazni v povojni dobi še ni prišlo resno v razpravo. Človeštvo se je zelo oddaljilo od reševanja tega akutnega problema. Smrtna kazen je danes v veljavi v skoraj vseh državah, razen v Italiji, v Belgiji in v nekaterih švicarskih kantoni. Moralne muke, ki so v zvezi s smrtno kaznijo, pa so seveda v različnih državah različne.

Na Angleškem obveste obsojenca nekaj dni pred justifikacijo, da bo usmrčen. Na ta način se smrtna kazen kot taka poostri s težkimi moralnimi mukami, ki jih mora obsojenec prenašati v zadnjih urah svojega življenja. Obsojenca obsijo v prisotnosti preiskovalnega sodnika in državnega pravdnika. Na Španskem so te določbe še bolj ostre. Tam mora obsojenec preživeti zadnjih 18 dni v cerkvi, kjer prosi Boga, da mu odpusti grehe. Prej je trajala ta priprava na smrt 24 dni. l. 1900. pa je bila znižana na 18 dni. Na Švedskem obveste obsojenca 24 ur pred izvršitvijo smrtnih kazni. Justifikacija pa se izvrši v zaporu v prisotnosti 12 prebivalcev iz tistega kraja, kjer je bil izvršen zločin.

Največje duševne muke prenašajo obsojenci na smrt v sovjetski Rusiji. Tam je malo slučajev, da obsodi zločinca sodišče, navadno izreče smrtno obsodbo upravni organ. Obsojenec mora čisto čakati po več mesecev na izvršitev smrtnih kazni. Vsak najmanjši sum ponoči ga vznemirja, ker vedno misli, da je prišla njegova ura. Tako niso redki slučaji, da izvrše obsojenci

v ječi samomor, ali pa da znore pred justifikacijo. V drugih državah pa puste obsojenec vsaj upanje na pomilostitev.

V Nemčiji odsekajo obsojencu glavo v posebnem prostoru. Blaznih in nosenih žen pa se ne sme usmrtiti. Na Kitajskem usmrte obsojenca z železnim obročem. V Ameriki posade obsojenca na električni stol, tako da niti ne ve, kdaj se preseli na oni svet. Na Norveškem izroče truplo justificiranega zločinca njegovi rodbini, ki ga mora na tihem pokopati.

V Italiji so se odločili na dosmrtno ječo, ki je gotovo hujša od smrtnih kazni in niso redki slučaji, da zločinci vsled neznosnih razmer v kaznilnicah zblazne.

× *Draginja v Parizu.* Povišanje poštnih pristojbin v Franciji, kakor tudi povišanje cen za uporabo vode, plina in elektrike, je povzročilo splošno podraženje. Celotni vstopnina za državne muzeje se je podvojila.

× *Časopisna stavka.* Novinarji in lastniki časopisov v Egiptu so proglasili enodnevno časopisno stavko kot protest proti novemu zakonu, ki omejuje tiskovno svobodo.

× *Plavajoča univerza.* Njujorsko vseučilišče je najelo velik parnik za študijsko potovanje svojih dijakov. Parnik odpluje 25.

septembra iz Newyorka in bo celih osem mesecev na potovanju. Plavajoča univerza bo obiskala 50 pristanišč in 35 držav. Potovanja se udeležijo 450 slušateljev in 30 profesorjev, ki bodo imeli na parniku redna predavanja. Parnik obišče tudi našo državo.

× *Nemiko-ameriška ekspedicija na severni tečaj.* Dr. Eckener je predlagal istočasno polet nemške in ameriške ekspedicije na severni tečaj. Američani bodo odleteli iz Alaske, Nemci pa iz Norveške.

MADAME X

× *Odlikovan francoski novinar.* Francoska vlada je podelila viteški križec častne legije dunajskemu dopisniku pariškega »Tempsa«, g. Andreju Levalu in sicer za zasluge, ki si jih je pridobil s svojim objektivnim poročanjem o avstrijskih razmerah.

× *Nestor madžarskih pesnikov.* Gustav Esengy je umrl v starosti 84 let.

× *Za odpravo vizuma.* Med avstrijsko in italijansko vlado se vršijo pogajanja za odpravo vizuma na potnih listih. Kakor znano, je Italija že pred tremi leti na grški konferenci predlagala odpravo, toda italijanski predlog takrat ni bil sprejet. Pogajanja med Avstrijo in Nemčijo za odpravo vizuma kažejo ugoden uspeh.

Nove knjige in revije

«Ljubljanski Zvon»

Pravkar je izšla dvojna, junjska in juljska številka Zvona z izredno bogato in pestro vsebino. Kot uvod priobčuje letošnji rektor Ljubljanske univerze dr. Karol Hinterlehner nazorno razpravo »Vprašanje univerz v Jugoslaviji«. Na članek, ki je podprt z mnogimi statističnimi podatki, se o priliki še povrnemo.

Juž Kozak nadaljuje svoj roman »Šentpeter«, dr. Ivan Prijatelj pa studijo o Dostojevskem. Dalje prinaša ta številka drugo dejanje Novačanove »Celjske kronike« in četrto sceno Cerkevnikove tragedije »V vrtincu«. Karlo Kocjančič je prispeval pesmico »Dve ptici« in fragment iz svoje zbirke »Večna plamenica«, Rudolf Maister pesmico »Slovenske gorice«, Gustav Striša pa pesmico »Gledanje«. Jernej Jereb priobčuje še nadaljevanje svoje povesti »Suženj demona«.

V književnih poročilih referira abditus o drugi izdaji Krekovega Socializma, P. Karlin o Tomincem prevodu Murgerjeve Boheme in o prevodu Brazove Islandske vo like noči, Debeljak o Sovretovem prevodu Apulejeve »Amor in psiahi«. Isti avtor nam dalje tudi prevod Martelove študije O. Gobineauja.

V kroniki razpravlja Debeljak o španškem znanstveniku Unamunu, Pavel Karlin poroča o francoski književnosti v letu 1924. I. S. pa razpravlja o ustanovitvi turizma Marinettiju in njegovih delih.

«Ljubljanski Zvon» stane letno 120 Din, za pol in četrto leta sorazmerno manj. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

«Pet let ginekologije in porodništva»

Pod tem naslovom je izdal ravnatelj bolnice za ženske bolezni v Ljubljani prof. dr. Alojz Zalokar v okusno opremljeni knjigi pregledno poročilo o razvoju ginekologije in porodništva v Ljubljani v zadnjih petih letih. Knjiga, ki prinaša šest slik iz bolnice, 8 statističnih diagramov in večje število preglednih tabel, je namenjena predvsem strokovnim zdravniškim krogom, ki jih bo zanimalo notranje strokovno delo in katerim bo podala kratko sliko modernih ginekoloških in porodniških diagnostičnih in terapevtskih metod. Zanimiva pa bo tudi za ostalo inteligenco, ki jo zanima zdravstveni napredek zadnjih petih let in ki so po poklicu ali nagnenju peča z javnimi zdravstvenimi vprašanji. Knjiga je zlasti vpoštevna vredna, ker prinaša referat o skušnjah vodilnega in v tej vrsti edinega zavoda v Sloveniji.

Po kratkem uvodu riše knjiga v posebnem poglavju postanek zavoda in njegovo notranjo uredbo. — V poglavju »Ginekološki oddelek« je podan sumaričen pregled ginekoloških primerov. Posebna poglavja so odmerjena materničnemu raku, nosečnosti izven maternice in splavu. — Pod naslovom »Porodniški oddelek« razpravlja

poročilo v splošnem o poslovanju porodnišnice, na kateri je bilo v petih letih nad 4000 porodov. V nadaljnjih poglavjih so podana kritična poročila o operativnih porodih, o cesarskem rezu, o eklampsiji, o predleži placenta ter o defleksijskih legah. V zadnjem odstavku poroča asistent dr. T. Cizelj o tesnih medenah.

Knjigo je založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Broširan izvod velja 60 Din, po pošti 150 Din več.

«Tarzanova mladost v džungli»

Pravkar je izšel peti zvezek Tarzanove serije, ki jo izdaja Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani. Zvezek je sam zase zaokrožen roman in opisuje razvoj mladega Tarzana iz opilega otroka v mladenčca in moža. Poln je mikavnih pustolovčin in šegavih nagajivosti, s katerimi se mladi Tarzan zabava v orjaškem prirodnem gledališču s pragozdinimi živalmi in primitivnimi zamorski plemeni. Knjiga bo gotovo vzbudila isto zanimanje in pozornost, kakor ostali »Tarzani«, ki spadajo poleg »Jutrovi« romanov morda med najbolj razširjenega ljudsko čtivo po vojni. Cena romanu, ki obsega 220 strani, znaša za broširan izvod 30 Din za vezan 36 Din.

A. Dukčić, »Iz dnevnika jednog magaraca«. Pod tem naslovom je izšla v založbi Jugoslovenske štampe d. d. v Zagrebu 172 strani obsegoča povest, ki je prav svojo vrstina, a nikakor ne takšna, kakor bi kdo pričakoval po naslovu. O priliki spregovorimo o njej obširneje. Cena ji je 32 Din.

»Gospojica Elza« Hrvatski štampaški zavod v Zagrebu, Marovska ulica 30, je izdal v prevodu Vide Bravačič mišno in živahno Schnitzlerjevo novelo. Prevod je pisan v lepem gladkem jeziku, oprema knjige je okusna, cena (38 Din) razmeroma nizka, zato bo knjiga gotovo dobrodošla tudi onim, ki jo poznajo že v nemškem prevodu.

»Kritika«. Pravkar izšla 5 številka »Kritike« ima sledečo vsebino: Urednik J. Vidmar piše v uvodniku o malih narodih. K. Dobla poroča o Spomladanski umetniški razstavi: Dobrovič, Dolinar, Kos. Nadalje objavlja J. Vidmar beležke k Cankarjevemu »Pohujanju« in k njega letošnji vzporizvit. M. Hribar razpravlja o Vebrovski knjigi »Problemi sodobne filozofije«. O IV. in V. zvezku Finžgarjevih zbranih spisov piše J. Vidmar. Stanko Kosovel podaja skidepe misli k letošnji gledališki sezoni in M. Bravničar poroča o poslednjem Matičnem koncertu. »Oslovska čeljust« obravnava to pot nekaj tipičnih pojavov naše sodobne kritike.

V tej rubriki navedene in tudi vse druge publikacije se lahko dobe oz. naroče tudi v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Pierre Weber:

Čudodelec

(Legenda.)

V tistem času so izvedeli izraelski duhovniki, ki so opravljali med ljudstvom tudi službo zdravnikov, da neki Jezus iz Galileje zdravi bolnike in da je že dosegel čudovite uspehe. Zato so se zbrali k posvetovanju, in eden izmed njih je izpregovoril:

— Čuli smo vznemirljivo govorico. Če dovolimo, da sme lajšati ljudem bolečine neduhovnik, ki ni študiral svetlega pisma in ne čital prerokov, smo v veliki nevarnosti, da izgubimo svoj stoletni ugled.

Pa je vstal eden izmed najmlajših duhovnikov in je izustil drzno besedo: — Počakajte! ... Če so naši podatki točni, je ta Jezus ozdravil hrome in slepe; da celo mrtve je obudil, nam pa se kaj takega še nikdar ni posrečilo, čeprav smo učeni!

— Imašli službena poročila o teh čudežih? vpraša veliki duhovnik.

— Ne. Toda videl sem slepec, ki so videli, in hrome, ki so veselo poskakovali. Slišal sem hvalne slave, ki so spremljali čudodelca, kjer se je prikazal. Nemi so govorili, gluhi so slišali in govori se niso več praskali.

— Dragi prijatelji, mi odvrne veliki duhovnik, razumem tvoje pomisleke in ti oproščam. Ti ne veš, da so v tej stvari prizadeti naši stanovski interesi. Če

bi ta Jezus s svojo nadnaravno močjo, ki znanstveno niti ni ugotovljena, ozdravil neozdravljive in bi ga nihče ne videl, bi še zatsnili oko. Ali njegova ozdravljenja so javna, in mi mu nismo dali dovoljenja, zato so nevarna za nas; njegova nepoznana sila je naperjena proti nam, ki imamo svojo moč od Boga. On zdravi s polaganjem rok in ne zahteva plačila.

— A ljudstvo ga hvali in obožuje, ugovarja mladi duhovnik.

— Ljudstvo nima pravice vtikati se v medicinske zadeve, zakaj medicina je predprava duhovništva. Mar se ne trudimo dolga leta, predno smemo opravljati zdravniško službo? In niti zdravniška služba neločljivo spojena z duhovniško častjo? ... Če bi tebe poslušal, bi lahko zdravil vsak, no in videl bi, kam bi nas to dovedlo. Mi imamo nalogo brgati se za zdravje ljudi, in za to bomo še odgovarjali pred Jevhovom naših očetov. Ta človek ne sme več dolgo izvrševati svojega zločinskega početja!

— Oprostite, ugovarja trmoglavca dalje. Ta Jezus iz Nazareta nikakor ne sega v naše področje! ... On zdravi le neozdravljive, ki jim vi niste mogli pomagati! Komu izmed vas se je že posrečilo postaviti hromca na noge? Ali v niti slepec vid? Gluhcu sluš? Ali od rojstva nememu govor? Kdo izmed vas je obudil službeno ugotovljenega mrtveca?

— Nihče! prizna odkrito veliki duhovnik. Vse te stvari so nemogoče in protinaravne, zakaj Bog je ustvaril svet tako, da so na njem hromi, slepi, nemi in gluhi; in kdor hoče izpremeniti to stanje, se upira Bogu.

— Ti torej misliš, da so se Jezusu posrečili čudeži proti volji Jehove? ... Potem je pa on mogočnejši kot Bog, ki ga je vendar ustvaril, in na katerega se vedno sklicuje!

Te besede so vse osupnile. Veliki duhovnik je malo pomislil, potem pa je pogovor okrenil v novo smer:

— Ne gre za to. Problem, ki leži pred nami, je povsem druge vrste. Človek, ki v to ni upravičen, dela takozvane čudeže; pri tem trdi, da dela to v imeu Boga, svojega očeta. No, če je Bog oče vsega sveta, je predvsem naš oče, saj smo mi poglabili njegovo češčenje in dali ljudstvu preroko. Kdor ni izmed nas, nima pravice zdraviti. Tako je moje mnenje. Ali pa je konec človeške družbe!

— Oče častivredni, odvrne mladi nepoboljšljivec, podvržem se tvoji odločitvi; dovoli pa vsemu, da stvar preiščemo, predno sodimo. Vseučeni je dejal: »Ne sodi!« In ti si v prvi vrsti božji odposlanec, čeprav se v srcu zgrašaš nad čudežem.

— Če bi bil jaz hotel delati čudeže, odgovori veliki duhovnik nekam osorno, bi jih bil storil.

Mladi mož se globoko prikloni.

— O tem ne dvomim. Od tvoje modrosti ne zahtevam nič drugega kakor da pošlješ skrivaj svoje odposlance z nalogo, naj preiščejo dejanja, ki jih je storil čudodelni dobrotvorec. Če se izkaže, da je zdravil le bolnike, ki jim nismo mogli pomagati mi, uradni zdravniki, mu boš oprostil?

— Bomo videli, odvrne veliki duhovnik. In ker se že sklicuješ na mojo nepristranost, naj bo: sestaviti hočem odposlanstvo, v katerem bodo trije zdravniki, izbrani izmed najstarejših in najspodobnejših. Ti pojdejo kar močje na tihem ogledat si tega Nazarena, in bodo poskrusili prodreti v skrivnost »čudežev«. Potem bomo šele govorili! ...

In tako se je zgodilo; trije zdravniki, preoblečeni v berabe, so se napotili v kraj, kjer je Jezus deloval. Skriti med množico, so prisostvovali njegovim čudežnim ozdravljenjem. Poizvedovali so nadvse previdno in bili sprva polni nezaupanja nad enostavnostjo Jezusovega ravnanja. Potem pa so se privadili. Začutili so, kako polagoma kopne vsi njihovi predsedki. Kot učeni zdravniki so jeli ozdravljenca opazovati. Ne ka blazna deklica je prišla naenkrat k pameti; nebolni se ji norost pozneje povrnila. In mož, ki je vstal od mrtvih, ne booli znova zapadel v smrtni boj? Pri čudežu človek nikoli ne velja lakavo pa se je, da so bila čudežna

ozdravljenja trajna; in zdravniki so si morali vsi poparjeni zveder priznati: Ta človek je v resnici čudodelec; pojdi za njim, da ga spoznamo.

Toda dolžnost je kmalu pozvala nazaj; čez mesec dni so se obrnili domov in ostavili čudežno bitje, ki je pridigalo novo vero. Ne neradi so se povrnili v domače svetišče, kjer jih je že na pragu ustavil veliki duhovnik ter jih tesnobno povprašal:

— Nu, kaj je z Jezusom? Slepac, kaj ne? Ste ga razkrinkali?

— Ne, oče! ... Ure in ure smo ga opazovali in se uverili, da ni laži v njem. On veruje v svojo moč, in njegova moč je v resnici neizmerna. Naš tovariš ni lagal; Jezus je pravi čudodelec. Ozdravil je bolnike zgolj s polaganjem rok. Nikomur ni dajal receptov; hromcu je dejal: Hodi! in hromec je šel; slepec je dejal: Izprejeli in slepec je videl; nemi so govorili in gluhi so slišali. Prepričali smo se, da je njegova metoda uspešnejša kot je naša.

— Težak slučaj! Veliki duhovnik se je zamislil.

Zaprle se je za tri dni in Najsvetnejši in ni ta čas zavil nobene vrane. Potem pa je sklical duhovnike in jim dejal:

— Najvišji mi je vdahnil, kaj moram storiti. Zasedoval bom Jezusa zaradi nezakonitega izvrševanja zdravniške službe. (Prevel br.)

Gospodarstvo

Položaj na lesnem trgu

Padec lire je slovenskim lesnim izvoznikom, ki izvažajo pretežno večino lesa v Italijo, povzročil mnogo škode. Posamezni izvozniki so izgubili zaradi spekulacij z lirami od skupička lesa precejšnje vsote. Razen tega pa je tudi izvoz v Italijo opešal, ker so postale cene Italijanom previsoke, to pa ne samo zaradi padca lire, nego tudi zaradi zadnjega močnega porasta dinarja. Pomorni porast lire in zopetna stalnost dinarja, ki traja sedaj že dalje časa, sta položaj zopet zboljšala.

Izdadni olajšanje pa so prinesli lesni izvozni trgovini železniško tarifna deklasifikacija izvoznega lesa od razreda B na razred C za vse prehode preko državne meje (stopila v veljavo 15. t. m.), potem znižane carine za izvoz lesa (ki so stopile v veljavo 16. t. m.) in dalje tudi znižani carinski nadavek (od 1100 na 1000 odst.), ki velja istotako od 16. t. m. dalje. Prevoznina za les se s to deklasifikacijo znižala za nad 30 odst., carine so se znižale za polovico in carinski nadavek za okrog 9 odst. Rezultat teh olajšav bo nedvomno porast izvoza lesa, saj povpraševanje po našem lesu iz Italije je stalno. Konkurenca z avstrijskim lesom na italijanskem tržišču bo zdaj lažja.

S tem se bo zopet odprli tudi zastali izvoz v Madžarsko, kjer Jugoslaviji zaradi porasta dinarja močno konkurira Češkoslovaška in Rumunija. Povečal se bo dalje izvoz v Francijo, kamor so se celo sedaj ob neugodnih prilikah izvažale precejšnje količine lesa. Zadnje dni so se izvažali tjakaj zlasti parketi.

Položaj na domačem tržišču sicer ni najugodnejši, vendar prilično zadovoljiva, ker se po deželi sprlo ugodne žetve precej gradi. Gornje olajšave seveda domačega tržišča ne bodo poživile. Lesna trgovina stavi nade na dobro letino, katera edina bo pripravila širše sloje do večjega nakupovanja. Dobro letino bo pa končno ugodno občila sploh vsa trgovina, ki je doslej zbog pomanjkanja denarja slabo razpečevala blago.

Ne pozabite na Ljubljanski veliki sejem!

Zanimanje tujcev za naš Ljubljanski velesejem se stopnjuje izra prve prireditve. Zlasti Francozi, Nemci, Angličani, Belgijci, Čehoslovaki in Italijani imajo vedno v vidu naš velesejem, ker strememo za tem, da si usvojijo jugoslovanska tržišča. Vedo pač, da je Jugoslavija med tistimi državami, ki ne izdelujejo doma vseh industrijskih produktov, odnosno jih producirajo premalo. Zato razstavljajo ti inozemci na velesejmu svoje najbolje produkte, za katere žele najti novih tržišč.

To je za nas velike koristi, ker nas najboljše učijo, kako moremo sčasoma tudi sami priti do istih proizvodov. Zato je pač priporočati vsem našim trgovcem, obrtnikom in industričarjem, da pridejo na velesejem. Potrebno je tuje izdelke ne samo pregledati, ampak si jih dati razložiti ter točno proučiti sam način proizvajanja kakor tudi stroške in pogoje za to.

Poleg inozemskih producentov pride na velesejem tudi mnogo drugih tujcev, da na licu mesta prouče naše lastne izdelke. Gospodarski krogi drugih narodov niso tako ravnodušni napram našim proizvodom kakor je mnogo naših napram tujim izdelkom. Tuji pridobitniki znajo dobro računati in nikdar jim ni žal niti truda, niti stroškov, da nekaj novega vidijo in se nauče. Mi imamo dovolj prostora za razvoj lastne industrije, katere bi v resnici mogli imeti mnogo več, kakor je imamo. Pred tujim svetom moramo pokazati celo našo produkcijo. Nihče od domačih industričarjev se ne bi imel izgovarjati velesejmu; tudi obrtništvu ne. Če je poidelec prebidek, potem združeno! To ni samo moralna in stanovska dolžnost, nego je to tudi v korist vsakega poideca. Mi imamo danes v Jugoslaviji že precej dobrih industrijskih izdelkov in bi mogli že marsikateri industrijske predmete izvažati, če bi bilo v nas več podjetnega duha. Marsikateri trgovec bi raje kupoval domače izdelke, ko bi zanje vedel in ko bi jih videl.

Bila bi v resnici sramota, če bodo za letošnji Ljubljanski velesejem, ki se prične 29. avgusta, pokazali tujci več zanimanja, kakor pa domači pridobitniki. Pozivamo torej domače gospodarske kroge, da se prijavijo za razstavo. Se je čas!

Narodna banka SHS

Stanje 8. julija 1925.

(V milijonih Din; v oklepajih spremembe napram stanju dne 30. junija.)

Aktiva: kovinska podloga 465.7 (+40.0); posojila 1122.0 (-9.4); račun za odkup kronskih novčanic 1186.3; račun začasne zamenjave 366.2; državni dolg 2966.3; vrednost državnih domen, založenih za izdajanje novčanic 2138.3; saldo raznih računov 747.3 (+52.0). Skupno 8992.5.

Pasiva: vplačani del glavnice 27.9; rezervni fond 6.2; novčani v obtoku 5737.1 (+93.0); državni račun začasne zamenjave 366.2; državne terjatve po raznih računih 10.9 (+1.8); razne obveznosti 631.2 (-48.2); državni

na terjatve za založene domene 2138.3; nadavek za nakup zlata za glavnico in fonde 74.3. Skupno 8992.5.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (17. julija.) Pšenica: baška, za avgust, 5 vagonov 315. Turščica: baška, Vinkovci, 2 vagona 200; baška, za julij-avgust, 17 vagonov 196 — 197.5; sremska, 3 vagoni 195; banatska, 5 vagonov 180. Tendence nedoločne.

Svinjski sejem v Mariboru (17. julija.) Dogon: 145 svinj, 2 kozi, 1 ovca. Povprečne cene so bile: prasi 5 do 6 tednov stari 65 do 100, 7 — 9 tednov stari 137 — 150, 3 do 4 mesece stari 175 — 250, 5 do 7 mesecev 350 — 425, 8 do 10 mesecev stari 520 do 550, 1 leto stari 1100 Din. Kg žive teže 12 do 14.50, kg mrtve teže 15 — 17.50 Din. Koza komad 175 Din. Prodanih je bilo 120 komadov.

Dunajski živalski sejem (16. julija.) Goveda: Dogon 805 komadov. Od tega je bilo iz Jugoslavije 223 glav. Ob počasnem prometu so se komaj dosegle pondeljkeve cene. Cene za kg žive teže: voli 1.10 — 1.80, bikli 1.15 — 1.65, krave 1.05 — 1.50 in slaba živina 0.60 — 1 šiling. — Svinje: Dogon 1930 komadov. Cene so napram torku poskočile: debelim svinjam za 5 do 10, mesnim za 10 do 15 grošev pri kg. Notirajo za kg žive teže: debele svinje 2.20 — 2.40, mesne 2 — 2.70.

Dunajska borza za kmetijske produkte (16. julija.) Oslabljen ameriških žitnih notic ter ugodna vremenska poročila iz madžarskih in jugoslovanskih produkcijskih pokrajin so na dunajskem tržišču povzročila omejitve prometa. Notirajo vključno blagovno-prometni davek brez carine v šilingih: pšenica: Manitoba III 56 — 56.50, Rosafé 52 do 53; rž: nova, domača 39.25 — 40; turščica: jugoslovanska 32.25 — 33.25.

Žitna borza v Chicagu (16. julija.) Zakehljeni tečaj: pšenica: julij 157.50, september 154 in pet osmink, december 155; turščica: julij 106.50, september 94.75, december 89 in sedem osmink. Tendence čvrste.

— Kaj je s carinskimi konferencami? Iz trgovskih krogov nam pišejo: Glede na spremembe v carinskih tarifih in zadevne dodatne splošne določbe bi bilo prav umestno, da se zopet enkrat skliče carinska konferenca, ki jo pogrešamo že več mesecev. V tukajšnji carinarnici so se razmere zelo izpremenile v nepriliko trgovcem, posebno, ker se tiče administrativnega poslovanja carinarnice. Potrebno bi bilo, da se tudi ta zadeva razjasni na carinski konferenci ter da se odpravijo nedostaki. Pričakujemo, da bo g. upravitelj upošteval to željo in sklical konferenco.

— Nezačudenost češkoslovaške industrije z našo carinsko tarifo. Kakor poročajo praški listi, so češkoslovaški tekstilni industriji izrežili češkoslovaškemu zunanjemu ministru protestno spomenico, ker je prišlo zaradi povečanih postavk naše carinske tarife do storniranja mnogih naročil. Zveza češkoslovaških tekstilnih industrijev zahteva od češkoslovaškega zunanjega ministrstva, da v tej zadevi posreduje in prične pogajanja z jugoslovansko vlado v tem smislu, da se vsaj stara naročila carinijo po prejšnjih postavkah jugoslovanske carinske tarife.

— Železniški promet med našo državo in Rumunijo. Dne 10. t. m. je bil upostavljen direktni potniški železniški promet med našo državo in Rumunijo preko Zombolje.

— Pojasnilo glede trgovine s kovanim zlatim denarjem. Finančni minister je izdal dne 1. julija glede trgovine s kovanim zlatim denarjem naslednje pojasnilo: Trgovanje s kovanim zlatim denarjem (napoleon-dori, angleškimi funti, turškimi lirami in temu podobnim denarjem) je smatrati za trgovanje z valutami in pri trgovini s kovanim zlatim denarjem je treba postopati kakor z vsako drugo valuto.

— Likvidacija. Žitni zavod, družba z o. z. v Ljubljani, je prešel v likvidacijo. Upniki se prošjo na priglasitve terjatve. Podjetje se je kakor smo že svoječasno poročali, fuzioniralo s podobnim zagrebškim podjetjem v Žitni zavod, d. d. v Zagrebu. V Ljubljani se je ustanovila podružnica nove družbe, ki je pričela poslovati v istih prostorih.

— Konkurnz tvornice čevljev v Nišu. Tvornica obnove, d. d. v Nišu, ki je v bližini zvezah z Niško trgovačko banko prišla v konkurnz. Kakor je znano, je bil nad Niško trgovačko banko nedavno proglašen konkurnz, kar je dovedlo v težkoče tudi tvornico obnove.

— Potrditev poravnave. Poravnava, sklenjena med zadolžencom Rudolfom Anderličem, trgovcem v Ormožu in njegovimi upniki 50 odst. terjatve, je potrjena.

— Fuzija dveh zagrebških tvornic ogleda »Spectrum«, d. d. in tvrdka Ing. Kopista, Dubsky i Krstić v Zagrebu sta se fuzionirali.

— Trgovina z vinom v Dalmaciji. Odeleje za trgovino in industrijo velikega župana splitske oblasti naznanja Trgovski in obrtniški zbornici, da se je trgovina z vinom po dobrih poročilih tekom meseca junija t. l. razvijala slabo. Samo manjše količine so se izvozile izven oblasti in se je večina prodanega vina uporabila za domači konsum. Cene so stalne, po kraju in vrsti se plačajo bila vina: 45 do 50 opolo 30 do 37.50 a črna 27.50 do 30 Din po Vol % alkohola.

— Poštni denarni promet s Kanado bo od 1. avgusta vršile vse pošte, ki vrše poštno-čepkovni promet. Potrebni vplačilni listki za ta promet se prodajajo na poštah po 50 par.

— Konkurnz gospodarskega društva v Osijeku. Kakor poročajo iz Osijeka, je tamšnje sodišče proglašilo konkurnz nad Gospodarskim društvom. Društvo se je hotelo sanirati s pomočjo vlade, pa ni uspelo.

— Prevoz konj preko naše države dovoljen. Z odlokom ministrstva sveta je ukinjena zabrana prevoza konj preko naše države in je prometno ministristvo naročilo vsem železniškim območnim oblastvom, da sprejemajo transporte konj iz drugih držav, ki se prevažajo skozi naše ozemlje.

— Naša svobodna cene v solunski luki. Vprašanje te cene še vedno ni urejeno tako kakor bi moralo biti. Po resoluciji, ki se je sprejela na gospodarskem kongresu v Skoplju, se bo poslala v Solun komisija, ki bo proučila pravo stanje naše svobodne cene v Solunu. Komisija bo proučila najaktualnejše tehnične in administrativne potrebe v svrhu organizacije cene za funkcije, katere so ji namenjene.

— Nemška kampanja proti poljskemu zlatu. Kakor javlja časopisje, se je zadnje dni začela nea berlinski borzi kampanja proti poljskemu zlatu. Ker pa se v Nemški nahajajo zelo majhne količine poljske valute, ta kampanja še ni pokazala uspeha. Kakor je podoba, pripravljata tudi nemško časopisje atako na poljski zlat, da bi se na ta način izvršil pritisk na poljsko carinsko politiko.

— Dobava raznega materiala za pomorski arzenal v Titvu. Dne 5. avgusta se bo vršila pri Odeleju za mornarico v Zemunu ponovna ofertalna licitacija glede dobave raznega železnega materiala, elektrotehničnega materiala, materiala za mašenje, kemikalij, smirka, smirkovega platna in steklenega papirja, čopičev itd. Predmetni oglas je v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

— Dobave. Odeleje za mornarico v Zemunu sprejema do 30. julija t. l. ponudbe glede dobave 1000 grosov cirkastih gumbov. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 8. avgusta t. l. pri direkciji drž. železnice v Sarajevu glede dobave škornjev in čevljev. Dne 13. avgusta t. l. pri direkciji državnih železnice v Sarajevu glede dobave gumijevnega materiala; pri direkciji državnih železnice v Subotici glede dobave raznega železnega materiala. — Predmetni oglas z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— Modra galica. Kmetijski družbi se je posrečilo dobiti en vagon 98-99% modre galice, ki je že dospela. Cena tej galici bo enaka kakor dosedaj, zvišala se bo samo za iznos nove carine s kalcidino vred t. j. za Din 1.75 pri kg, tako da bo stala Din 9.25 za 1 kilogram franko Ljubljana. To sporoča v prvi vrsti udom katerim je naročitev v zadnjem času morala zavrniti, s pripombo, da naj naročitev nemudoma obnove, obenem pa naj družbi kupnino nakažejo. Nove naročbe se še sprejemajo. 1493

— Izredno dobri izgledi žetve v Bolgarski. Kakor poročajo iz Sofije pričakujejo v Bolgarski za 50 odst. boljše žetve kakor je bila lani.

Borze

LJUBLJANA. (Prve številke pomenijo povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijske zaključke.) **Vrednote:** 7% posojilo 67—00, Celjska posojilnica 201—201, Ljubljanska kreditna 225—250, Merkantilna 101—105, Prastrediona 805—810, Kreditna zavod 175—185, Strojne 104—130, Trbovlje 340—360, Vevče 100—00, Nihag 0—45, Stavbna družba 165—180, 4% zastavljeni listi Kranjske dež. banke 20—00, 4% kom. zadolžnice Kranjske dež. banke 20. — **Blago:** les: deske, 25, in 30 mm, monte, fco meja 0—500; tram, 3—3—9—11, lepo tesani, fco meja 7—330; ogelje, bukovo, la, fco meja 0—86; bukova drva, 1 m dolž, zdrava, fco nakl. postaja 4 vagoni 20; poljski pri delki: pšenica Hardwinter 1, fco Postojna trans. 0.425; turščica, slavonska, fco slavonska odtaja 0.205, ječmen, slavonski, par. Ljubljana 0—230.

ZAGREB. V industrijskih papirjih je bil danes promet zelo živahen. Trbovlje so poskočile na 355. Od bančnih vrednot je porasla Eskomptna na 107. V vojni škodi danes ni bilo prometa. Prompno blago se je ponujalo po 239 in za december po 252. Dinar se je v Curihu popravil zjutraj na 9.05. Zato so v Zagrebu tečaj vseh deviz ponovno oslabele. Blaga je bilo v izobilju. Intervencije ni bilo. Povpraševanje zmerno. Skupni promet 5.5 milijona Din. Notirale so devize: Dunaj 786.5—808.5, Berlin 1347.5—1362.5, Italija izplačilo 205.16—212.16, ček 209.16—212.16, London izplačilo 275.7—278.7, Newyork ček 56.57—57.37, Pariz 269.5—274.5, Praga 168.3—170.7, Švica 1104—1114; valute: dolar 55.7—56.6, šilingi 801—813, mk 0.079—0.081; efekti: Trgo 8.5—10, Eskomptna 106—106.5, Kreditna Zagreb 104—108, Hipo 56.5—57, Jugo 96—97, Ljubljanska kreditna 235—00, Prastrediona 805—810, Slavonska 69—70, Srpska 130—131, industrijski: Eksploatacija 38—40, Dubrovačka 570—585, Sečerača 510—520, Isis 59—60, Nihag 39.5—41, Gutmann 415—425, Slavonska 47—50, Trbovlje 347—355; državni: 7% posojilo 66, agrarne 38, Volna škoda 236—238.

BEograd. Tendence v devizah neodločne. Notirale so devize: Amsterdam 2285—2295, Dunaj 803—804.5, Berlin 1353—1361, Bukarešta 0—27.45, Italija 209.5—210.5, London 277.5—277.6, Newyork 56.9—56.95, Pariz 267.5—269, Praga 169—169.35, Švica 1107—1108.

CURIH. Beograd 9.05, Newyork 515.10, London 25.035, Pariz 24.20, Milan 19, Praga 15.25, Budimpešta 0.007255, Bukarešta 2.50, Sofia 3.75, Dunaj 72.55.

TRST. Efekti: obligacije Julijske Kralje 70.50, Živnostenska 390, Assicurazioni Generali 121.50, Rijnione Adriatica A 3860, Rijnione Adriatica B 3880, Cosulich 322, Dal mazia 340, Libera 510, Lloyd 5600, Ozeania 186, Triplicovich 440, Dalmazija cement 620, Split cement 462, Krka 415; devize: Beograd 47.60 — 48, Dunaj 380 — 395, Praga 79.75 — 80.25, Newyork 26.95 — 27.10, Curih 522 — 527; valute: dinarji 47.25 — 48, 20 zlatih frankov 104 — 108, zlata lira 518.97.

DUNAJ: Beograd 12.445—12.485, Budimpešta 99.655—100.055, Milan 26.14—26.26, Newyork 709.35—711.85, Praga 21.01—21.09, Curih 137.71—138.2, dinarji 12.42—12.48.

PRAGA. Beograd 59.25, Dunaj 475.50, Rim 124.125, Curih 656.75.

BERLIN. Beograd 7.37, Dunaj 59.060, Milan 15.465, Praga 12.42 Curih 81.48.

LONDON. (Ob 11.15) Beograd 277, Italija 131.7, Newyork 486.06.

NEWYORK (Ob 18.; po našem ob 24.) Beograd 1.76, Italija 3.71, Pariz 4.72 in pol Švica 19.42.

Sokol

Mladinski odsek Sokola I. priredi v nedeljo 19. t. m. pešizlet moške in ženske dece v bližnjo ljubljansko okolico. Zbirališče ob pol 2. popoldne na Taboru. Na sporedu so deklamacije in petje. Vabimo vse ljubitelje mladine, posebno pa stariše, da se izleta udeležijo in s tem pokažejo zanimanje do vzgoje mladine in sokolski telovadnici. — Zdravo! — Odbor.

Sokolska župa Ljubljana priredi v nedeljo 2. avgusta t. l. svoj župni zlet v Ljubljani na Taboru. Po sporedu obsežna prireditve je enodnevna s predvečernim koncertom, Bratska v župi včlanjena društva vabimo, da se marljivo pripravijo za ta zlet i poskrbe za primerno agitacijo. — Zdravo! — Župno starešinstvo.

Sokolsko društvo v Stražišču pri Kranju ima svoj redni letni telovadni nastop v nedeljo, dne 19. julija. Skušnje se vrše ob 13. uri javni nastop pa ob 15. uri na »Pantah«. Po telovadbi je velika ljudska veselica na prostem in v dvorani Sokolskega doma. Pri telovadbi in veselici sodeluje polnoštevilna godba Sokolskega društva iz Jesenic. K obilni udeležbi vabi odbor!

Sokol v Moravčah priredi v nedeljo, 19. t. m. ob 16. pop. javno telovadbo na vrtu br. Oreška »pri Kavki« in potem vrtno veselico. Vsi Sokolstvu naklonjeni dobro došli!

Sport

Ralph I. Hoke:

Sportni katekizem II.

Za dosego velikih sportnih uspehov je treba tudi sistematičnega treninga. Pri tem si mora najprej vsakdo, ki se hoče sportno udejstvovati, zastaviti vprašanje: Ali sem zdrav? Pojdi torej k zdravniku, da ti preišče srce in pljuča. Drugo vprašanje je: Ali imam dovolj volje posvetiti se smotrenemu treningu? Velikih rezultatov ne dosežeš v nekaj tednih, ampak treba je več let, da se telo privadi na vse napore in doseže odpornost proti nadnormalnim zahtevam.

Za specializiranje v gotovi panogi je treba seveda primernih predpogojev, ki omogočajo človeku, da dovrši zaželeno delo s sorazmerno majhnim naporom. Toda le znanstveno, teoretično in praktično izšolan sportni učitelj more ugotoviti, za katero panogo sporta je človek najbolj sposoben. Velike koristi je zlasti lahko rentgenska preiskava.

Ob sklepu svojih izjavajam hočem omeniti še nekaj načel za izvajanja teka, skoka in met.

Dobro tekač rabi dobre tekalne šole, da se privič na pravilno držanje telesa in izvežba tekalno muskulaturo. Vsak tekač mora imeti brezpogojno močno tekalno muskulaturo, lahek gornji del telesa, to je ozke, a visoke prsi in veliko hitrost. Za tek na kratke proge je treba precejšnje enkratne moči, ki si jo pridobijo z dviganjem uteži, s tekom na mestu. Poleg tega je treba še gibčnost v pasu in plečih ter vztrajnost. Velika sta pri teku na kratke proge tudi start, sposobnost stopnjevanja in naskok pri cilju. Tekač na srednjedolge proge mora imeti iste pogoje kot sprinter, ugodno pa je, ako ima daljše noge in je močnejši. Tekač na dolge proge mora predvsem imeti dobro srce, razmeroma krepke noge in lahek gornji del telesa. Posebno važnost naj polaga na avtomatičnost teka t. j. na izločenje dušnega in živčnega delovanja. Svoj tempo si mora priučiti s treningom. Predpogoji so torej: razmeroma velika dolžina korakov, dobro razmerje med močjo mišic in težo telesa, relativno močno srce.

Predpogoji za skakalca so: visoka absolutna težiščna lega, velika, čista moč odskoka, ugodno razmerje med odskočno močjo muskulature in težo telesa ter primerna spretnost in gibčnost, t. j. tehnika. Pri skoku v daljavo so važni isti pogoji, a treba je še velike hitrosti, dobrega starta, odskoka in delovanja v zraku.

Pri metanju krogla ali kopja mora biti ugodno razmerje med težo telesa in predmeta, ki se meče. Velika je tudi visokost in hitrost. Za kroglo treniraj z lahko kroglo da dobiš tehniko, in s težko, da dobiš moč.

Kakor vidite, je treba za dosego velikih sportnih uspehov trde šole v samovzgoji, združene z naporom, ki pa so z dosego končnega cilja bogato poplačani.

Juntorske pokalne tekme. Prvo kolo po S. K. Iiriji razpisanih juniorskih pokalnih tekem se odigra jutri na igrišču Iirije. Protniki so bili izbrani sledeče: ob 8.30 Olimp: Slovenija, ob 10. Iirija: Jadran, ob 14. Panonija: Reka, ob 15.30 Maribor: Krakovo, ob 17.30 Hermes: Mars. Med klubskih odbor za izvedbo teh tekem opozarja tem potom ponovno na določila razpisa, ki je bil objavljen v »Jutru« dne 18. VI. ter na večerajšnje službene objave. — Vstopnina: tribuna 5 Din, lože na tribuni 10 Din, stojšča 3 Din.

Proslava 15letnice zagrebške Iirije. Proslava 15letnice agilnega zagrebškega kluba Iirije, se prične že danes popoldne. Na zelenem polju se sestane Hašk z Iirijo, nato pa bo sledila zanimiva tekma med Concordijo in Železničarji. V nedeljo dopoldne se nadaljujejo nogometne tekme in se snideja zopet Sparta in Viktorija in nato old bo Haška in Iirije, torej po priliki oni igralci, ki so igrali nogomet pred 15 leti, ko je bila ustanovljena Iirija. Popoldne se vrši finalna in najzanimivejša tekma po verjetnosti med Haškom in Concordijo.

Sportni dnevi v pravem vele mestnem pomenu bodo v Zagrebu 6., 7. in 8. avgusta. Vsi trije vodilni zagrebški klubi so prošili za mednarodne prireditve. Hašk priredi bojne igre Male antante, Concordija je pozvala praško Slavijo, a Gradjanski nekostvo iz Lisabone. Podsavez je dovolil vse prireditve. Vprašanje pa je, kako bodo zadovoljne klubске blagajne.

Reprezentanca ZNP-a. Zagrebški podsavezni kapetan je določil nastopno mostvo za tekme za kraljev pokal in za medmestno tekmo Zagreb: Split: Mihelčič, Vrbanič, Dasović, Hitrec, Premrl, Križ Bečić, Perčič, Perška, Vinek, Plazzeriano.

Vrdjuka, znani bivši reprezentativni vratar Gradjanskega, je sedaj verificiran za zagrebško Sparto, toda z zabrano igranja za 3 mesece pri prvenstvenih tekмах.

Dunajski Amateurji v Beogradu. Včeraj zjutraj so potovali dunajski Amateurji skozi Zagreb na potu v Beograd. Mostvo nastopi danes in v nedeljo v prestolici, kjer igra z našim državnim prvakom Jugoslavijo. Za tekme vlada v Beogradu veliko zanimanje. Smo radovedni, kako bo zastopala Jugoslavija naš nogomet proti močnemu dunajskemu nasprotniku.

Nova lepa zmaga Uruguaycev. Te dni je igral nacionalni tim Montevideo proti reprezentanci mesta Barcelona ter po ostri in krasni kombinacijski igri zmagal s 4:0. Ta rezultat je tembolj pomemben, ker so Uruguayci bili zadnjič od S. K. Barcelone celo poraženi v razmerju 1:0. Pri tekmi je bilo navzočih nad 15.000 ljudi.

Tekmovanja za prvenstvo Anglije v lahkotletiki se vrše v soboto in nedeljo v Londonu. Pri tekmah sodelujejo tudi znani Amerikanci Osborne, Jones, Schwaze, Egri in drugi. Tudi iz Pariza dospe k tekmovanju močna francoska reprezentanca.

Zmanjšanje plač angleškim profesionalnim igralcem. Angleški profesionalni savez je sklenil, da se morajo zmanjšati plače angleškim profesionalnim igralcem. Tako je v Angliji, a v Avstriji in na Češkoslovaškem se postopa baš obratno.

Službene objave LNP.

Predlogu mariborskega medklubskega odbora, naj se odigra zaključna pokalna tekma v Mariboru se v smislu propozicij ne more ugoditi.

Verificirajo se naslednje pokalne tekme: Lask: Slavija 7:0, Iirija: Jadran 2:1, Primorje: Slovan 4:3, Hermes: Celje 2:1, Lask: Iirija 4:0, Hermes: Primorje 6:3, Hermes: Lask 4:1, Maribor: Mura 10:0, Maribor: Lask 2:1. Citajo se naslednji igrači s pravom nastopa kot sledi: za Rapid: Baun Albin, Hammer Karel, Simerl Josip, Petrovič Aleksander, Ferik Alojzij vsi 15. VII.; za Merkur: Bezjak Avgust, Hobacher Herman, Schniederitsch Roman, Spitan Feliks, Šmigoc Hinko vsi 15. VII.; za Ptuj: Schoster Adolf 15. VII. Bregant Slavko, Oberlinter Roman oba 20. XII.; za Hermes: Bedina Ivan 8. I. 1926, za Maribor: Glaser Franc 15. VII.

Vsi klubi se že sedaj opazirajo, da bo podsavez v kratkem razposlal posebne pole, da klubi napišejo svoj razvoj tako, da bodo zamogli izpolnjene pole vrniti v najkrajšem roku.

JNS. je prekladal nogometne počitnice, tako da klubi prosto razpolagajo s termini, ki so padli v to dobo. 26. t. m. se vrši prvenstvena tekma med II. razrednim prvkom ljubljanskega okrožja Slovanom in mariborskim prvkom Ptujem v Ljubljani na igrišču Iirije. Na ta termin opozarja podsavez klube, da ne prireajo drugih prireditve. Tajnik II.

Sodniški kandidati sodijo mladinske pokalne tekme.

Congrès international des Pen Clubs

Kongrès antirasjonal de pinklōbs? Kaj je to? Stvar pravzaprav ni več »absolutno aktualna«, kakor n. pr. nova vlada. Že dva meseca je od kongresa, ki je bil zdajšnjim končan. Ker pa ni pri nas nikdo o tem poročal, pri Nemcih malo, in ker očividno tudi le malo kdo ve za to reč, lahko »Jutru« poročam še dva meseca prepozno, — za nas je stvar še vedno najnovejša. V teh tednih smo namreč ne le za dva meseca, marveč za okroglo trideset let — zadalj. Čoprav gre za literarno zadevo. Ali pa — pravno zato. Toda ne govorimo o sebi, marveč o Pen-klubu.

Pred štirimi leti je angleški romanopisec John Galsworthy v Londonu ustanovil klub, PEN-Club. P so poets, E editors, N novelists, torej klub pesnikov, publicistov, pripovednikov. Namen kluba, da sprejema in gosti ter spremlja »honorer«, »častiti« se po imenu na zapadu, in gled, tudi v — »Schijit« dobrodošle tuje goste pisatelje in pesnike in publiciste, ki prihajajo v Anglijo; in da omogoči angleškim pisateljem, ki potujejo po Evropi, da stopijo pri tem v stik s pisatelji raznih narodov, tistega napada, pri katerem se nahajajo v posetih in za potovanja.

Ideja je bila celo za Angleže dobra, čeprav so že prej mnogo potovali, in čeprav jim takšno spoznavanje ni baš tako zelo potrebno. Pa vseeno, občutili so to potrebo, še premalo jim je znanja, pomanjka, mednarodnih stikov in sredstev za lastni uspehi, in baš Angleži so Penclub prvi zamislili in takoj tudi ustanovili.

Tik za njimi je prihitel veliki, bistri, nadi Paris. Galli, rerum novarum cupidi, so brž pogrnili, da je PEN-Club neke vrste rubrika, neka vrsta svetovne literature in svetovne žurnalistike obenem, in obenem tudi diplomatije in politike. In da je vse to sicer isto, pa obenem praktično nelmerno več vredno, kakor po nemško in po naše izrečeni pojem »kultura« z dolgim u. (Zapadnjaku je kultura, culture, cultura — stopnja notranje obdelanosti; izomika, univerzalen pojem, ki se slovstva in zlasti beletrije nič bolj ne tiče, kakor higijene, politike, frizure, manir, govornišva, sporta, flirta. Abbe Coignard ve o tem več povedati. Tipus Anatole France pri Nemcih več ne živi. Goethe je bil zadnji tega rodu.)

Paris je torej koj umel, kako »magnifique« je ideja PEN, in jo je takoj prijel stvarjati. Sestajali so se (1922) v uradništvu sedaj že zaslovene revije L'Europe Nouvelle, možje peresa, čustva in uma;

Bazalgette, Jean-Richard Bloch, Dominique Braga, Benjamin Crémieux, Luiza Cruppi (†), Charles du Bos, Edmond Jaloux. Kakor kažejo imena, možje raznih struj, toda vsi v glavnem ene smeri, le v po načelih, — pri nas bi rekli demokratične. Vsakdo teh glavnih gostov je polagoma imenoval svoje prijatelje, predložil seznam njihovih imen, na to so sledila vabila, krog se je pričel širiti, kmalu je štel 50, 100 in 150 članov. Danes je konstituiran v klub »Cercle littéraire international« (CLI) in ima nekaj nad 180 članov, kojih vsakrati je pravi mož peresa, pisatelji ali publicisti ali pesniki, — pa ne morda zakoten ali po merilu kakšne kavarne ali začetniške ali šolske družbe. Tu se seveda nič več ne »rojevā«, tu je zbrana kvaliteta.

Statut CLI je čisto literaren. Načeloma in iz početkov je izključena iz kluba politika (namreč politična debata, propaganda itd.) Tako se je omogočilo, da so pod častnim predsedstvom Anatole France-a složno sedeli v istem klubu še ognjevit Henri Barbusse, in Romain Rolland poleg Paula Valéryja, in pa tako medsebojno različne, politične si tako nasprotujoče osebnosti, kakor Edouard Estuanié, André Gide, Georges Duhamel, Jules Romains, Valéry Larbaud, komesa de Noailles, Jean Giraudoux, Paul Morand, Lucien Fabre. Kaj je »literatura«, se določa v statutih in po sklepih.

Kar je pa najvažnejše: Pisatelji vseh držav se sprejmejo v klub, če so člani svojega lastnega kluba, ustanovljenega po načelih PEN in s tem članstvom so obenem že tudi člani vseh drugih PEN-ov po vseh državah.

Seveda, vsakdo se ne more siliti vanj. Kajti vsem tem možem duha je skupna ena obča smer, eno svetovno naziranje, preneseno v intelektualno in umetniško udejstvovanje. Pa baš ta smer je naša. Pred nami nastaja prva mednarodna organizacija intelektualne demokratije.

Pariska CLI je v zadnjih dveh letih počastila in sprejela, spremljala in oskrbela nosilce teh le imen: Luigi Pirandello, Ramón Gómez de la Serna, Johann Bojer, Fritz von Unruh, Israel Zangwill, Rainer Maria Rilke, Miguel de Unamuno. Ena seja je bila posvečena literaturi Belgijce, ki so poslali poldrug tucat svojih pisateljev. Drugi je bil ruski večer, in so prišli begunci Ivan Bunin, Aleksej Kuprin, Remizov, Sestov, Konstantin Balmont. Kar pa ni onemogočilo, da bi se na vabilo ne udeležil prihodnjega ruskega večera tudi g. Arošev, ki je v Parizu »attaché intellectuel« à l'ambassade des Soviets. »Intelektualski ataše«, lepa šarka, koristna funkcija, vražji boljševiki, in baš oni so jo pogrnili, pa bi vsejedno tudi nam bila prav pripravna. Sčasoma so tudi drugod sledili vzgledu

Londona, ne samo Pariz. Vse to v zadnjih 2 letih. PEN-i so se ustanovili v Evropi, v Ameriki, v Aziji. V Italiji sta dva, eden v Rimu, drugi v Milanu. Dva v Španiji, Madrid in Barcelona. Eden je v Rumuniji, eden na Dunaju, v Pragi, Varšavi, po več jih je v Nemčiji, Holandiji in v skandinavskih državah. Drugi PEN-klubi so še v Mehiki in v južnoameriških državah.

L. 1923 je bil prvi kongres mednarodnih PEN-klubov v Londonu, drugi 1924 v New Yorku, tretji je bil letos v Parizu, 20.—23. maja. Dvajset pet PEN klubov je danes na svetu, vsakrati je poslal po dva delegata. V Parizu se je tako sestalo 50 delegatov, zastopnikov skoraj celotne svetovne literature demokratične smeri, brez razlike struje, — lepa »camaraderie spirituelle«, duševno tovarištvo, svetovno edinstvo.

»Količe težave tudi moramo premagati, nasprotovanja in sarkazme, — ideja humanizma se vendar čisti, mi se jej bližamo. Ta ideja se jasni v možeh, ki so poklicani, da jo dvignejo in nosijo. Pisatelji se zavedamo, da moremo samo mi izreči neke besede, da jih pa baš mi moramo. Nasproti takim protivništvom in tako daleč vsaksebi, se vendar trudimo, da spoznamo realnosti, na katere naj bi se delansko oprl resnični sporazum.« (Dom Braga.)

V salle Hoche se je 20. maja v Parizu otvorilo zasedanje te internacionale, z velikim dinejem. Predsedoval je John Galsworthy, za francoski PEN, ali CLI, sta bila delegirana Paul Valéry in Georges Duhamel. 22. maja kongres, popoldne izprehod v Ermenonville, 23. maja kongres, popoldne obisk doma Balzacovega. Za Anglijo je bil drugi delegat (in)ja Dawson Scott, za Nemčijo so prišli Heinrich Mann, Robert Curtius, Bernhard Kellermann, Karl Federn, Hans F. Blunck; za Avstrijo Hugo v. Hoffmannsthal, Raoul Auerheimer; za Belgijo Auguste Vermeylen, Louis Piérard, Wilmoite, Dupierriex, Lyr, Vivier; za Brazilijo Gilberto Amado; Kanada, miss Sime; Španija, Miguel de Unamuno, Enrique Diez-Canedo, de la Serna; za Katalonijo še posebej Lluís Nicolau d'Oliver; za Sev. Ameriko Jerica Atherton in Henry Marks; Irlandijo James Joyce; Italijo Giuseppe Prezzolini, Ferrieri, Borgehe in Pirandello. Nam še manj znane delegate so poslali Mehika, Norveška, Peru, Šved, Švica. Poljake so zastopali Ladislav Reymont, Bron. Zelenski, Jar. Iwaszkiewicz, Rumune Octavian Goga, od Akademije Ruse Kuprin, Bunin, Sestov. Gleda Čehov si nisem na jasnem. Bil je tam Rainer Maria Rilke, Irlak, Nemec, in Hanuš Jelinek.

Tudi od navedenih imen je mnogo, ki nam nič ne povedo. Tem več nam pa povedo druga.

Prihodnji PEN kongres bo v Rimu, potem pride vrsta na Berlin. Kdaj bodo na njem jugoslovnski delegati? Naš PEN bi imel, altocché, nalogo, da sodeluje za edinstvo človeštva in prične pri edinstvu Jugoslovencov. Kdor ne mara edinstva, lahko dela tudi za sporazum. Pa oboje brez politike, in ne tako, da se bosta ediniš in sporazuma tepla, kateri ima prav. Brez politike, obojni le za stvar. Pa si bosta edinstvo in sporazum takoj tako čudovito podobna, ko jajce jajcu. Toda dokler bodo mogoče pri nas »izjave« na znani način, že veste, kako, — še za PEN klub ni treba iskati prostorov. V Rimu in Berlinu nas na kongres še ne bo. Morda pa potem kdaj in upam, da ta dan tudi še doživim, in da pojdem tja z našimi delegati, ponižen novinar, opazovalec s solzami v očeh in smehom na ustnih.

Dopisi

PREDDVOR PRI KRANJU. V nedeljo dne 12. julija je gostoval sokolski oder iz Strazišča z dramo »Morje«. »Sokolski oder« nam je prepustil svojo dvorano ter nam pomagal vsestransko, da je bil moralni uspeh tem večji. Da ni bil tudi gnotni uspeh še večji, je pripisovati tukajšnjim nasprotnim nam faktorjem, ki sovaljajo vse, kar stori Sokol, čeravno je ljudstvu v korist. Tako je g. A. Wurzbach strdal z reklamne deske lepak, češ da lepaki za Sokole ne smejo biti nalepljeni na njegovi hiši. Klub vsej gnoj je bila udeležba pri predstavi zelo dobra, kar je najboljši dokaz, da ljudstvo izprekazuje in samo onemogočuje »delovanje« onih ki ovirajo vsako dobro in koristno stvar.

HRASTNIK. Člani mariborskega narodnega gledališča (Pavel Rasberger, Rado Železnik in Ana Kovačičeva) prirede danes v soboto ob 8. uri zvečer v Narodnem domu v Hrastniku »Gledališki večer«. Na sporedu so: veselice, burke, komični nastopi, kuplet, balet.

PTUJ. Odkar so bili naši gostilničarji ter občinstvo osrečeni s pivovarniškim kartelom, se dogajajo v Götzovi tovarni stvari, ki so pod vsako kritiko. Odkar je odpravljena medsebojna konkurenca ter so v Ptuj ukinjene zaloge Uniona in Delniške pivovarne, nam pivovarna Götz pošilja tekočino ki je vse prej, samo ne pivo. Trdka ni kos nalogi, ki jo je prevzela v kartel. V zaprtih steklenicah se dobi čisto slama, v sodčkih pa drobne mušice, ki pridejo pri točenju s pivom v čaše. Često se tudi dogaja, da pride iz pipe grenka, kalna rjava, črnkasta, sivkasta, neprozorna tekočina, da se človeku kar studi. Ni čuda, da imajo gostilničarji od tega občutno škodo. Splošno mnenje je,

Kupite Invar
nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)
„ključ“
da se prepreči, kako en par traja kakor štirje pari drugih! Dobivajo se v prodajalnah. Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene. 30-4 V

da pivovarniški kartel razni zakonite podlage, ker so ga sklenili razni ravnatelji preko upravnih svetov na škodo konzumentov. Sedaj, ko je železniška uprava znižala vozno za prevoz piva, ne drži več izgovor o predragih prevoznih. Ustavljajo se vsi torej zopet predloge zaloge, da bomo gostilničarji lahko jemali pivo tam, kjer bo zdravo in dobro.

ŠT. VID - GROBELNO. Slavnosti, ki se je vršila dne 5. julija v spomin 40-letnega obstanca Ciril - Metodove družbe je uspešna nad vse pričakovano. Prireditelj je obiskal tudi društveni tajnik g. Franjo Skulj, prihitel pa so poleg domačinov tudi gostje iz Šmarja, Slatine, St. Petra, Ponikve, St. Jurja, Silivnice itd. Tudi naš bivši sodnik Vinko je pihel med stare znanke in stisnil smole roke staremu prijatelju g. Besku in spoznal. Le prehitro je minil čas neprilicne in lepe zabave. Vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli, da se je izvršila prireditelj v splošno zadovoljnost, priskrba hvala!

GOR. LENDAVA. Kdor pozna naš samotni kotiček ob tromeji, se bo čudil in nas blagoraj za veliki napredek, ki se nam obeta v zadnjem času. Zagotovljeno nam je okrajno sodišče, kar je sigurno velika pridobitev za mali kraj, kjer ne dobijo nič poštene sobe za prenočišče. Kadar bo zgrajeno novo sodišče in potrebna stanovanja za uradništvo, bo dobil kraj dokaj prijaznejše lice. — G. učitelj H. je ustanovil s kolegi »Prosvetni dom«, čegar potrebo smo že davaj občili. »Prosvetni dom« postavi pri ribnikih impozantno stavbo z modernim gledališkim odrom in drugimi pritlikami. Dom bo imenovan po kralju. Želimo le, da bi od nameravane zbirke ostalo kaj še za preživljanje ljudske šole, ker je sedanja popolnoma neprimerna. Prezidava šole dela namreč naši siromašni občini velike preglavice.

Izdajatelj in lastnik: Konzorcij »Jutra«
Odgovorni urednik: Andrej Ražem
Tisk »Narodne tiskarne« v Ljubljani

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Obiti

Slike za legitimacije
Izločile najhitreje fotograf
Regon HUBER Ljub.
Ulica Valvazorjev trg 108

Poseb

Italijansčino
za praktični metodi, po
zale za smeren honorar
»Jutra« 18732

Službe

Tapetniški vajenec
se sprejme v ročni plašč.
Franz Slavij v Ljubljani.
Tabjak 14. 18613

Logar

energičen in sposoben, ki
ima dobro spravljen, se
sprejme. — Reflektiram na
boževanje. Ponudbe na tr.
govino I. Fomer, Zagreb.
Trg I. št. 11. 18541

Prodajalec

mešane stroke, se sprejme.
Priloge imajo oni, ki se
zmože samostojno voditi
trgovino. — Ponudbe pod
sifro »K« na upr. »Jutra«.
V ponudbi je naravnost vse
osebne podatke, predvsem
določanje službe in če za
more polotit kavelj. 18578

Valence

ki ima veselja za plekar-
sko obrt, se sprejme. Dam
na tudi brano. Naslov v
upr. »Jutra«. 18406

Slaščičar

s dobrih spravljenih ter
zmože samostojno dela,
se sprejme v 1. avgustu.
Branja in stanovanje v hiši.
Pisane ponudbe na upravo
»Jutra« pod sifro »Sigurno
tanesljivo«. 18726

Natakarica

polnena, ki bi v prostem
času pomagala pri kuhi,
se sprejme v boljšo gostil-
no v prometnem kraju bli-
z Ljubljane. Naslov pove
upr. »Jutra«. 18735

Velezavarovalnica

sprejme 2 praktikanca. —
Predpogoji lepa pisava. —
Ponudbe s event. zahtev-
ki na upravo »Jutra« pod
sifro »Praktikant 8226«. 18704

Prodajalka

se sprejme takoj v manu-
fakturno in galanterijsko
trgovino na Glincih št. 24.
18638

Brivski pomočnik

ni isče z nastopom 20. ju-
nja. Alojzij Stija, brivce,
Sernica ob Savi. 18711

Službe

(iščajo)

Dekle

šivilja, isče mesta h kabi
šivilji v Ljubljani ali kje
drugje. Gre tudi h kroja-
ču. — Ponudbe na upravo
»Jutra« pod sifro »Za-
nesljivo 337«. 18749

Absolventinja

dvorazredne št. trg. kole
v Mariboru, želi mesto.
Začetkom gre event. tudi
brezplačno. Dopise na upr.
»Jutra« pod »St. 637464«. 18693

Prodaj

Vrtno stole
prodaja najceneje Rož-
mane & Komp., Ljub-
ljana, Mirje 4. 186

Knjigovodja

prosvetljen, korendent in
slovenski, arhivir, nemški
in italijanski jezik, dobro
organizator in vsledenja
praktično, sprejme primerno
mesto. Ponudbe pod sifro
»Točna in jasna uprava«
na upravo »Jutra«. 18720

Absolvent

Ljubljanske Trgovske šole,
isče primerno mesto v več-
jem podjetju. Govori slo-
vensko in nemško, deloma
tudi hrvaško. Gre tudi
laven Slovenije. Blagohot-
ne ponudbe na upravnikištvu
»Jutra« pod »Vesten 8227«. 18706

Mesto skladiščnika

ali pisarn. sluge, isčem v
Ljubljani. Političen lahko
tudi kavelj. Cenene po-
nudbe na upravo »Jutra«
pod sifro »Treznost 8236«. 18740

Prodajalka

izkušena v trgovini mešane
stroke, isče mesto, event.
gre tudi kot blaginjalnica.
Ponudbe na upravo »Jutra«
pod sifro »Marljiva 8208«. 18649

Korespondent

prosvetljen, z akademsko
izobrazbo, znanjem šestih
jezikov in bogato praksi
v trgovini in industriji.
Isti sprejemati mesto kot
vodja ali komercialni rav-
natelj trgovskega ali indu-
strijskega podjetja v ju-
goslaviji. — Ponudbe po
sifro »Korespondent 100«
na Aloma Company, zbu-
ljana. 18643

Gospodična

starejša, isče nameščenja
za takoj, kot vgojiteljica
otrok. Ponudbe na upravo
»Jutra« pod sifro »Vgo-
jiteljica«. 18697

Lesni strokovnjak

isče službo kot skladiščnik
ali kak drugo primerno
mesto v tej stroki. — Po-
nudbe na upravo »Jutra«
pod »P. 8173«. 18678

Knjigovodja

in korespondent z daljšo
praksi, isče mesto. — Po-
nudbe pod sifro »Zelo
marljivo« na upr. »Jutra«. 18654

Boljša dekle

zmožno nekoliko ročnih
del, isče mesto pri boljši
družini ali kot natakarica.
Gre tudi za soharjo ali h
otokom — najraje na de-
ležo. — Naslove prosim na
upravo »Jutra«. 18639

Prodaj

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Omara, miza,

4 stoli in kompletna po-
stella, se ugodno proda.
Naslov pove uprava »Jutra«
18707

Holandska kumna

letošnji pridelek, la blago,
se gg. hotelierjem, trgov-
cem in pekarn, ponuja v
nakup. Ponudbe z navedbo
najvišje cene sprejema Fr.
Malisek, Grm-Novo mesto.
18666

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Fotograf-amaterji!

Copiji, barve in papir za
bromolajni tisk v zalogi
pri

Poseb

Restavracijo
staro in dobro znano, s
korporacijsko pravico do
druv in Bistrice, v središču
letovišča in zdravilišča v
Kamniku, prodam radi to-
sele. Bonustropniti biva
v vhodni dveh ulic, je
močno zidana, obsega malo
prodajalno in 10 sob, dve
kubini, dobro vinsko klet,
majhen hlev, tlakovano dvo-
rišče in lina vodovod in
električno razsvetljavo. K
hiši spada tudi naš 8 or-
lov zemlje (travniki, zeljnik
in gozdiki). Ponudbe na
upravo »Jutra« pod sifro
»Stara restavracija«. 18519

Hiša v Ptuj

na zelo prometni cesti v

E. W. Hornung:

Morilec dvojnik

(Konec.)

Z enim pogledom sem mu pregledal obraz. Bil mi je neverjetno podoben, ali prevladoval je vulgarni, ordinarni, bestialni izraz. Močna spodnja čeljust mu je štrlela naprej, mesnate debele ustnice pa so mu pokrivali kratki brki. Oči je imel majhne in žareče so mu zle izpod nizkega čela. Skratka iz vsega njegovega obraza je odsevala zločinska narava.

— Zasledujem vas že odkar se je zgodil zločin, povzame mladi morilec.

Cepprav me ni bilo malo groza pred morilecem, se me je vendar jela vedno bolj in bolj polastiti radovednost. Saj je bilo prvič v življenju, da sem gledal morilcu iz obraza v obraz. Nenavadnost položaja me je docela obvladala, da sem skoraj pozabil na odpor proti zločinu.

— Ste že kdaj čuli ime »Misli«? me vpraša čez hip morilec.

— Tista slika mi je pokazala vašo sled, nadaljuje Chandler. Moj prijatelj so me izpraševali, če sem to jaz, in neki deklici, ki sem ji takrat dvoril, sem dejal, da pišem pod vašim imenom (pri teh besedah se Chandlerju zlobovno zasvetilo oči). Niste storili prav, da ste se izročili v roke tem vrazjim žurnalistom. Kadar sem le utegnil, sem stražil pred vašo hišo in če ne bi bil izvedel, da danes potujete na Skotsko, bi si bil najbrž dovolil posestitev vas v vašem domu. Toda tu je mnogo udobnejše!

Brutalni njegov obraz se za trenutek spni od zločestega zadoščenja, in v mozem mi šine mrz.

— Ali kaj naj storim za vas?

— Ah, takoj boste izvedeli!

— Menda vendar ne nameravate tudi mene umoriti?

— Kdo bo govoril o umoru? odvrne z nečuvno predrznostjo. Kie so vam dokazi, da sem tega umoril? Ponovite to besedo, prosim vas, še enkrat, da vidim, kako se čuje; utegae se vam potem res kaj pripetiti! Razumete? Ponovite besedo, in vi boste prvi, ki... Nisem bil jaz tisti, ki je zadal udarec. Morda res nisem nedolžen kot sveži sneg, ali nikdar... Dokazov ni. O, vem! Če bi me dobili, bi me kljub vsemu obesili kakor so že obesili toliko poštenih ljudi moje vrste. Nekdo mora pač viseti, to je njihova parola.

Postal je bled kakor zid, vstal je in zavijtel revolver nad svojo glavo. Toda nakrat ga je pretreslo od nog do glave

in čelo se mu je zasvetilo v sonu svetilke.

Ne, moje kože ne boste dobili, je zavpil. To pot so naleteli na preveč prebrisanega, nikdar me ne bodo dobili!

Vihatec svoj revolver se je umaknil na drugi konec kupeja, kjer je sedel na klop. Roka se mu je tresla od besa in mrmral je v brk nerazumljive besede.

— Zdaj pa, je nadaljeval nekoliko mirneje, storite, kar vam ukažem. Opozorjam vas pa enkrat za vselej, da ste ob najmanjšem odporu sin smrti!

Po teh dovolj značilnih besedah ukaže:

— Slecite se!

Ukaz se mi je zdel vrlo nenavaden. Toda bil sem posvarjen; moral sem ga brez besede ubogati. Začel sem izpolnjevati njegovo povelje in v glavi se mi je jelo svetlikati.

— Dajte mi svoja oblačila in pazite, da ostane vse v žepih kakor je bilo! zagodnja morilec. Koliko imate denarja?

— Tri, štiri funte.

— Dobro, pustite jih, kjer so; moral se bom z njimi zadovoljiti; tudi jaz bom pustil svoj denar v žepu in vi se boste morali z njim istotako zadovoljiti, je pristavil z ironičnim usmevom.

— Imate najbrž toliko šilingov kot jaz funtov? ga vprašam ter slečem suknjič.

— Približno toliko penc, odvrne Chandler in odloži svoj suknjič in telovnik.

— Hlače tudi? povprašam.

— Tudi, in srajco tudi in spodnje hlače tudi. Vse, popolnoma vse! Zelim vas videti gola ali črva, vaše cunje pa na klopi tu poleg mene.

Pozorno me je nadziral, ko sem se slačil, obenem pa je odlagal tudi on, počasi in previdno, svoja oblačila in ves čas meril z revolverjem name. Ko je bilo vse končano, je previdno vzel mojo obleko. Nato mi je ukazal z nedvoumno gesto, naj oblečem njegove krpe. V duhu sem pretehtal svoj položaj; bilo bi blazno upirati se oboroženemu človeku, ki je imel na vesti že najmanj en umor. Ubogal sem ga.

Pa vendar: če bi bil mogel takrat slutiti vso globino njegovega infamnega, diabolčnega načrta, bi bil pač dobro pomislil, predno bi ga ubogal, čeprav bi stokrat tvegaj življenje.

— Ne stikajte po žepih! zavpije Chandler, videč, da sem potegnil iz žepa pipo in mehur za tobak.

— Ne vem pravzaprav, kaj naj vse to pomeni?

— Ne veste? odvrne in oči se mu zasvetijo kakor volku. Nič za to, denite pipo in mehur lepo nazaj, kjer ste ju vzeli.

— Ali po čemu mi bo vse to? skomignem z rameni.

— Počemu? ponovi Chandler s satanskim nasmehom, E, če vi tega ne boste potrebovali, pa bo prav prišlo gospod Tussaud — saj jo poznate čestito damo, ki ima v Londonu sloviti muzej voščenihi kipcev?

— V trideset ure smo na cilju, okrenem pogovor, če kaže vaša ura prav. Zdaj je pet minut čez dve, in v Crewju izstopiva ob dveh enainpetdeset.

— Seveda, seveda izstopiva, odvrne. Seveda izstopiva!

— Mar ne nameravate izstopiti? Saj je v vašem načrtu izdati me za Chandlerja!

Morilec priklina z glavo in obraz mu zasije v pomembni ironiji.

— Mojim besedam, povzamem po mučnem premolku, ne bo seveda sprva nihče verjel; ko pa bomo v Londonu, bodo uvideli, da so aretirali nepravlega. V najboljšem slučaju pridobite torej eno noč.

Chandler se ozre vame. Sedela sva vsak na drugem koncu kupeja, tako da nisva mogla doseči drug drugega, sicer bi bil skočil nanj kljub njegovemu revolverju. Spoznal sem pravi njegov namen v izrazu njegovega pogleda. Ni bil več isti kot poprej, zdel se mi je skoraj sočustvujoč. Ustne je imel na pol odprte, da sem videl v njegove stisnjenosti zobe; v krutih, neusmiljenih očeh pa je bila napisana moja smrtna obsodba.

— Ah, vi si domisljate, da sem se potrudil k vam v vagon, da pridobim eno noč na času, ko bi vendar pridobil daleko več, če bi ne bil čakal na vas?

Ozrl se je postrani na revolver in se mi začel polagoma približevati.

— In vi si domisljate, da vas bom pustil pri življenju, da mi pri prvi priliki vržete vrv okrog vratu?

— Če me ubijete, mu odvrem mirno, in grenko mi postane v srcu ob misli, da bi se bil že lahko rešil iz obupne situacije, če bi bil imel več poguma, — če me ubijete, se sami vdrgič obsojate!

Zakaj se nisem že v začetku vrgel nanj? Ali me je res fascinal s svojimi žgočimi očmi, da se nisem mogel ganiti z mesta? Zdaj bi seveda sleherni odpor le pospešil mojo smrt. Prestane mi edino še, z govorjenjem zavleči svojo strašno usodo, če je že ne morem odvrniti.

— Dvakrat me ne morejo obesiti, odgovori Chandler. Sicer pa, to pot ne bo umor, zagotavljam vas! Niste še mislili na samomor? Mar se ta beseda

ne čuje mnogo lepše? »Morilec Row-

land Chandler je v škotskem ekspresu izvršil samomor!« Ha, ha!

Ta le Rowland Chandler bogme res ni bil človek navadne sorte. Bilo mi je povsem jasno. Njegov revolver, njegova obleka, njegovo perilo, ki ga bodo našli pri meni — mar ne bodo tvorili docela jasn dokaz, da je morilec mrt? On, pravi morilec, pa bo med tem svobodno odšel, kamor ga bo volja. Ali na neko točko je le pozabil, in opozoril sem ga nanjo.

— Katero? vpraša z lokavim usmevom.

— Izstopiti moram na postaji Beatock Junction. Tam me pričakujejo znanci, ki sem jih obvestil o svojem prihodu; dogovorili smo se, da gremo jutri na izlet. Ko me ne bo, bodo brzojavno vprašali, kaj je z menoj, in izvedeli bodo, da sem izginil. Mesto enega bo policija morala iskati dva, in našla bo oba, prej ali slej, živa ali mrtva. Ponavljam vam vnovič, da ne boste nič na boljšem, če me ubijete.

— Če je tako, pa nikar ne odlašajte, zavpije Chandler in plane s kletvico proti meni.

— Le bliže! kriknem. Misel mi je šinila v glavo. — Ustreliti me morate prav ob blizu, če hočete, da ne bo nihče dvomil v samomor.

Chandler zakolne vdrgič. Premeten kot je bil, je na to mislil že od vsega početka, ni pa pomislil, da bi utegnil tudi jaz priti na to. Na njegovem besnem obrazu sem videl, kolika jeza ga navdaja, ker sem mu pogledal v račune. Hotel me je ostrašiti in zadostiti obenem svoji krvoželjnosti. Na rafiniran, krut način je nameraval doseči svoj namen in ni pomislil, da mu baš raffinement utegne pokvariti vse. Lahko bi me bil ustrelil v trenutku, ko še nisem bil pripravljen, zdaj pa je moral uporabiti vso svojo premetenost in zvičajnost, če je hotel svoj cilj doseči — in jaz sem imel obe roki svobodni za obrambo...

V ugodnem trenutku iztegnem urno kot misel roko in zorabim za revolver, ki ga je Chandler držal ves čas nepremično naperjenega proti meni. Še danes ne vem, kako da se mi je to posrečilo, in ne vem, kdo je bil bolj presenečen, on ali jaz. Edino, česar se še spominjam, je bil občutek, ki mi ga je vzbudilo gladko jeklo ob dotiku; sprva me je v roko zazeblo, kot da sem prijel za kos ledu, v naslednjem trenutku pa me je v prste zapelo kakor od žareče žerjavice. Takrat šele sem zaznal, da je ustrelil dvakrat po vrsti.

Vnel se je obupen boj, vlak pa je z nezmanjšano brziho drvel naprej.

Chandler je bil močnejši od mene. Potegnil me je seboj in zdrgnil sem pod klop. S koleni mi je stopil na prsa ter me jel z roko tolči po obrazu. Zinil ni niti besedice. Ves čas boja sem skrbno pazil edino na to, da mi ne pride z revolverjem preblizu. Na kaj drugega niti nisem utegnil misliti. Naenkrat me spreleti hlad. Nisem opazil, da so se vrata kupeja odprla. Nadaljeval sem obupno borbo, v tem pa se je nad nama pojavil velikan z okroglim melonastim klobukom in ogrnjen s suknem povrnikom.

— On je, ki ga iščete! zavpije ob čudoviti duhaprisotnosti zločinec in pokaže name. — On je morilec Chandler! Dve močni roki ga položita na klop. Moj in njegov obraz sta se skoraj dotikala. Detektiv naju za hip ostro opazuje in ne pomišlja dolgo.

— Ne storite mi zlega! zavpijem ter obenem pobegnem z revolverjem v roki v nasprotni konec kupeja.

— Da bi mu storil zlo? odvrne detektiv. — Ni povoda. Niti lasu na njegovi glavi mi ne bom skrivil.

Njegov glas je zvenel nežno, mehko kakor glas naravoslovca, ki je baš ujel v svojo mrežo novega metuljčka.

Razprava me ni zanimala niti najmanj; toda dobil sem povabilo, naj prisostvujem zaslišanju kot prič. In k' sem svojo dolžnost opravil, sem ostal do konca, da čujem sodbo. Prihajal sem vsak dan k razpravi, dokler ni bil proces končan.

Obsodba je padla nekega jesenskega večera. Priznati moram, da jo je Rowland Chandler hrabro poslušal, niti trenil ni z očmi. Zagotavljal je vnovič svojo nedolžnost, napadal sodnike z nečuvno aroganco, potem pa je ponosno odkorakal iz sodne dvorane.

Publika je razsodbo sprejela z mešanimi občutki. Nekateri so si brisali oči.

Sodniki so se dvignili počasi s svojih sedežev. Dvorana se je jela izpraznjevati.

Jaz sem bil med prvimi zunaj. Bil je lep septemberski večer in ulice so bile skoraj tako razsvetljene kot sodna dvorana, iz katere se je vsipalo ljudstvo. Nameraval sem se peš vrniti domov, takrat pa sem zagledal damo, korakačo s svojim možem, ki je odskočila v stran, ko me je opazila in zavpila.

— Ah, pa so ga vendar oprostil! Pomignil sem prvemu kočijažu in planil v voz.

Trgovski potnik

tehničnega artikla ki že potuje po vseh krajih Jugoslavije, bi prevzel proti proviziji kak proizvod domače industrije. Ponudbe prosijo pod »Vinter« na upravnishvo »Jutra«.

Platneni čevli 98 Din.

lotne majice, sandale, moško in damsko perilo i. t. d.

po znatno znižanih cenah pri

JAKOB LAH,
MARIBOR,
Glavni trg 2 238-a

Zmožni zastopniki

že vpeljanih tvornic se iščejo za Hrvaško in Slavonijo proti proviziji za naslednje stroke:

Kovinski izdelki, kirurški, oplične in fototvornice.

Glavni zastopnik t. č. v Ljubljani hotel Slon.

Govorilne ure 18. julija od 12. do 14. ure, 19. julija od 10. do 12. ure.

Za gospode

najcenejši nakup:

Srajce barv. z 2 ovr. Din 79, 84
srajce barv. z 2 ovr. Din 98, 115
srajce Panama Din 98-
srajce bele s pique prsi Din 90-
hlače sp. kratke Din 42-
pasovi usnjeni Din 25-
lopice mrežaste Din 24-
nogavice modne Din 24-

A. ŠINKOVEC nasl. K. SOSS

Priporočamo knjigo:
Stojanović A.,
Kumanovska bitka.

Popis bitke in njen pomen z dvema zemljevidoma. Knjiga velja za pošteno vred Din 51- ter se naroči pri
Tiskovni zadrugi
v Ljubljani.
Prešernova ulica 54

Naznanjam

slavnemu občinstvu, da sem otvoril tik kolodvora

novo restavraco

ter bom skrbel za dobro pijačo in jedila.

Se priporočam za obilne obiske

IVAN BOHINC, restavracija, MEDVODE.

Na obroke in posodo
prve svetovne fabrike: STEINWAY, FÜRSTEN, ROSENOR.
FER. Originali SINGEL itd. dobite let pri
muziku-strokovnjaku (bivšem učitelju Glasbene Matice)
ALFONZ BREZNIK
Ljubljana, Mestni trg 3, poleg magistrata.
Istotam najbogatejša izbira vsakovrstnih godal, mojstrskih
violin in najljepših strun.
Najpopolnejša tverda Jugoslavije! 61a

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA

MESTNI TESARSKI MOJSTER

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostražja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledence, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d. Građa lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga. Tovarna furnirja.

Kontoristinja

večša perfektno slovenskega in nemškega jezika, spretna stenografinja in strojepiska so išče za takojšnji nastop. Reflektira se samo na starejšo in prvovrstno moč. Prednost imajo one, ki obvladajo srbo-hrvaščino. Ponudbe na: Mariborska mehanična tkalnica in apretura DOCTOR & DRUG, Maribor.

Poziv!

Dotični gospod iz ali pri Celju, ki je bil pri meni v Krčevini pri Mariboru v svrhu nakupa gostilne in mesarije, se prosi naj se zopet zglaši, ker je bilo nesporazumljenje.

15-letno jamstvo
najpopolnejši STOR-
WER švovski stroji s
popravljenim trans-
portjem (grabeli)
z natančnim pri-
rnikom je pripravi-
ljen za šipanje,
vozjenje ali šivanje
LUD. BARAGA
LIUBLJANA
Selenburgova ul. 61.
15-a II

Univ. docent in primarij Dr. Ivan Matko

naznanja, da izvršuje presvetljavo, slikanje in zdravljenje z Roentgenovimi žarki (Helipon aparat) ob običajnih ordinacijskih urah.

Maribor, Slovenska ul. št. 4.
Telefon 357.

Predrisar

(Anreiser) starejši, razumen, samostojen, se išče za konstrukcijsko delavnico. Ponudbe na Splošno stavbeno družbo Tezno-Maribor. 3856-a

Jermena za cepe

gože, blče (gajzle), tržaške bičevnike, razne krtače, motvoz (špago), pasove (gurtne), dreto in perline vrvi kupite najceneje v veletrgovini

OSVALD DOBEIC
Ljubljana 267-a Sv. Jakoba trg 9.

Potrtega srca javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je moj nad vse ljubljani soprog oziroma oče, gospod

Zdravko Krajnc
hišni posestnik in trgovec

danes, dne 17. julija ob 4. zjutraj nenadoma preminil.

Pogreb nepozabnega se bo vršil v nedeljo, dne 19. julija ob 4. polnoči iz hiše žalosti, Cankarjeva ul. 7, na okoliško pokopališče. Priporočam ga v molitev in blag spomin!

V CELJU, dne 17. julija 1925.

Žalajoča žena Mimi Krajnc s sinom.

NARODNA TISKARNA

IZVRŠITE TISKARSKA DELA V VSAKI MNOŽI-
NI IN SICER URADNE TISKOVINE, CENIKE,
KUVERTE, RAČUNE, HRANILNE IN ZADRUŽ-
NE KNJIZICE, POROČNA NAZVANILNA VAB-
LA, CIRKULARJE, VSTOPNICE, ETIKETE, MR-
TVAŠKA NAZVANILA, ZAVITKE, ČASOPISE
IN VSA V TISKARSKO-STROKO SPADAJOČA
DELA OKUSNO IN CENOŠKI NAROČILA
SPREJEMA TUDI NARODNA KNJIGARNA
PREŠERNOVA ULICA, ŠTEVILKA 7
TELEFON 357-309

LJUBLJANA KNAFLJEVA UL. 5

20.000 m²
smrekovega
in
macesnovega
gozda
lepe debelosti, 2 uri
od Mozirja
naprodaj.
Resne ponudbe pod
»Veleposelstvo
pri Mozirju«
na upravnishvo
»Jutra«.